

RECOLLECTIO SPIRITVALIS,

Iuxtà normam sacrorum

EXERCITIORUM

S. IGNATII de LOIOLA

Formata,

*Ad vitam puram, piam, perfectam,
Sacerdote dignam, accommodata.*

Excerpta ex Duce Viæ

R. P. IACOBI MASENII

è SOCIETATE JESU,

& Aucta.

Ad Mandatum

Illustrissimi ac Reverendissimi Domini,

D. Suffraganei & Coadministratori in Spi-
ritualibus Apostolici Coloniensis.

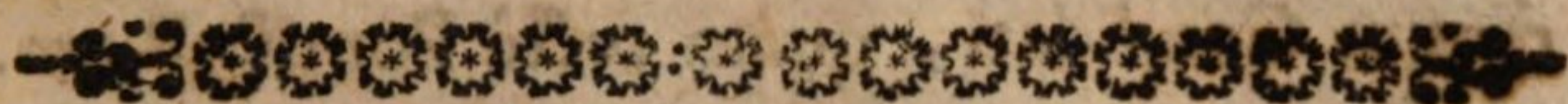
COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Apud JOANNEM SCHLEBUSCH, propè Arcam
Summi Templi, vulgò, am Hoff im
Kalten-berg. 1691.

A P P R O B A T I O

Libellus hic , qui inscribitur, *Recollectio Spiritualis*,
cum Sacerdotibus , maximè verò sacros Ordines re-
cepturis sternat viam ad purè , piè , perfectèque viven-
dum ; placet , ut , ad excitandum & stabiliendum in eo-
rundem animis ferventem meditandi , orandi, & legendi
zelum, typis detur. Coloniae , 29. Maij 1691.

Christianus Nevvendal Elsius, SS. Theol.
Doctor, Colleg. Ecclesiae S. Andreae
Decanus , Gymnasii Montani Re-
gens, Librorum Censor, &c. m. p.

PRÆFATIO

Ad

SACERDOTES,

&

INTRODVCTIO

Ad pium sanctumque harum Exercitationum usum.

Magna, regalis, angelica, divina propè Sacerdotii Christiani dignitas, quo secundum Greg. Naz. nec majus quicquam, nec præstantius apud nos est. Etenim S. Anselmo in 1. ad Tim. 5. Præbyter alti nominis persona; S. Hilario in Ps. 138. Ecclesiæ lumen; S. Dionysio divinorum judiciorum Interpretres; S. Ignatio M. in Dei domo veluti filius-familias major, divinorum bonorum œconomus, sociusque Dei appellatur; ut proinde S. Chrysost. de Sacerdot. miretur, reperiri quandoque posse aliquem, ex eorum numero, quibus tanta illa fuerint concredita, cui ipsi munus suum sordescat, quique donum sibi à Deo datum despiciat. Videte igitur sacrorum majorum Or-

†

„dinum

dinum Candidati , quàm rectè Pontif. Rom.
 meditandum proponat , cum quanto timore ad
 tantum gradum ascendendum sit , atque pro-
 videndum , ut cælestis Sapiencia , probi mores,
 & diuturna justitiæ observatio ad id electos
 commendent, orante Ecclesia , ut, quem nullis
 suffragantibus meritis , sed divinâ clementiæ
 largitate cælestibus mysteriis deservire fecit
 Deus, dignum faciat sacris Altaribus ministrum.
 Hanc probat dignitatem , & vestram acuit in
 ritè suscipiendo curam , toto fulgens Exodo sa-
 crarum , quas Deus veteris adeò legis Sacerdoti
 constituit , vestium apparatus ; hanc illic ejus-
 dem solemnissima Unctio ; Hanc (præter subli-
 mitatem muneris , cui Principes seculi, modò
 Sapientes, quæ Dei erant, cum Constantino M.
 cum Rudolpho Austriaco , &c. pileos & coro-
 nas submisere semper) triplex supra Angelos
 ipsos potestas evehit , hisce à S. Hieron. ad He-
 liod. expressa. Qui Apostolico gradui succeden-
 tes Christi Corpus sacro ore conficiunt , per
 quos & nos Christiani sumus , qui claves Regni
 Cœlorum habentes quodammodo ante diem
 „judicii judicant. In rem S. Chrysof. hom. 17.
 „in Verba Ma. Attende modum potestatis utri-
 „que (Sacerdoti , & Regi) traditæ , videbis Sa-
 „cerdo-

„cerdotem multò sublimiùs Rege sedentem :
 „quanquam enim nobis admirandus videtur
 „thronus regius ob gemmas affixas, & aurũ, quo
 „obcinctus est; tamen rerum terrenarum admi-
 „nistrationem fortitus est, nec, ultrà potestatem
 „hanc, præterea quicquam habet authoritatis:
 „verũ sacerdoti thronus in cælo collocatus
 „est, & de cœlestibus negotiis pronuntiandi ha-
 „bet authoritatem: quis hæc dicit? ipse cœlorum
 „Rex: quæcunque ligaveritis &c. quid cum hoc
 „honore conferri possit? à terrâ iudicandi prin-
 „cipalem authoritatem sumit cœlum: dicit verè
 Trull. Syn. omnium ferè græc. PP. can. 7. secula-
 ribus, & mundanis dignitatibus spirituales præ-
 stantiores scimus; verè S. dicit Greg. Nyss. Sacer-
 dotis consecratio illud reddit augustum & vene-
 randum; Cyrillus etiam sacerdotium omnium
 ore celebratum deprædicat; & Concil. Sardic.
 can. 20. divinum atque imprimis venerandũ sa-
 cerdotii nomen: quid Trident. sess. 14. c. 5. ait? Do-
 minus noster Jesus Christus è terris ascēsurus ad
 cœlos Sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit, tan-
 quam præsides, & iudices, ad quos omnia mor-
 talia crimina deferantur, in quæ Christi fideles
 ceciderint, qui pro potestate clavium, remissio-
 nis, aut retentionis peccatorum sententiã pro-

nuncient. Sic & c. 6. & tell. 22. can. 2. Si quis dixerit, illis Verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos sacerdotes, aut non ordinasse, ut ipsi alique sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum, anathema sit. An igitur sine jure sacerdotium dicitur à S. Ignatio M. omnium bonorum, quæ in hominibus sunt, apex, & S. Ambr. Deifica professio, & S. Aug. in psal. 103. Sublimes Angeli Dei, quamvis adhuc in carne mortali sacerdotes sunt; eosque utilisidorus pelus. l. 2. ep. 291. pretiosâ coronâ sacerdotii redimitos extollit; ita S. Nilus testatur, quod sancto sacrificante Chrysostomo cœlo de-lapsæ mentes, (angelicæ) stolis indutæ splendidissimis, nudis pedibus, intentis oculis, pronæ altari, magno cum silentio circumstiterint; ô sacrificia mittentes incruenta sacerdotes! ô animarû custodes gloriosi! ô magnifigmentum Dei manibus in vestris ferentes, exclamat Greg. Theol. ô miraculum stupendum! altius exclamat S. Ephrē „de sacerdotio: ô potestas ineffabilis! ô tremendum sacerdotii mysterium, spiritale ac sanctû, „venerandum & irreprehensibile, quod Christus „in hunc mundum veniens etiam indignis im- „pertitus est, genu posito, lachrymis, atque suspi- „riis oro, ut hûc sacerdotii thesaurû inspiciamus, „thesau-

„thesaurum inquam his, qui eum dignè , & san-
 „ctè custodiunt. Inspiciamus altâ mente, in altis-
 simâ dignitate , altitudinem divitiarum sapien-
 tiæ, & scientiæ Dei. Inspicite & vos mysterii tan-
 ti, tanti in ecclesiâ dei ministerii candidati : nec
 verò patiemur quempiam , aut feremus incul-
 tum, qui quasi homo, qui tentet Deum, in tem-
 pli velit pinnaculum , ad jactantiâ , & temerita-
 tem, sacris ideo advolare Altaribus, quo medul-
 lam cedri tollat de Libano rapax aquila , id est,
 vel sui â pauperie extrahendi, vel fovendæ ad ge-
 nium cuticulæ lautiùs , ecclesiasticos â bene-
 ficio, sive præbendâ census emendicare adlaboret
 potiùs, quàm paratum clericali continentia ,
 gravitati, sapientiæ, sacrarûmque peritiæ litera-
 rum (quarum magis, quam politices mundanæ,
 quam novellarû, quàm unius curandæ domesti-
 cæ rei, labia sacerdotis , quæ custodiunt scienti-
 am) & corpus , & mentem excellentiæ sacerdo-
 tali copulare.

Vos verò, ex S. Basilio, considerantes, quòd,
 „qui circumfert characterem Præsbyteri , par-
 „esse , eum vel maximè esse irreprehensibilis vi-
 „tæ, discite ab Ambr. nihil in sacerdotibus ple-
 „beium requiri, nihil popolare, nihil commune
 „cum studio, atque usu , & moribus inconditæ

multitudinis; sobriam à turbis gravitatem, seri-
 am vitam, singulare pondus dignitas sibi vendi-
 cat sacerdotalis : quomodo enim potest obser-
 vari à populo, qui nihil secretum habet à popu-
 lo dispar à multitudine. Jam si juxta Synesium,
 sacerdotem convenit per omnia esse immacula-
 tum, quia, ut vult Clemens Alex. sanctus fit initi-
 atus; hortatu item S. Isidori, Sacerdotes debent
 esse sanctiores, & puriores iis, qui ad montes se
 contulerunt, tum Nazianz. malos, vocet spurios,
 nothos, & perperam adscriptos sacerdotes, nos
 iis incitati monitoribus, totis meritò visceribus,
 ex corde, hortamur omnes (secus, neminem ad-
 missuri) ut dierum aliquot, ante majorum ordi-
 dinum susceptionem, secessu, piarum me-
 ditationum indicio atque ductu, quos in
 Ecclesiam adferre mores, quos exuere ante
 illam oporteat, solertissimè inspiciant, qui-
 bus exercitiis, quæ omni semper hominum
 ætati, & ordini regiam perfectionis viam a-
 peruerunt, id agere Ordinum Candidatis in-
 cumbet, ut lingua illa, sanguinis toties,
 corporisque vehiculum Dominici, ne in-
 fusis ad vomitum poculis, eructatis perju-
 riis, blasphemis, detractionibus, men-
 daciis, aut, siue falsò, siue malevolè, siue

abs intentione, dictâ consecrationis , clavi-
umve sententiâ , aut denique paribus hæ-
resi in fide erroribus , ob crudam Sacrorum
ignorantiam , quadriga diaboli efficiatur :
ut manus illæ Agnum (ô si quotidie non sic
lucris , ut pietatis gratiâ) contrectantes im-
maculatum , nec hircorum , vel taurorum ,
ut olim sanguinem offerentes , unctioneque
spiritali , caractere indelebili indice , uni ser-
vitio Numinis augustissimo , in frangendo pa-
ne Angelorum consecratæ , carnis unquam
fordibus pollutæ , consecrationis Episcopalis
honore , in usque iudicii diem , fulgeant inta-
minato.

Quis dabit nobis , ut faciatis omnes ,
quod sanctus Laurentius docet Justinianus ut
sit prorsus omnis sacerdotum (â nobis initiato-
rum) vita omnium magisterium fidelium , at-
que sanctitatis speculum. An verò vultis ,
ut vera sit querela sequens S. Gregorii Na-
zianz. orat. i. Inane jam nomen est sacerdos.
Væ vobis in die visitationis , si & vos feriat ful-
men Chrysostomi hom. 43. in Matth. multi sacer-
dotes, pauci sacerdotes; multi voce, pauci re; &

maius illud S. Bernardi: Monstruosa res est gradus summus, & animus imus; sedes prima & vita ima; lingua magniloqua, & manus otiosa; sermo multus, & fructus nullus; vultus gravis, & animus levis; caput canum, & cor vanum, quo de S. Paulinus ep. 26. sic ingemit: robusti vitiis, & virtutibus adhuc teneri; vix nascente ad iustitiam voluntate tirones, & consumpta jam peccatis ætate Veteranti. Theophrasti sententiam factis exprimit, ep. 3. dicentis, præsbyterum debere esse divinum atque cœlestem, qui aliorum hominum conditionem longè prætervehatur: nihil enim (ait Salvianus præsbyter, quem Gennadius Magistrum episcoporum vocat) est turpius, quam excellentem esse quemlibet culmine, & despicabilem vilitate... & ideo cunctos, qui sacri altaris suggestu eminent, tantum excellere oportet merito, quantum gradu: atque utinam in cunctis consecrandis, à virtute plus nimio subinde jam ante devius, vera fiat S. Aug. sententia in ps. 88. Hominem heri voraginem ebriositatis, hodie ornamentum esse sobrietatis; heri coenam luxuriæ, hodie decus temperantiæ; heri servum creaturæ, hodie cultorem Creatoris; talémque, juxta. S. Maximum cent. 1. sent. 42 qui Deum casto amore prosequitur, angelicam inter homines vitam agit.

Quamobrem sacræ aliquot dierum ascensi, animique collectione à sensibus ad Deum, meditando expendite sacrorum ordinum candidati tanti ordinis dignitatē, & dignam tanta dignitate Virtutem attendentes, S. Aug. ad Valer. ep. 48. monitis, atque in cor, dē nos maturè vos cohortantes auscultate. ante omnia, inquit, peto ut cogitet religiosa prudentia tua, nihil esse in hac vita, & maximè hoc tempore, facilius, & lætius, & hominibus acceptabilius. episcopi, præsbyteri aut diaconi officio; &c. perfunctoriè, atq; adulatoriè res agatur; sed nihil apud Deum miserius & tristius, & damnabilius. Itē nihil esse in hac vita, & maximè hoc tempore, difficilius, laboriosius, periculosius episcopi aut præsbyteri, aut diaconi officio; sed apud deū nihil beatius, si eo modo militetur, quo Imperator noster jubet, militemus ergo Et vos, 1. Petr. 2. genus electum, regale Sacerdotium, gens sancta, de tenebris vocati in admirabile lumen dei obsecro vos, abstinere vos à carnalibus desideriis, conversationem habentes bonam, ut ex bonis operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis,

PROLEGOMENA

*De rectè Meditandi, Orandi, &
Legendi ratione.*

Priusquam Meditationes cujusque diei proprias aggrediamur, operæ pretium erit, universim de Meditatione pium Lectorem ac Commentatorem nonnullis præceptionibus, ad facilem rectumque illius usum, erudire; ut, quid illa sit, quibusque à communi lectione sit legibus discernenda, quâ viâ & arte instituenda, quibus rationibus diducenda, ac terminanda, antè constet, quàm excercenda suscipiatur: nè res, quæ magni omnino æstimanda est, summique ad perfectionem & salutem est momenti, aut negligenter à nobis pertractata, aut ab aliis sine illius sufficienti cognitione temerè suscepta videatur.

Qui Meditationem rerum divinarum describunt Ascetici, hanc esse asserunt: *Applicationem mentis nostræ, hoc est, memoriæ, intellectus, & voluntatis, ad mysteria fidei, cum pio ad Deum affectu & familiari colloctione consideranda.*

*Quid sit
Medita-
tio, &
quæ illius
partes.*

Ad hanc rectè instituendam S. Ignatius tria potissimum requirit. 1. Præparationem; quæ, præter cætera, orationem, & præludia, rem meditandam repræsentantia, complectitur. 2. Rem meditandam; quam plerumque in tria, nonnunquam in plura puncta distinguit. 3. Colloquium: quod ad Deum ac Christum sæpius, aliquando etiam ad Sanctos, imprimisque Deiparam, instituit; cui emendandæ vitæ Propositum, cum gratiæ divinæ imploratione, conjungitur. Nos ordine de singulis agemus; ac subinde pauca, de singulari quadam contemplandi orandique ratione subjiciemus, quæque ipse per totum sparfit Tractatum Exercitiorum, brevi methodo, clariùs digesta, signatis in margine locis, proponemus.

CAPVT I.

*De Præparatione ad Meditationem
requisita.*

Cap. 18.
23.

Præpara-
tio ad Me-
ditationē
triplex est.

PRæparatio ante orationem necessaria est, monente Ecclesiastico: *Ante orationem præpara animam tuam, & noli esse quasi homo, qui tentat Deum.* Ad Principum virorum conspectum, & colloquium, non nisi probè compositi præparatæque mente accedimus; & ad

EXERCITIOR. SPIRITUAL. 3

& ad Deum alloquendum vagi & imparati non vereamur accedere? Planè hic nos attentos ad rem tantam adesse conveniet : ne se contemni, & ludibrio nobis esse, potiori jure Deus, quàm terrenus aliquis Princeps, tam viliter neglectimque in alloquio habitus, queri possit, ac dicere : *Hic populus labijs me honorat, cor autem eorum procul est à me :* Mat. 15.

Quocirca ad Meditationem sedulò utilitèrque instituendam, triplicem quandam præparationem D. IGNATIUS in suis Exercit. requirit.

I. Remota est præparatio, qua meditaturus materiam suæ Meditationis antè præleget, eamque in certa puncta, seu capita partiectur ; Remota.
finem denique, quem intendit, prospiciet. Ut Ex Addit.
verò manè præsentem expergefactus ad hanc 1. & 2.
animum adferat, vesperi postquam incubuerit, tum ex
breviter suo cum animo recolet exercitium Hebd. 4.
postero die assumendum. Not 3.

Et in via quidem purgativa majoris verecundix & confusionis gratia cogitare poterit, Ex Ad-
quo vultu & animo subditus conspectum Re- dit. 20
gis sui, subditurus sit, quem graviter offendisse convictus esset, quamvis plurimis ab illo beneficiis affectus. Seque multarum offensio-
num in beneficentissimum Dominum suum reum esse, & jam mox eidem Judici sistendum esse cogitabit.

In via autem illuminativa, aut unitiva, me Ex Hebd.
2. Not. 4.

amanter à Deo, Christo, aut Angelis, Sanctisque invitari ad propositum mysterium existimabo, excitatioque ingenti desiderio coram Deo dignè comparendi, mysteriaque divina cognoscendi, me ad piè meditandū disponam.

Propinqua
Ex Ad-
dit. 3

II. Propinqua est præparatio, si à loco Meditationis futuræ uno alterove passu distans, tantillo tempore, quo oratio Dominica percurri queat, animo ad Deum erecto confiderem Dominum meum præsentem, & spectantem quidnam acturus sim, cui reverentiam cum humili gestu exhibebo.

Proxima.
Ex I. Ex-
cr. S. Ign.

III. Proxima præparatio, orationem & præludia complectitur. Oratione gratiam petimus, ut vires atque operationes nostræ omnes sincere ad ejus gloriam & cultum dirigantur. Hæc eadem ubique, qualis in prima nostra Medit. proponitur, esse poterit.

In præludiis 1. res meditanda per idoneam loci, vel etiam rei gestæ imaginationem, velut ante oculos ponitur, ut animus tantò facilius in ejus contemplatione, à distractionibus liber, defigatur.

2. Petitur gratia, ut finem in meditatione propositum assequi possim, e. g. in via purgativa turpitudinem peccati, malitiæque gravitatem agnoscere, de eodem admissio dolere ferriò, confusione mei & contritione excitata, tum verò imposterum forti animi proposito idem devitare.

EXERCITIOR. SPIRITUAL. 5

In via purgativa duo tantum præludia sunt. *Ex 2. 3. & 4. Hebdom.*
Sed in aliis viis, tum quando historia aliqua, aut mysterium vitæ Christi expenditur, tria adhibentur. Quia in primo præludio summa rei gestæ est, in altero loci imaginatio & compositio formatur, in tertio gratia petitur, ut in exemplis infrà patebit.

CAPVT II.

De Meditationis ingressu, applicationis modo, & materiae diversitate.

Ubi sic præparatus accesseris, ipsam deinde contemplationem aggredieris: nunc prostratus humi, & pronus, aut supinus jacens; nunc sedens, aut stans, & eote componens modo, quo facilius speres, te id quod optas, consecuturum. *De compositione ad meditandum. Ex Ad-dit. 4.* Quod si flexis genibus, vel alio situ assequaris, nihil ultra requires. Deinde in puncto, quo affectus quæsitam devotionem fueris, acquiescendum erit, sine transcurrenti anxietate, donec tibi satisfaceris.

In singulis verò punctis tres animæ potentiæ ita exercentur, ut *Memoriâ* recolatur quidquid ad præsentem spectat materiæ partem *De applicatione mentis.* (aliis omnibus sepositis) *phantasiâ* eidem sub-

Ex 1.

Hc b d.

Exerc. 1.

& 2.

Et 2 h c b d.

Exerc. 5.

veniente, ut personarum vultus, motus animorum, rerum situs, & atrocitas vel gratia, aliâque, quibus velut ad vivum res depingitur, adjuncta repræsententur. Ex his deinde *intellectus* per discursum à causis, exemplis, similibus, aut dissimilibus, præteritis etiam futurisque adhibitis, varia colligit ac concludit, quibus postremò incitata *voluntas* in varios fugæ, aut prosecutionis affectus solvitur, & statuit facienda.

De materia diversitate, & via triplici.

Purgativa.

Illuminativa.

Materia rerum meditandarum triplex potissimum ab effectu & operatione sua censetur, vel enim ad hominem à peccatis pravisque affectionibus purgandum servit; ut sunt omnia, quæ timorem Dei dolorémque de peccatis incutiunt. Quemadmodum novissima sunt hominis: mors, judicium, infernus; tum ipsorum peccatorum fæditas, gravitasque pœnarum illis imminuentium. Et hæc ad perfectionem *via purgativa* vocatur. Vel illuminat in virtutis gratiæque divinæ æstimatione hominem; ut Christi & Sanctorum exemplo ductus ac stimulatus, ejus imitandi in omni virtutum genere flagret desiderio & amore; cæterarum verò in terris rerum fastidio & aversione capiatur. Et huc tota Christi vita, sive in agendo, sive in patiendo, quæ nobis in exemplum sanctitatis proposita est, spectat, diciturque *via illuminativa*. Vel denique purgatum jam à vitiis, illuminatum in virtutum exercitatione homi-

EXERCITIOR. SPIRITUAL.

Hominem, cum Deo per intellectum, affectum-
que in contemplatione & amore Dei, cetera-
rumque rerum propter Deum, conjungit, &
diversis affectibus circa Deum versantibus, ut
gratiarum actione, admiratione, gaudio, gratu-
latione de tanta ipsius bonitate cæterisque per-
fectionibus, zelo animarum, & divinæ gloriæ,
resignatione in voluntatem ipsius intimè unit;
unde & *via unitiva* appellatur. Non tamen ex- *Unitiva.*
istimandum, quod hæ viæ affectusq; ita distin-
guantur, quasi non soleant permisceri, cum
peccatum vitari sine virtutis studio non queat;
& hoc peccator, non solum ex metu inferni,
sed amore etiam Dei averfari possit, & meritò
debeat.

CAPVT III.

De exercitio intellectus inter medi- tandum.

Nunc de exercitio intellectus, sive discursu ex proposita materia formando, paucis agendum est. Certum est, moveri quemlibet inventis abs se rationibus argumentisque potius, quàm ab aliis traditis; quòd illa plerùmque magis penetrentur, altiùsque animo infideant. Quare cum à Meditationum scriptoribus materia subjicitur, & indicantur tantum puncta: *Meditantes inven-
tis magis,
quàm de-
ductis
scripto ra-
tionibus
moven-
tur.*

Rationes , & argumenta à meditantibus investiganda sunt , ne inveniendi opportunitas capacibus præripiatur ; quibus proderit ad generales aliquos inventionis fontes recurrere, ut his meditatio ad fecundiores discursus irrigetur.

*Quadam
igitur in-
ventionis
principia
his nota es-
se conve-
nit.*

Universè *quid res sit*, sive natura rei, tum e-
jus *causa & effectus*, *proprietates*; denique &
adiuncta, sive *circumstantiæ* expenduntur. Tum
hæc eadem, per *contraria* vel *paria*, *testimonia*,
leges, *iudicia*, & *famam* seu existimationem
latius diducuntur. Illa locos proprios; hæc
communes continent, quos his versibus in
mea *Oratoria Palestra* complexus sum.

*Quid? per quæ? quale est? effecta, adjuncta-
que poscas.*

Contra, par, testes, leges, cum Indice famã.

Sola adjuncta, quia magis in sensus notiti-
amque incurrunt, sufficere multis poterunt,
quæ vulgaris versus indicat.

*Ex adjun-
ctis, vulgò
notioribus,
res facile
diducitur.*

*Exerc. 2.
Hebd. 1.*

*Quis? quid? ubi? quibus auxiliis? cur?
quomodo? quando?*

Quibus illa etiam continentur, quæ D. IG-
NATIUS in via Purgativa adhibet, ut *quæ*
fuerit *persona peccans*, quam vilis, cum tot aliis
hominibus, Angelis ipsoque Deo comparata.
quæ laesa per peccatum, quanta ejus sapientia,
bonitas, majestas, cum peccatoris abjectione
composita. *quanta* peccati foeditas, gravitasque
quomodo creaturæ ceteræ, ipsique Angeli tan-
tam

EXERCITIOR. SPIRITUAL. 9

tam Deo illatam injuriam non vindicârint, cum peccator adversus Deum tam protervè infurget. Sic & illa continentur, quæ in via Illuminativa spectanda exemplo tradit, ut *quis* sive quæ fuerit *persona* operans, *quid* dixerit, *quid* fecerit, vel quæ *verba* ipsius, quæ *opera* fuerint? Et vult, ut hæc Meditator cum sua *persona*, verbis, operibûsque expensis ita componat; ut fructum ex iis percipiat. In via denique unitiva iisdem nos jubet considerandis insistere. Unde apparet, quod duo prima adjuncta *quis*, & *quid*, benè expensa præcipuam meditandi copiam suggerant.

Exerc. 2.
Hebd. 2.

Exerc. 1.
Hebd. 4.

Quis enim personas designat, in quibus sexus, ætas, conditio, dignitas, officia, affectus, virtutes, scientiæ & vitia, præsens etiam præteritus ac futurus status considerari possunt. Et hæc singula per locos communes, id est contraria, similia, testimonia, &c. magis illustrari.

Persona
& res ge-
sta impri-
mis juxta
suas pro-
prietates
expenden-
da sunt.

Quid, subjicit illa quæ quisque *dixit*, *fecit*, *omisit*, aut *perpeffus* est. Hoc est, verba, opera, perpeffiones, omissionesque; quò & *commoda* neglecta, & *damna* tolerata poterunt revocari; tum deinde *obligationes* ob accepta beneficia, vel munus susceptum, quibus quisque tenebatur facere, aut omittere. Ac postremo *motiva* seu *causæ moventes* ex *necessitate*, *facilitate*, *incunditate*, *utilitate* ac *honestate* operis, quæ potuerunt impellere. Et hæc præcipuè cum jam movenda voluntas est, adhibentur.

Vbi, locum ejusque attributa considerata spectat, ut privatimne an publicè, sacro an profano, alto an humili, &c. loco res facta sit?

Quibus auxiliis ostendit, quas ab aliis & se ipso ad rem perficiendam vires animi & corporis, quas opes, vel suas, vel alienas adhibuerit. Quid Deus, aut homines contulerint.

Cur, hoc est, quo *sine* aut intentione operantis (Nam finis intrinsecus operis ad causas spectat) seu quibus rationibus ad operandum inductus sit, & an honestum utili præposueret, æterna caducis?

Quomodo, hoc est, quàm rectè, prudenter, commodè, fructuosè, honestè, celeriter, aut laudabiliter, vel *conrat iniquè*, &c. rem egerit.

Quando, ad tempus ejusque attributa refertur; ut hicne an æstate? die an nocte? brevi an longo, pacis an belli tempore res acta sit?

*Adjuncta
ad rerum
etiam na-
turam pe-
netrandā
nos ducūt.*

Hæc illis, qui naturam rerum, ejusque proprietates, tum causas effectusque earum minùs penetrant, servire ad discursum facilè poterunt, cùm adjuncta plerumque rebus ipsis notiora sint, & ad illarum naturam facilius penetrandam deducant. Videndum tamen in primis est, ut discursus noster, qui de rebus fidei est, in sacris in primis literis fundetur, intellectumque manifesta veritate convincat; ita enim facilius voluntas in obsequium affectumque trahetur, quò omnis noster discursus referendus est.

EXERCITIOR. SPIRITUAL. II

Ad excitandum verò nonnunquam in frigidiore discursu animum, faciet, si expendat I. Quid aliis in malo pertinacibus, aut etiam amico hac in re consulenti suafurus, quibusque rationibus ad virtutis e. g. & honestatis curam inducturus esset. II. Quid in morte, atque ipso æternitatis felicitis aut infelicitis aditu se velit fecisse. III. Quàm beati nunc sancti viri sint, & in æternum futuri sint, qui exiguo tempore, his superatis difficultatibus Deo serviêrunt; contra infelices illi, qui breviculæ voluptati æternam posthabuêre. IV. Quid Deus ipse ultro hujus vitæ calamitatibus, nostri gratiâ subiectus, fecerit ac perpeffus sit. Quamque stultum & væcors sit, hoc nolle pro propria salute hominem, quod Deus homo præstitit pro aliena. V. Quot beneficia à Deo in te collata, & hoc saltem gratitudinis nomine exigant. VI. Quàm gloriosum sit Deo amicum esse, atque agere quæ illi placeant; Christo verò dilecto ejus Filio, & hîc & in æternum esse quàm simillimum. Hæc aliâque ad excitandum universè discursum, affectumque facilius promovendum facere poterunt.

CAPVT IV.

De piis Affectibus in genere, & quibusdam in particulari.

*Affectibus
prosecutio-
nis bonum
petimus:
fuga ma-
lum decli-
namus.*

R Eliquum est, ut de piis inflammati cor-
dis affectibus videamus. Horum duplex
genus est, prosecutionis, quibus appetimus bo-
num: & fugæ, quibus devitamus malum. Illa
sunt *amor, desiderium, gaudium, spes, audacia*,
quibus opponuntur *odium, abominatio, tristi-
tia*: vel *dolor, desperatio & timor*. *Amore* rem
prosequimur, ut bona videtur; *odio* fugimus,
ut apparet mala. *Desideramus* bona absentia,
abominamur mala instantia. Præsentibus bonis
gaudemus: malis *dolemus*. *Speramus* bonum
absens, quod obtentu videtur possibile; secus
desperamus. *Audemus* cum periculum in bonis
desideratis apparet superabile; *timemus*, cum
videmur superandi, aut certè periculū fugimus.

*Amor &
odium
simplicis
affectus
est, vel
efficacis.*

Amor autem & odium, vel in simplici tan-
tum complacentia boni, aut displicentia mali
consistit: vel in effectu ad bonum aut malum
efficaci. Et hic amor ad consensum mediorū-
que electionem ac usum deducit, atque in me-
ditatione potissimū spectandus est, cum ce-
teri ex hoc uno affectu dependeant, ac regan-
tur. Et in *via* quidem *purgativa* per actus fugæ
hoc est timorem novissimorum, abominatio-
nem

nem & dolorem de peccatis, animam virtuti præparat: ut in *via illuminativa*, desiderium, spem, audaciâque ad Christum sequendum acuit; in *unitiva* gaudium, cum plena charitate & quiete in Deo accendit. Hi tamen affectibus pia voluntas, credendi Deo in omnibus, per fidem subservit.

Mixti ex iisdem quoque affectus nascuntur; ut admirationis, condolentiæ, seu compassionis, fiduciæ, contritionis, gratitudinis, resignationis, humilitatis, patientiæ, castitatis, obedientiæ, zeli animarum & gloriæ Dei, &c. Porro de præcipuis Meditationis affectibus quemadmodum exerceri ac diduci possint, breviter disseremus.

Mixti ferè virtutum affectus sunt,

Affectus fidei summè necessarius est: cum viva fide nitatur tota religio nostra, & meditatio affectusque omnis. Excitabis hunc i. considerando, quod Deus sit summa veritas, qui fallere non possit, & summa sapientia, qui falli nequeat, ac summa bonitas, qui fallere nō velit. Quod autem summa veritas illa dixerit, quæ in S. Literis proposita, & ab Ecclesia Catholica hucusque custodita, atque hoc sensu nobis exposita sunt: quodque summa Dei bonitas ad nostram institutionem & salutem hæc nobis relinquere voluerit, his nihil potest esse credibilius, ideoque teneris prudenter admittere. Verè David: *testimonia tua* ô Domine, *credibilia facta sunt nimis*: Et Paulus *quacunque*

Affectus fidei fundamentum rectè meditando est.

Nititur primæ veritate.

*Psal. 92.
Rom. 15.*

scripta

scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt; ut per patientiam & consolationem scripturarum sp̄e habeamus. Hoc fine nobis etiam omnis creatura, ipsique de cœlo Angeli serviunt, totque beneficiis Deus opt. max. excitat, ut piè credentes, monitisq; ejus obsequentes vitam habeamus æternā. II. Expendes, quàm stulti, vilis animi, & infelices sint, qui hæc non credunt Deo, nec sensum consensumque Ecclesiæ, à Christo ad nos usque deductæ, sequuntur; cùm nihil illo possit esse securius; quod autem maximè securum, hoc utique in æternæ salutis negotio prudenter nequit repudiari. III. Vide, quænam illa sint, quæ in vera fide retardant homines, ut solent esse illecebræ carnis, mundi, ac Dæmonis, ad liberiores vitam provocantes à jugo Christi & viâ angusta Crucis: tum deinde proprii judicii in sensibus scripturarum interpretandis æstimatio, & nimius amor sui: postremò etiam gravia incommoda, aut tormenta, quæ perstanti in fide essent sustinenda; contra emolumenta & honores temporales, qui deficienti afferrentur: & hæc universa, cū pia subjectione judicii tui, rejectione illecebrarum & commodorum, poenarū etiam contemptu, ex amore veritatis, salutis; & reverentia supremæ autoritaris Dei amplectere, millies mori, quàm ab his discedere paratior: ut à tot sanctis Martyribus factum est. Hujus fidei exercitium in omni ferè Meditatione locum ha-

*Qua per
universa-
lis Ecclesia
consensum
nobis pro-
poni debet.*

*Retardan-
tia ab illa
fide sub-
movenda
sunt.*

EXERCITIOR. SPIRITUAL. 15

bet præcipuè tamen in via purgativa usurpan-
dum est ut quæ de iudicio, infernóque &c.
proponuntur, firma persuasione teneas.

Affectus Spei & Fiducia, qui tam gratiam & beneficia vitæ hujus, quàm alterius gloriam & felicitatem spectat excitabitur, tum spectando donum ipsum, tum personam cui donatur, & Deum qui donat. I. Ex parte doni speramus illud si promissum, si facile, si pluribus tribui solitum, ut sunt necessaria ad vitam, si quæramus primo regnum Dei; gratia ad benè pièque juxta Dei præcepta vivendum, si constanter petatur, cum non simus *sufficientes cogitare aliquid ex nobis*. II. Ex parte accipientis, quamvis ille, ut ingratus hætenus, ita & indignus sibi videri possit: tamen quia suâ nos Deus misericordiâ dignos fecit, venire in partem sortis Sanctorum, ex Christi meritis pro nobis Deo Patri oblatis spem jure concipimus. III. Ex parte donantis est ejus promissio, quæ nō fallit; bonitas, quæ tot hætenus nos beneficiis cumulavit: miseratio & pietas, quæ toties offendentes, tanquam prodigos filios, in paternum sinum amplexumque recepit, nos meritò in spem magnâ eriget, tum præsertim liberalitas; nam si cogitemus longè illū profusiorē ad tribuendum esse, quàm nos ad petendū sumus, qui postquam omnia nobis tribuisset, etiā donavit semetipsum, quid ab illo non erit sperandum?

Affectus Spei huic, proximus animus ad divina erigit.
1. Spectatur in hac donum promissum.
2. Christi merita pro nobis oblata.
3. Persona promittens ejusque bonitas & miseratio.

Affectus Charitatis seu Amoris Dei. I. inflam-
mabi-

Affectus

*charitatis
ex chari-
tate Dei
immensa
erga nos
accen-
detur*

*1. Amor
Dei ex in-
carnatione
singulari-
ter patet.*

*2. Nihil
maiori a-
more dig-
num,
quàm
summum
bonum.*

mabitur, si consideres, quod Deus tam excelsus infinita charitate, te vilissimam creaturam, primò complexus sit, & ex illa ita tibi tribuerit universa, ut si tu solus in mundo esses, cui ipsos non tantum ad serviendum Angelos, verum se- ipsum denique ad salutem tuam procurandam addixerit. Illius igitur amoris, si spectes altitudinem, eodem te complectitur, quo supremum Angelorum, ipsamque sanctissimam Matrem suam; si profunditatem, ad ipsam se demittit abyssum perditorum, hoc est, infernum, unde te immerentem eruit: si longitudinem, ab æterno cum ipso Deo hic amor duravit, duraturus in omnem posthac æternitatem, nisi prior homo ex malitia illum abruperit: si latitudinem, nihil est in universo terrarum orbe, nihil in cœlo, nec ipse quidem Deus, quod non ad salutem, utilitatem & felicitatem tuam velit convertere. Quantus ille Dei Patris amor, qui proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum! quantus Filii, qui oblatus est, quia ipse voluit, posuitque animam suam pro ovibus suis! quantus Spiritus S. qui, ut homo Deus fieret, Virginem mortalem obumbrare & fecundare dignatus est, & cujus *charitas diffusa est in cordibus nostris*. II. Expende, quod cum bonum tantum amando prosequamur, Deusque summum bonum sit, atque immensum, quod in se complectatur quidquid amabile est, in suprema perfectione & eminentia: omni illum possibi-

possibili amore esse dignissimum, extremamque amentiam videri, isto relicto, extra periturum aliquod ac futile bonum amplecti. III. Vide, quanto veri amatores Christi amore exarserint, Paulo exclamante, *quis nos separabit à Charitate, quæ est in JESU Christo Domino nostro? an tribulatio, an angustia, &c.* & Ignatio Martyre: *ignis crux, bestia, & omnia tormenta Diaboli veniant in me, dummodo Christo fruor.* Quidquid igitur, aut caro, aut mundus, aut dæmon, vel blanditiarum vel poenarum admoveant, ignis veri amoris vincit ac edomat. Quod verò isti ex eadem tecum carne compacti, in rebus tam arduis solo amore perrupere, cur tu in multò levioribus non poteris?

Affectus contritionis trium harum virtutum motivis, ac præcipuè charitatis innititur. Est enim hæc duplex, alia imperfectior, quæ Deum punientem scelera, vel præmiantem virtutes, aut quævis bona etiam gratuitò tribuentem respicit, ideoque ex timore poenarum, aut spe præmiorum peccata detestatur. Quâ contritione, cum non tam Deum homo amet, quàm se ipsum, cujus commodum intuetur; peccatum extra Sacramentum non tollit, connitendum igitur, ut ex alia perfectiori contritione, ideo peccata detester; quia divinæ tantùm displicent, aut adversantur bonitati. Ita, ut si neque infernus, neque cælum esset, quæ timeri, aut sperari possent; hujusmodi tamen scelera detestarer,

3 Summi
amatores
suo nos ex-
emplo ac-
cendentes

Contritio
alia im-
perfectior
alia perfe-
cta.

Imperfecta
poenam
magis aut
præmia,
quàm Deum
respicit

*Gradus ad
perfectam
esse potest.*

*2. Beneficia
Dei consi-
derata mo-
vent.*

*3. Mors
Christi.*

stare, quia supremam Dei maiestatem bonita-
témque offendunt. Poterit tamen ad hunc affe-
ctum ex priori velut gradatim perveniri : si vi-
delicet æternas poenas, quas te pro meritum vi-
des, sola Dei benignitate & miseratione, te, præ
tot aliis (interea, dum tu peccas, damnatis) ex-
pendas evasisse, & æternam felicitatem, quam
amiserunt alii, etiâ nnum licet immerentem,
posse adipisci ; idque gratuita ipsius bonitate
factum consideres, quam ex animo doleas à te
unquam fuisse offensam. II. Expendere bene-
ficia varia poteris, omni penè in te momento
collata: etiam tum, cum ingratus offenderes, id-
que à summa maiestate, cui tu in tanta vilitate
tua nequeas comparari. III. Cogitare, quid de-
nique ad tot labores dolorésque, ad opprobria
ultima, mortemque, pro te, usque adeò ingra-
to homine, perferenda, tantam impulerit ma-
iestatem, tui minimè indigam, nisi amor planè
admirabilis, tibi impensus: quam indignum fit
ita amantem, non solum non redamâsse, sed of-
fendisse etiam! Dolebis igitur, detestaberisque,
quidquid tantæ maiestati adversatur, mortem
subire paratior, quam illi, peccatis rursus tuis,
morte gravius malum inferre, qui *vulneratus
est propter iniquitates nostras, attritus propter
scelera nostra.*

*Alii affectus
infra præ-
dicè diduc-
ti sunt.*

Hos eisdem affectus, ex his aliisve motivis
per Meditationes sequentes reperies : & illos
quidem practicè per discursum brevem didu-
ctos:

ctos: uti & aliarum virtutum timoris Domini, humilitatis, obedientiæ, resignationis, paciëntiæ, &c. Hoc solùm loco quædam tradere motiva Theologicarum virtutum placuit, ob hos affectus maximè nobis ubique in meditandis rebus necessarios.

CAPUT V.

De modo producendi pios affectus.

QUandoquidem verò præcipuus Meditati-
onis fructus in affectu inflammato consi-
stet; ut ex quo in via purgâte facilè homo ad vi-
tiorum pravarumque affectionum extirpationem impellitur, in via illuminante ad virtutum exercitia stimulatur, in uniente denique cum Deo per amorem arctissimè sociatur: iccirco præter consuetudinem aliorum in scribendis Meditationibus versantium, affectum cuiusque puncti explicatiùs aliquantò subjiciendū censui; ut si quis in hoc exercitio, vel sterilior, vel frigidior hæreret, is ad eum meditatè cunctantèrque, cum gustu, quo posset spirituali, legendum accederet. Ne eveniat, quod apibus per quosdam flores discursantibus, unde ad usum nihil decerpunt. Quia tamen ejusmodi à me affectus plerumque parciùs expositi sunt, quàm vel natura eorum ferret, vel Meditantium desiderium exposceret. Placuit hic observatā à nōnullis generalem quandam affectuum explicatiùs diducendorū rationem, eamque ordine alphabetico memoriæ causā præmittere: ut sicui

Ex Affectibus præcipuus fructus est.

affectibus diutius immorari libuerit, is ex hisce modis, qui maximè opportuni visi fuerint, pro arbitratu usurpet. Sunt autem:

*Affectus
quidam u-
niversales
particula-
ribus ad
amplificā-
dum sub-
servientes.*

Agnitio veritatis propositæ per vivam fidē.

Admiratio dispositionis, providentiæ aut bonitatis divinæ.

Æstimatio temporis, gratiæ & beneficiorum Dei.

Benedictio Dei, nostri adeò solliciti, sapientis, benevoli, &c.

Communicatio cum Angelo custode, sancto, aut Deo consilii.

Confessio præteritorum delictorum, negligentia, ingratitude, &c.

Corfortatio ad emendationem ex spe divinæ gratiæ, & exemplis SS.

Detestatio malè vel tepidè exactæ vitæ, & neglectæ gratiæ.

Exhortatio, quâ ad perfectionem, & victoriam te impellas.

Fiducia, quâ statuas te in Christi meritis omnia posse.

Gratitudo, quâ Deo, ad hanc te gratiam fervanti, totum te offeras.

Humilitas, quâ indignum te tot donis agnoscas.

Invitatio Sanctorum om. ut tecum orent Deum, glorificent, &c.

Laudatio Dei tam in se gloriosi, in nos benefici, &c.

Memoria

EXERCITIOR. SPIRITUAL. 21

Memoratio beneficiorum, quæ omni vitæ momento Deus contulit.

Negatio, quâ statuat, se nulla in re ipsius beneficiis abuturum.

Oblatio opum, famæ, vitæ, & potentiarum Deo; ut gratiæ respondeas.

Petitio ut, per Christi merita, Deus omnia ad salutem tribuat necessaria.

Propositum de futuræ vitæ rationibus certâ lege instituendis.

Querela pia, quod desideria amandi, ut par est, Deum, explere non liceat.

Reprehensio sui ob neglectum tempus gratiæ, cælestia præmia, &c.

Sollicitatio intercessionis, & à Deipara Sanctis & Christo.

Taxatio operum, poenâ certâ, nisi perfecteris, constitutâ.

Votum, quo optes, hæc, aut illa à te perfectè expleri posse, ut à SS. &c.

Zelus, quo desideres omni possibili affectu, effectoque Deum glorificare.

En Alphabetum affectuum continuandorum verè aureum, ex quo nunc hos, nunc illos devotionis amplificandæ actus sibi quisque deligere poterit, prout maximè senserit conducere. Acui illi quoque per figuras quasdam Rhetorum acriores poterunt; ut per *Interrogationes*, *Exclamationes*, *Apostrophes*, *Prosopopæias*, &c. prout cuique ardor & animi impetus

Per Rhetorum figuras exacuuntur affectus.

suadebit. Nam ad vim affectibus imprimendam (ut exemplo utar) magnopere juvabit, si Christus tanquam venturus Judex peccatorum, arguens per prosopopœiā exhibeatur, irato vultu, corrugata fronte, flammantibus oculis, intentato de cœlo fulmine, minaci voce, terribili furore irruens: aut si amicam animam tanquam sponsus sponfam, ore renidenti, explicatâ fronte, ferenis oculis, voce blandiente compellet, ad amorem invitet, soletur in adversis & excitet. Quocirca neque illa figurarum acrimonia ab his affectibus est submovenda.

*Rationibus
breviculis
interpositis
etiam fo-
ventur.*

Ad amplificandum quoque exacuendūque affectum faciet, rationes alias aliâsque ab intellectu, velut ignis alendi fomenta subjicere; neque enim inflammata jam volūtate mentis discursus planè est seponendus; sed novis identidē animus alimentis est excitandus, ne repenti in tepefcat. Huc autē imprimis faciunt rationes illæ, quæ ab *utili, honesto, pulchro, jucundo, ac necessario* suppeditantur, quos rudis versus exhibet:

*Utile, honorificum, pulchrum, volupe, atque
necesse.*

Quæ cum oppositis, ut *inutili, inhonoro, turpi, injucundo, minimeque necessario* cōpositæ magis eminent, & illustrantur: de quibus in nostris Rhetoricis fusius: ubi etiam figillatim de affectibus actum est. Denique ad producendū excitandūque affectum, sanctorum quispiam, e. g. Apostolus Paulus in Charitate, Deipara in humili-

*Sanctorum
exēplis &*

humilitate, maximè autem Christus ipse Servator noster, tanquam perfectissima virtutum omnium idea, nobis est proponendus. In hoc uno plura nos accendent. Nam

præcipue Christi Domini variis modis considerati affectus promovetur.

Influit, exemplar, finis, docet, atque meretur. Si enim hunc spectemus, ut principium, qui per gratiam suam influat, nosque excitet; si exemplar vitæ actionumque suarum proponentem; si ut finem denique gloriosum, cui, & in hac, & in altera vita conformemur; si ut Magistrum adeò sollicitè nos ad virtutem instruente; si denique tam caro pretio sanguinis sui, hanc mihi occasionem salutis & divinæ gloriæ procurandæ merentem; quis non assurgat animo, omni que devotionis ardore inflammetur? Hoc fac, & vi-
ves.

Habes instructionem per brevem de affectibus; quæ non tantum res sacras Meditantibus, verum & pro Concione populi dicentibus ad inflammandos alios poterit deservire.

CAPUT VI.

De colloquiis pie utiliterque instituendis.

Colloquia cum Deo, Christo, aut Sanctis Dei, Meditationem solent concludere; tum ut laudem Deo dicamus in omnibus bonis ipsius, gratiasque pro beneficiis in nos.

Ex hebd. 1. Exerc. 1. 2. & 3.

Colloquia
Meditatio
concludi-
tur.

Ex 3 hebd.
contempl.
3.

collatis *referamus* : tum ut *gratiam* à Deo *im-*
petremus , ad implendum quod proponimus.
Quæ licet in reliquis etiam Meditationis par-
tibus queant usurpari , in fine tamen , qui fer-
ventior esse debet , potissimum sunt adhiben-
da. Quod si ad Deum fiant, concludi per ora-
tionem Dominicam poterunt , si prolixius in-
stituta, primò intercessionem Sanctorum, aut
Deiparæ Virginis, & Mediationem Christi ho-
minis apud Deum postulent , ac denique ad
Deum Patrem dirigantur. Primum colloqui-
um ad Deiparam, per *Ave Maria* : alterum ad
Christum, per *Anima Christi* : tertium ad Pa-
trem, per *Pater noster* concludatur.

Ex hebd 1.
Exerc. 1.

Ut verò hæc colloquia majori devotione
peragantur, consultum erit, pro ratione mate-
riæ, nunc *personam Rei* induere, Judicem suum
deprecantis : nunc *Servi exorantis* Dominum;
nunc *Fily* cum Patre, *Sponsæ* cum Sponso , aut
amici cum amico *loquentis*. Hæc colloquia
Deus ipse, aut etiam Sancti nos invitantes, re-
ctè nonnunquam auspicari poterunt : ut hac
nos invitatione excitati, majori fervore accur-
ramus. Cum in his præcipuus director esse de-
beat Spiritus S. *qui postulat pro nobis gemitibus*
inenumerabilibus. Nonnunquam etiam omnes
creaturæ nobiscum ad laudes Deo concinen-
das adhiberi poterunt, ut ab Hebræis in Baby-
lonia fornace adolescentibus egre-
giè factum legimus.

CAPVT VII.

*De Recollectione instituenda, notandis
luminibus rarioribus, & forman-
dis in particulari propositis.*

Recollectio post horam Meditationis ex-
pletam, brevis erit, per horæ quadran-
tem circiter, à stante, aut deambulante insti-
tuenda, quâ de successu Meditationis inqui-
ret; ut vel doleat emendâreque in posterum si-
quid actum perperam; vel sequatur, quod be-
nè successit; actis Deo gratiis.

Ex Addit.
s. ad Exerc.
Post Medita-
tionem insti-
tuenda Rec-
ollectio est,
cum Exe-
mine suc-
cessu.

Examinet igitur 1. quemadmodum se ad il-
lam *preparaverit*. an juxta præscriptas supra
regulas? an in præsentia Dei constitutus præ-
ludia, & orationem præmiserit?

2. An, & quomodo in progressu mentem
applicaverit? quas rationes, & lumina intelle-
ctus habuerit? qui affectus & propolita fue-
rint voluntatis? Nimiùmne illis, his neglectis
inhæserit, curiosè magis intellectum pascen-
do, quam piè voluntatem inflammando? An
propositum in oratione scopum, de certis vi-
tiis devitandis, aut virtutibus seriò prosequen-
dis sit affecutus? Si distractus, aridus, & inde-
votus fuerit: quæ causæ, & quomodo aliàs
cavendæ?

*Rariora lu-
mina sunt
ad usum no-
tanda.*

3. *Observet veritates & lumina rariora,* quibus intellectus planè convictus fuerit, e. g. in nullo nos posse gloriari: ex agnitione nihili; quod non simus sufficientes cogitare aliquid ex nobis, tanquam ex nobis: aut, quod hujus vitæ bona sectari, neglectis cœlestibus, stultissimum sit; cùm nec unicum quidem momentum vita nostra, cum immensa æternitate comparata, possit ac debeat censerì: tum deindè *motiones impulsusque voluntatis* investiget, cum hujus aut illius pii exercitii sive virtutis sequendæ proposito. Ex quibus tam hæc, quàm illa paucis erunt in charta signanda; ut, languente quandòque fervore, in iisdem recolendis sese animus exerceat, & in promptu habeat, per quæ sequentem deindè vitam, rectius constantiusque moderetur.

*Proposita in
casiibus parti-
cularibus
ad praxin
dirigenda.*

4. Diligenter animadvertat, quæ fuerint *proposita*, an & quomodo in praxin redigenda? Non enim sufficiet generatim e. g. *in via purgativa* statuissè: omnia sese *peccata vitaturum*, & moriturum potius, quàm in mortale delictum in posterum consentiat. Sed singulatim quòque statuendum has illasque *peccandi occasiones*, quibus se frequentius impulsus advertit, *vitaturum*. e. g. luxuriosos socios, liberas evagationes oculorum, turpia colloquia, contactus, cogitationes libidinosas, quibus se ad graviora sensim incitari observavit, hæc nulla ratione velle admittere.

*Quomodo id
per vias sin-
gulas tra-
standum ex
emplis tra-
datur.*

Tum

EXERCITIOR. SPIRITUAL. 27

Tum verò *pœnitentia opera*, jejunia, cilicia, orationes, frequentem conscientiaë expiationem, *tanquam remedia* opportuna huic vitio infringendo, *adhibiturum*. Et sic de reliquis non tantum criminibus, sed & *pravis habitibus & inclinationibus extirpandis* (quibus se sentit obnoxium) erit statuendum. Et hæc quidem ut in via purgativa; ita & in illa, quæ *illuminativa* dicitur, de *virtutum studio sagitandum* est, non generali solum proposito, verum particulari etiam insistendo; ut si e. g. animadvertas, te in humilitate parum esse provectum, illius naturam, gradusque & perfectionem investiga: tum verò ante omnia *exemplar* tibi istius virtutis in Christo, aut ejus *Sanctis* propone, & frequenti cogitatione recale: decus, gloriam, ac præmia tantæ virtutis expende: *fuge quidquid* illi, siue in cogitatione, siue in verbis, & multò maxime, quod ipso opere *adversatur*, sensumque, *frequenti virtutis* illius exercitio; ab inferiori gradu ad altiorem, hoc est, à neglectu laudis, ad amorem etiam contemptus enitere: ut tanto possis esse Christo similior. Sic in *via univsa* e. g. non tantum decernas, velle te in omnibus Deum spectare, atque voluntate & amore ipsius operari universa; sed in rebus, quas tibi maxime molestas accidere, animique quietem turbare nosti: in his millies repetendum statue:

Non

Non mea , sed tua voluntas fiat. Ita Domine, quoniam sic placitum fuit ante te. Conclude, te firma fide apprehensum, quod Deus omnia operetur in omnibus, ideoque nihil boni, aut mali (solo peccato dempto) creaturæ, sed Deo velle tribuere, illique referre gratias in omnibus. Ad quod juverit familiari quadam melodia mentis hæc identidem verba modulari secum tacitè, aut volvere : Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Quæ sæpius repetita, ubi animus ab aliis occupationibus liber erit, ultrò sese ingerent, illumque ad Deum, velut centrum suum reducent.

Hæc admonitio tanti ponderis est, ut in hac, tanquam ultima machina, omnis noster profectus, quem ex spiritualibus hisce commentationibus sperare possumus, collocetur. Nam nisi ad particulares ejusmodi praxes, nostra proposita in ardore meditandi concepta, denique composito jam animo, per recollectionem redigantur, ut ignis plerumque subtractis fomentis, evanescunt, atque in ventum resolvuntur. Debet autem quisque attendere quibus potissimum vitiis laboret, & virtutibus indigeat. Quid tanquam Christianus, & quid ex peculiari status sui ratione omittere, ac præstare teneatur.

*Singuli pro
statu in quo
versantur
proposita
adhibeant.*

CAPVT VIII.

*De Contemplatione ex applicatione
sensuum per imaginationem, illustra-
tionibus item & motionibus sen-
suum applicationi respon-
dentibus.*

PRæter consuetam hanc Meditandi ratio-
nem, aliam S. IGNATIUS minus usita-
tam tradit per quinque sensus imaginarios, si-
ve interiores, totidem sensibus exterioribus
respondentes. Quæ tamen Contemplatio po-
tius, quàm Meditatio appellanda est; quòd,
imaginibus in phantasia formatis intenta ani-
ma, eas sine multo discursu contempletur. Ita
fingere potest *in via purgante* se præsentem
spectare vasta inferorum incendia: *audire* do-
lentium ejulatus, jactasque in Deum blasphe-
mias: *olfacere* sulphur foetoremque: *gustare*
amarissimum fumum: *tangere* ardentes flam-
mas, eorumque omnium cruciatu dirissimo,
sive purgandum, sive etiam æternum, si ex me-
rito agatur, damnandum se deposci. Sic *in via*
quoque *illuminante* præsentem se sistet Incar-
nationi per Angelum annuntiata, aut Nati-
uitati Christi: *spectando* hinc Virginem, inde
Ange-

*De contempla-
tione, &
applicatione
sensuum.*

*Ex con-
templ. s.
primæ &
secundæ
hebd.*

Angelum; audiendo verba utriusque: odorem caelestem percipiendo: tangendo vestigia, aut pedes Angeli, eosdémque desuaviando. *In via veniente*, se Christo, vel resurgenti, vel ascendenti junget: jucundissimo illius fruetur spectaculo, verba avidè excipiet, cum Magdalena ad pedes sese abjiciet, conabitur deosculari, aut coelestibus se choris immiscebit, sensusque omnes inebriabit ab ubertate domus Dei. Hæc tamen cum debita veneratione præsertim in sensu tactus, non secus ac si præsens adesses corpore, tibi erunt pertractanda.

*Reflexio
contem-
plantis
ad se &
mores suos.*

Postquam autem applicatum sensum aliquem pia hac contemplatione satiaveris, ad te mentem reflectes, brevique discursu animum *ad malum atque vitandum*, aut *virtutem colendam*, ut supra dictum, impelles. Sic e. g. visis expensisque horribilibus damnatorum tormentis, colliges, quàm abominanda res, tibi que vitanda peccatum sit; quanto pietatis studio breve hujus vitæ tempus salutis tuæ impendendum, ut ab hoc tormentorum loco immunis sis; quantum Deus diligendus, qui hætenus conservavit.

*Non cui-
vis hæc
contem-
platio con-
venit.*

Sed hæc meditandi ratio non cuivis suadenda est: tum quòd caput facile, ex vi & contentione imaginativæ, debilitet: tum quòd illusionibus Diaboli patere nonnunquam queat; ideoque cum discretionis spiritualis Directoris sit usurpanda. Cæterum ubi moderatè consul-

consultoque adhibetur , magnam vim habet animos in quancunque partem impellendi : quod ille in hac vita sensuum ministerio potissimum rapiatur. Ejusmodi Meditationes tamen nullas iccirco præfixi, quòd juxta præscriptam materiam omni loco, in Repetitionibus à S. IGNATIO suggestis, adhiberi queant, si qui his se juvari in primis senserint ; consilio ea de re successuque , ne fraudibus pateant, cum Directore communicato.

Huic cõtemplationi aliquando similes sunt illæ illustrationes & motus , quibus Deus in nobis loquitur, rapitque animam nostram.

Illustrationes, & motus pii.

Nam I. Deus quandoque, velut fulgur coruscans, per repentinam illustrationem, animam nostram ad veritatem aliquam, singulari in luce, contemplandam extollit, quæ *visio* dici potest. Sed hæc rariùs, nisi cum animus à terrenis rebus vacans cœlesti patet influxui, contingit: juxta illud Davidicum: *Vacate, & videte, quoniam ego sum Deus.* Ita nonnunquam peccati turpitudine, & inferni horror inspectus repentè peccatores mutat, atque in alios viros transformat, singulari Dei gratiâ. Ejusmodi lumina cum Meditantibus offerantur, magna gratitudine excipienda sunt , & sollicitudine fovenda , ac recolenda : ne sine fructu evanescant.

1. Visio divinorum.

Psalm. 45.

II. Deus aliquando, velut loqui per se, vel S. literas auditus, singulari energia percipitur :

2. Auditus.

ut D. Antonius in Concione audiens : *si vis perfectus esse, vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus ; & veni, sequere me* : sibi dictum credidit. Augustinus , *non in cubilibus, & impudiciis, non in comessationibus, & ebrietatibus ; sed induimini D. J. C. Paulus, Saule, Saule, quid me persequeris ? Vade ad Ananiam, is tibi dicet, quid te oporteat facere.* Similes his internæ & mentales locutiones sunt, de quibus Sponsa : *Anima mea liquefacta est, ubi dilectus locutus est.* Has locutiones anima quandoque Deo intenta , & ad dilectum suum anhelans ingenti solatio excipit, ideoque *auditus* nomine hæc inspiratio solet distingui. Sed cavendum, ne voces illæ perceptæ temere negligantur.

Cant. 5.

3. Gustus.

Psal. 13.

III. Et *gustum* quendam singularem , in spiritualibus quibuscumque sensibus, Deus servis suis communicat ; ut præ his terrena prorsus desipiant, & vilescat quidquid divinum non est. Talem David in rigidis etiam Dei judiciis percepit, tam ad flagella, quàm blanditias Domini paratus. *Judicia, ait, Domini vera, desiderabilia super aurum & lapidem pretiosum multum, & dulciora super mel & favum.* Et hic sapor non rarò ab anima ad ipsum sese corporeum gustandi organum, non sine dulci liquore oris transfundit. At videndum, ne suavitæ illa cessante, ut diuturna esse non solet, & ferè imbecillioribus, ut lac infantibus dari, interior

interior animæ erga divina affectus intepescat. Memoria igitur in consideratione ista, undè hic gustus natus est, frequenter est excolenda.

IV. Quidam etiam ex rebus spiritualibus *odoratus* inter res sacras, & cœli delicias, tan- 4. *Odora-*
tus. quam inter flores, aromata, & unguenta, ver-
fantis hominis nonnunquam percipitur, ut di-
lecto sponsa dicat: *odor unguentorum tuorum* Cant. 4.
super omnia aromata. Hic sensus majoris per-
fectionis studiosis, & cum Deo propius ac
familiarius junctis solet communicari; ut qui
se in spiritualibus deliciis, velut in paradiso
quodam recreant & oblectant.

V. Denique amantibus Deoque intimè 5. *Tactus*
fruentibus *tactus* quidam, ac velut mutuus am-
plexus indulgetur; ut qui sentiant se à Deo,
velut amantissimo sponso, aut parente dul-
cissimo in gremio divino foveri, nilque illis,
sive adversum, sive prosperum, nisi ex sua-
vissima illius dispositione, & amore Numinis
singulari evenire, ideoque in ipsius voluntate
plenissimè acquiescunt; ut dicant: *dilectus*
meus mihi, & ego illi, inter ubera mea com- Cant. 5.
morabitur. Et hic affectus maximè excellens
constansque est, nec à Deo facile, nisi in vir-
tute diu multumque exercitatis, jamque ad in-
timam familiaritatem admissis, communica-
tur. Magis tamen in nostra, quàm superiores
omnes, potestate est; ut qui seriò ad virtutem
connitentibus, vix unquam negatur.

*Illusioni-
bus Da-
monis
quandoq;
hic lo-
cus est.*

Ex his priores tres modi, quibus se Deus communicat illusionibus Diaboli magis, quàm posteriores obnoxii sunt, cum ille se non rarò transformet in Angelum lucis, fictisque lumi- nibus, loquelis, ac suauitatibus fallat, ut rudis in hac arte, sine spirituali, & exercitato duce progredi ac fidere satis nequeat; præsertim, si à conformitate cum lege Dei, Ecclesiæ, aut religionis antiquæ hi sensus abducant, proprio- que homines iudicio adversus communem Doctorum sensum affigant. Nam ex hoc fine velut cauda hic serpens potissimum agnoscitur. Hæc igitur tam ad instructiōem, quàm cau- telam paucis censui communicanda.

CAPVT IX.

De triplici orandi modo, per Medita- tionem elevato.

*Heb. 4. de
modis
oran.
De tribus
orandi
modis tri-
plici via
accom-
modatis.*

UT omni via rectè pièque meditaturis consuleret D. IGNATIUS, aliam me- thodum tradidit, quàm orandi vocat; quòd ad usum communem orationis ex parte acce- deret. Triplicem illam constituit, triplici viæ purganti, illuminanti, & unienti accommoda- tam; ut qui in discursu steriles, vel debiliori aut fatigato ingenio sunt, facilem haberent meditandi rationem, ad quam se, non sine pro-
fectu

fectu spirituali, reciperent. Quanquam talis illa sit, quæ etiam ad omnia integris rectè utiliterque queat persuaderi.

Primus orandi modus est, cum pro materia assumitur præceptum aliquod, Dei, vel Ecclesiæ: aut potentia, quæ in nobis est, præceptorum executiva; aut aliquod peccatum contra leges commissum. In quo, prævia mentis recollectione, ac gratiæ petitione, primò agnoscam æquum esse, ut præcepta servemus, potentiis rectè utamur, peccata vitemus. Deinde si secus factum sit, dolebo, & statuam deinceps cavendum; si rectè; gratiis Deo actis; me in proposito firmabo, & per colloquium gratiam à Deo postulabo, atque oratione Dominica concludam. Ita singula e. g. præcepta Decalogi evolvam, iis tamen potissimum inhærendo, contra quæ maximè deliqui, ut de feria emendatione statuatur. Ex quo patet, primum hunc orandi modum parum à consueta meditandi ratione abesse.

Secundus orandi modus, preces aliquas meditatione ruminandas assumit. e. g. *Pater noster*, & præparatione animi cum gratiæ postulatione præmissa, singulis deinde verbis (aut pluribus, cum ad sensum requiruntur) attentè pensitandis inhæret. Significata expendantur, sensusque per similia illustrantur, ut piæ hinc motiones, gustusque spiritualis hauriatur. Et tamdiu singulis immorabimur,

1. *Modus de præcepto, potentia, aut peccato.*

2. *De præcatione aliqua verbote nus expendenda.*

dum ratio & affectus sinent. Absolutâ porrò horâ, quod ex oratione reliquum erit, cursim recitabitur, & colloquio, ad personam quam spectabat oratio, unâ cum gratiâ, aut virtutis alicujus petitione, instituto, finiemus. En alterum orandi modum Meditationi quoque affinem, qui per quotidianas preces, vim sensumque illarum magis penetrandum, magno fructu instituetur.

3. De simili-
tate preca-
tione
strictius
per singu-
la suspi-
ria evol-
venda.

Tertius orandi modus, priori non dissimilis at strictior, eâdem præparatione mentis præviâ, singula verba, aut sensus orationis Dominicæ breviter, velut per singulas respirandi vices, transmittit, expensâ interim, vel significatione vocis, vel personæ ad quam spectat dignitate, vel mea ipsius vilitate, vel utriusque etiam differentia. Concludi denique hic, & superior orandi modus secundus poterit, per alias quasdam preces ordinarias celerius decursas: ut si *Pater noster* per suspiria expensum sit, addatur, *Ave Maria, Credo, Anima Christi, & Salve Regina*, velut loco colloquii.

CAPVT X.

De Reperitione Meditationum utiliter instituenda.

Repetitio
quandoq;

Observavit etiam D. IGNATIUS utili-
ter quarundam Meditationum, atque
illa-

i Illarum imprimis partium, in quibus gustus utilis. fructusque major fuit, institui repetitionem. Ex 3. & 4. Exerc. heb. 1. Est autem *Repetitio quadam eorum ruminatio, quæ prius meditatus sum; ut ea continuo reminiscendo discurrat facilius intellectus sine divagatione.* In hac autem Repetitione tam præludia, quàm colloquia, usitato more instituntur. Hoc solum discrimen est: primò quidem, quòd omittantur puncta & argumenta minus quemque moventia: secundò, quòd discursus minus prolixè, ut in re jam utcunque nota, instituat, sed plus indulgeatur affectui. *Affectibus & Colloquijs hic plus indulgendum.* Unde tertio plura etiam colloquia inducuntur; ut magis animus in proposita pietate firmetur, & gratia ad hoc divina instantius urgeatur. Primum colloquium ad Matrem Christi, ejus apud Filium intercessionem, & gratiam vitæ emendandæ necessariam petendo: alterum ad Christum Mediatorem, ut Patrem ad hanc impetrandam flectat: tertium ad Patrem, ut exaudiat, dirigetur. Post primum, *Ave Maria*; post alterum, *Anima Christi*: post tertium, *Pater noster*, recitabitur.

Has ego repetitiones, pro diebus singulis, aut alternis, si libeat, instituendas, non subjeci Meditationibus, cum formari ex eis à quolibet possint, earumque judicium penes Meditatore ac Directorem maximè censeam relinquendum. Quod hi ex qualitate personarum & Meditantium successu, hæc optimè queant constituere.

CAPVT XI.

De ratione lectionis sacræ, piè fructuosæque tractandæ.

Lectioni sacræ hic idem liber impensè seruiet.

Libellum hunc non solum Meditationi octiduanæ, cuius sensum, nisi foveatur, & species & ardor evanescunt, sed & lectioni sacræ destinavi. Tum, ut ea quæ supersunt Meditationi in ipsis legendo exercitiis evoluantur, ubi promiscua lectio non est facilè admittenda; sed ad certum finem collimandum: tum vel maximè, ut conceptus anno toto, ex repetita partitim lectione, foveatur spiritus; & nunc ad peccata, aut cupiditates extirpandas, legantur quædam ex via purgante: nunc ad virtutum quarundam maximè necessariarum studium, ex via illuminante subdantur animo languenti stimuli: nunc etiam ex dissertationibus affectibusque cum Deo unientibus inflammetur. Ita enim juxta D. IGNATIUM Exercitationes nostræ institutæ sunt, ut brevi compendio totam vitæ Christianæ perfectionem complectantur: adeoque frequens & meditata ejusdem lectio, ita ut mox dicemus instituta, non possit non esse utilissima. Quocirca dissertationes affectusque ipsos sacris non rarò literis, & Patrum quandoque sententiis, quæ altius autoritate insiderent animo, fulcivi.

Ad Christianam vitam perfectiorem ducit.

Benè

EXERCITIOR. SPIRITUAL. 39

Benè D. Paulus : *Omnis scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum; ad corrigendum, ad erudiendum in justitia, ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus.* Quid est lectio sacra, nisi consilium, aut colloquium cum Deo, de tuæ salutis negotio institutum? Attende, quid dicam. Deus tibi consulit, & tu non audias? tibi loquitur, & tu non respondeas? ad te venit, te compellat, familiaritatem tuam ambit, velut de cœlo exit ut te inviset in terris, sua tibi secreta communicet, futura aperiat, ostendat pericula, securitatem pandat, felicitatem offerat, & tu hæc possis negligere? recusare congressum? sermonem aspernari? consilia rejicere? amicitiam odisse? Absit, absit tanta à te vel amentia; vel infelicitas, ut mortalem quempiam amicum illi præferas, qui cum à te recedit, omne bonum amisisti, cum accedit, obtines.

2. Timoth. 3.

In lectione sacra Deus nobis loquitur & rectè consulit.

Primò igitur aliquod tibi in die tempus statue, quo pium aliquem librum, tanquam literas à Deo missas, aut ipsius ex propinquo ad te loquentis voces excipias, dicasque elevato ad Deum cum Samuele animo: *loquere Domine, quia audit servus tuus*: vel cum Davide: *audiam quid loquatur in me Dominus.*

1. *Præparandus ad lectionem animus.*

Secundò non intellectum tantummodo, verum & affectum hæc pascat lectio. Tractim igitur lege, ut singulas veritates rectè penetres ac ponderes, animumque persuasum, vel à

2. *Ut intellectus, sic & affectus pascendus.*

In Epist. ad
Fratres de
monte.

vitiis abducas, vel ad virtutem impellas. Curiosa lectio, quæ solam eruditionem spectat, non sufficit: verum affectuosa requiritur. *Han-
riendus*, ait Bernardus, *lectionis serie affectus
est, & formanda oratio, quæ lectionem inter-
rumpat, & non tam impediatur interrumpendo,
quàm puriorem continuè animum ad intelli-
gentiam lectionis restituat.*

3. Pia suspi-
ria intermi-
scenda.

Tertiò itaque pia quædam suspiria, collo-
quiorum brevium instar, ad Deum formata,
aut gratiis agendis serviant, aut petendis.
Offerat & his nova Deo proposita, tam ad
vitandum malum, quàm bonum prosequen-
dum.

4. Salutare
dictum ex-
cerpendum.

Quartò aliquod sibi dictum selegat, quod
usque ad lectionem proximè insequentem
animo sæpiùs verset. *Aliquid*, ait idem Ber-
nardus, *quotidie in ventrem memoria demit-
tendum est, quod fidelius digeratur, & rursus
revocatum crebriùs ruminetur, quod proposito
conveniat, quod detineat animum, ut aliena
cogitare non libeat.*

5. Ardua
hinc negotia
resolvenda.

Postremò in arduis rebus, dum anceps,
quid agendum, quidve omittendum sit, hæ-
sitas, ad pium se quandoque librum fortuitò
apertum vertere consultum est, multisque hæc
pietas benè cessisse comperta est. Ita Augu-
stino anxie jactato dictum: *Tolle, lege: Tolle,
lege.* Legit D. Paulum, & mundo relicto,
Deum secutus est.

Verbo

EXERCITIOR. SPIRITUAL. 41

Verbo absolvam , *qui ex Deo est* , verba
Dei audit : & cum David ex animo dicit : *Da* Psal. 118.
mihi intellectum , & *scrutabor legem tuam* ,
 & *custodiam illam in toto corde meo*. Ex His omnia
 his porrò intelliges , quàm oportunæ ad le- bus Exerci-
 ctionem sacram futuræ sint Exercitationes
 nostræ , cum & præparationem animi præ- ha sacra
 mittant , & suos affectus discursibus sub- deervient.
 jungant , piæque suspiria non negligant , col-
 loquia ac proposita complectantur. Quot-
 quot igitur de corpore tēporalibus cibis pas-
 cendo solliciti sunt , cogitent animam lon-
 gè nobiliorem spiritali alimento non esse
 destituendam ; ac si illud bis aut sæpius in-
 dies, hæc semel ut minimum reficiatur : ne
 dum tam sedulò vitam curamus morta-
 lem, immortalis fuisse obliti co-
 ram supremo Iudice ju-
 re arguamur.

DE DVPLICI EXAMINE CONSCIENTIÆ, ET CONFES- SIONE GENERALI.

*Examen
conscien-
tiæ duplex
particula-
re & gene-
rale est.*

*Facit ad
extirpan-
da vitia.*

Deut. 7.

Postquam fundamentum vitæ spiritua-
lis proposuisset D. JGNATIUS, du-
plicitis *Examinis* conscientiae rationem
commendavit : *particularis*, quod ad singu-
laris alicujus delicti emendationem institua-
tur: & *generalis*, quod ad omnium delicto-
rum purgationem adhibetur. Et jure :
nam ut Paulus monet : *si nos ipsos dijudica-*
remus, non utique judicaremur. Ut illi, qui
hostem expugnare contendunt, nunc singu-
latim quosdam ab exercitu sejunctos; nunc
universim omnes impetunt, ita adversus vitia
pugnaturo faciendum. Sic Israëlitis Deut. 7.
dictum : *Deus consumet nationes has in con-*
spectu tuo paulatim, atque per partes, non po-
teris eas delere pariter. Rursum ut contra
potentem hostem semper in excubiis stan-
dum est : ita in pugna spirituali semper vi-
gilandum, quia *adversarius noster Diabo-*

lus.

luscircuit quærens quem devoret. Quare *ju-*
stus etiam si *septies* aliquando in die cadat ;
 simul tamen eadem die per pœnitentiam , su-
 per expensa scelera institutam, *resurget.* Qui-
 cunque igitur , & debellare vitia , & virtutes
 in se tueri decrevit , nisi his armis usus fue-
 rit, nihi obtinebit. Et sanè pudor sit , tan-
 tum pro salute sua præstare quempiam nol-
 le , quantum mercator lucri gratia indies
 præstat , qui nisi expensarum acceptorum-
 que rationem ineat , frequentique examine
 res suas ponderet , extra jacturæ periculum
 non subsistet. Nec sanè Confessionem suorum
 delictorum, ut par est , facile instituet, in cre-
 bris peccandi occasionibus constitutus, qui ra-
 tiones quotidianas conscientiae explorandæ
 neglexerit ; cùm necessarium sit , multorum
 apud illum memoriam delictorum evanesce-
 re, quorum difficile coram Deo iudice igno-
 rantiam sit excusaturus. Utriusque ergo cu-
 ram examinis multis necessitas ; aliis etiam uti-
 litas persuadebit.

Prov. 24
v. 26.

Et ad Con-
fessionem
melius in-
stituendâ.

DE EXAMINE PARTICULARI.

CASSIANUS jam olim in suis Asceticis.
Coll 5.c.14. hoc examen laudavit, & Pro-
 pheta Daniel usurpavit , qui *tribus diei tempo-*
ribus flectebat genua sua , & adorabat , con-
 fitebaturque coram Deo suo. Nihil enim hoc
 examen aliud est , quàm confessio quædam
 delicti

Dan. 6. 10.

Examen

*particula-
riter de die
instituē-
dum.*

*Ps. 54. v.
18.*

*Collatio tē-
poris ad
profectum
facit.*

*Et virtutū
studio ser-
vib.*

delicti coram Deo, cum peccatorum dolore,
& proposito emendationis quotidie facta.
Quod idem Davidi familiare fuisse videtur,
qui Deo promittit: *Vespere, & mane, & meri-
die narrabo, & exaudies vocem meam.* Ad
quorum imitationem D. IGNATIUS ter de
die, hoc est mane, meridie, & vesperi hoc Ex-
amen institui cupiebat; eā lege, ut per heb-
domadem geminis indies lineis notaretur
per inscripta signa. Lapsus ante meridiem
in una, post meridiem in linea altera,
& observaretur, dierum & hebdoma-
darum inter se facta collatione: num-
errata quotidie sensim deficerent: lineis ic-
circo etiam in triangulum ex basi latiore
deficientibus. Quod Examen si quis in vir-
tutum quoque singulari studio vellet insti-
tuere, fas esset, ut lineæ, contra quam, in vi-
tiis extirpandis, à minoribus ad grandio-
res, pro notis pluribus excrescerent.

Quod docebunt sequentes
tabulæ.

Tabu-

*Tabula vitiorum extir-
pandorum hebdoma-
daria.*

*Tabula virtutum exer-
cendarum hebdo-
madaria.*

D

D

L

Ut Sciat,

L

M repro-

elige-

M

M bare

& re

M

malū.

bonū.

I

I

Isaia 7.

I

V

V

S

S

Hanc alteram adjeci Tabulam, quod vi-
tia nonnunquam rectè per contrarios virtu-
tum actus extirpentur. Præsertim si lapsus hac
ratione errorem suum, opposito saltem vir-
tutis desiderio, & interno mentis actu, com-
pensare conetur. Serviet etiam hæc altera ta-
bula in via Illuminativa & Unitiva ad perfe-
ctionem aspiranti.

*Vitia vir-
tute com-
pensanda.*

DE EXAMINE GENERALI.

QUinque punctis D.IGNATIUS Exa-
men hoc distinguit.

I. Gratias vult referri Deo pro acceptis
beneficiis, tam universè quàm eo die singula-
tim

*Examen geo-
nerale quine
que punctis*

46 DE EXAMINE GENERALI.

absolvitur.
I. Gratiarū
actione.

tim. In quibus tum excellentia & gratuita bonitas donantis, tum nostra indignitas atque ingratitude spectari possunt. Cūque impares gratiis habendis reperiamur, omnes Sancti & Angeli Dei, creaturæque universæ ad illas persolvendas invitari possunt.

II. Petitione.

II. Gratia à Deo obnoxie petenda est, quæ ad peccatorum nostrorum cognitionem & abolitionem memoria juvetur, intellectus illustretur, & voluntas inflammetur.

III. Examine
delictorum.

III. Examen de admissis eo die peccatis instituetur, singulas horas vestigando, & quid cogitatione, verbo, opere, atque omissione peccatum fuerit, explorando, ac pro Confessione etiam futura, si opus fuerit, notando. Ita enim hæc expeditior, certiorque futura est, atque ex culpabili ignorantia nihil omittetur.

IV. Dolore.

IV. Venia pro delictis roganda, & dolor, quantum poterit, ex amore Dei summe boni concitandus: ita ut si neque infernus, neque cælum esset, nihilominus detesteris universa peccata, quia immensæ bonitati Dei adversentur, ac displiceant, ex quo, per quem, & in quo sunt omnia.

V. Propositio
emendationis.
VI.

V. Propositum emendationis serium esse debet; quale est, quod non tantum peccatum, sed ejus etiam occasiones vitare statuit: Nam *qui amat periculum, peribit in illo.* Ad hoc autem re ipsa exequendū divina gratia, per

JESU

DE EXAMINE GENERALI. 47

JESU Christi passionem & merita, suppliciter erit imploranda. Oratione Dominica licebit concludere.

Hæc quidam illo disticho cōplectuntur :

*Redde Deo grates, pete lumen, discute mentem,
Delicti veniam posce, recide malum.*

Deprehendi hac in re praxin per utrumque Belgium vulgatam, mihiq̃ à Patre Societatis Leodii communicatam, quâ Examen hoc ad quinque Christi Vulnera, totidem articulis distributum, aptè pièque instituitur; quam hoc breviter loco signare placuit, valdè ad devotionem profuturam. Quivis ex suo hunc, ante Crucifixum, affectu facilè, si velit, amplificabit.

I. Ad vulnus manus dextra, age gratias, hoc vel simili modo.

O ter. sancta, ter-adoranda Trinitas
Pater, Fili, ac Spiritus S. Dominus meus
ac Deus meus, gratias tibi ago, téque
glorifico propter universa beneficia tua,
humanitati JESU Christi, B. Virgini
MARIAE, universis Angelis, hominibus
omnibus, & mihi singulariter per crea-
tionem.

tionem, redemptionem, & sanctificationem, &c. collata. O suavissime Jesu, sanctissima Virgo, charissime Angele Custos, & Patroni omnes, vobis laus & grates æternæ sint, pro omni favore & gratia, usque ad præsentem horam mihi præstita.

*II. Ad vulnus manus sinistræ
pete lumen.*

O mi Salvator, ac Deus meus, per merita sacratissimi hujus Vulneris, & Sanguinis indè fusi te precor suppliciter, ut gratiam mihi dare digneris ad cognoscendos omnes defectus meos, eosdémque efficaciter detestandos, & seriò corrigendos, quò gloria tibi per hos ablata restituatur, & reparetur ignominia tuo nomini illata, ô Jesu sis mihi Jesus! ô lux vera mentem illumina!

*III. Ad vulnera pedis dexteri expende
viam quâ ambula-veris.*

O benignissime Jesu, Salvator meus, Judex meus. En prostratus ante conspectum

spectum tuum ., ego infelix peccator,
 agnosco me errasse , in N. N. dum sergo,
 Sacro intersum, laboro, conuersor, officium
 & munus negligo, commissione & omissione,
 verbo, opere, &c.

*IV. Ad vulnus pedis sinistri, dole te
 offendisse in via vitæ.*

O Salvator dulcissime, te humillimè,
 projectus ante pedes tuos, cum Magda-
 lena supplico , & per Sanguinem illum
 pretiosum ex his plagis manantem obte-
 stor, ignosce JESU. O quàm confundor,
 quod te sic offenderim Deum meum!
 quàm doleo te læsam ô bonitas infinita!
 atque utinam dolerem profundius ! de-
 testor universa delicta mea, quia tibi di-
 splicent, & summè eadem detestaris. O
 mi JESU, in apertas illas plagas tuas, &
 abyssum divinæ miserationis tuæ me to-
 tum projicio, ac per merita sacratissimæ
 Passionis tuæ , veniam oro ac spero à di-
 vina bonitate tua. Respice in me, ac mi-
 ferere mei.

D

V. Ad

V. Ad vulnus lateris seu cordis, renuntia peccato, & emendationem propone.

O amantissime Jesu, ab hac hora satisfaciam æquissimo desiderio cordis tui, pro mea salute in Cruce transfixi, & corrigam quidquid malè in vita deliqui. Nunquam, nunquam te offendam amplius, nec in minimis quidem sciens volensque, ô bonitas summè amanda! confirma hoc propositum meum per merita Sanguinis, ex intimo cordis tui sinu pro me fusi: quæ tibi cum tota vita, passione ac morte tua, in satisfactionem offero. Fac, ô Deus meus, ut imposterum perfectè te amem & glorificem, idque mecum præstent omnes homines & creaturæ Dei, per quas sis Deus benedictus & glorificatus in sæcula.

Observe. Quod si Crucifixus ante oculos, aut in manibus fuerit, per singula examinis puncta hunc amplecti, & exosculari certum vulnus semel, aut ter etiam in honorem SS.æ Trinitatis licebit, & nunc quasi fluentem ex plaga sanguinem

DE CONFESSIONE GENER. 51

nem cum Magdalena sub Cruce excipere: nunc te totum per easdem plagas in Christum transfundere (nam qui diligit me, in me manet, ait Christus, & ego in illo) nunc etiam cum eodem te Deo Patri in reconciliationem offerre, ita uberes ex hac pietate fructus colliges, & huc tuto te recipies in examine Dei supremo.

DE CONFESSIONE GENERALI.

SUadet D. IGNATIUS generalem Confessionem à primis Exercitiorum diebus, qui ad viam purgativam spectant, instituentiam. Quamvis enim illi, qui ritè antehac omnia confessus est, necessaria non sit: Est tamen ad vitæ præteritæ emendationem, malitiæque graviolem detestationem, tum conscientia tranquillitatem, ob conceptum de peccatis, iteratùmque sæpius ac seriò dolorem, ac denique ob meritum gratiàmque divinam amplificandam, & digniorem S. Eucharistiæ suspensionem, cum primis utilis, magnùmque in hora mortis, cum præteritæ vitæ delicta stimulant conscientiam, solatium est allatura. Tria autem potissimùm circa legum observationem statuit esse expendenda, videlicet cogitata, verba, & opera. Legem autem & communem habemus, Decem præceptorum Dei, cui omnes adstringimur, & privatam quisque, ad status sui rationem pertinentem. Hanc quisque ex

Confessio generalis ad emendationem vitæ perquam utilis.

Tria spectant, cogitata, verba, & opera.

52 DE CONFESSIONE GENER.

officio tenetur novisse, & paucis ferè absolvi-
tur: illam ad memoriæ subsidium, quia pro-
xilior est, breviter exponam.

Quomodo contra præcepta Decalogi peccetur.

Peccatur in
1. præcepto,

Contra vir-
tutes Theo-
logi. 1.

In primo præcepto. *Ego sum Dominus Deus
tuus, &c.* Præcipitur, ut Deum, quemadmodū
par est, colam, *fide, spe, charitate, & religione.*

Contra *Fidem* peccat infidelis, hæsitans in
aliquo fidei articulo, hæresin, aut hæreticos fo-
vens. Divinos aut Magos consulens. Negli-
gens doctrinam fidei. Imagines, ut Deum co-
lens. Ad superstitiones propensus & credulus.

Contra *Spem* delinquo, si diffidam ipsius
promissis, non existimem me veniam consecu-
turum, aut gratiam & gloriam, aut præsumam
ex Dei misericordia hæc mihi conferenda, li-
cet media requisita non adhibeam.

Contra *Charitatem*, si aliquam creaturam
præ Deo amem, & hunc potius offendam,
quàm illam deferam. Propriam voluntatem
divinæ præferam. Magis tepidè Deo, quàm re-
bus temporalibus inserviam.

Contra *Religionem*, si usitatum in Ecclesia
Dei cultum contemnā, aut negligam; nec
cum debita subjectione, supremam Dei excel-
lentiam reverear.

In 2. præcep-
to peccatur.

In II. Præcepto. *Non assumes nomen Domini
Dei tui in vanum, &c.* prohibetur juramentum
quo

quo Deus, aut creatura ejus nomine in testem vocatur, nisi necessitas & reverentia debita ad veritatem accedat: censetur autem necessitas, quando de temporali, aut spirituali bono non levis momenti agitur. Nec tamen facilè (ut *Malè ju-
rando.* D. IGNATIUS hîc notat) per creaturam jurandum; quod, nisi inter perfectos, longè debilius huic juramento fides subsit.

Peccatur igitur, si vel veritas, vel necessitas, vel reverentia desit: Si levis momenti res, si ambigua veritas, si implendi propositum absit. Malum tamen, etiam juratus, nemo tenetur, aut debet implere. Peccatur gravissimè in judiciis si falsò juretur: & damnum hinc emergens sarcindum est. Peccant graviter, qui sibi aliis- *Imprecatio-
ne, blasphemia* que diabolum imprecantur: blasphemî, qui Deo Sanctis-que contemptibilia, aut iniqua tribuunt: S. literas etiam ad inepta adhibent: qui vota & promissâ Deo facta non implent.

In III. præcepto. *Memento diem Sabbathi sanctifices.* Præcipitur sanctificatio dierum Deo dedicatorû, cultusque debitus, fervilibus operibus remotis. Peccant igitur, qui servilia *In 3 peccatur vel servili opere, vel neglectu sacrorum.* eo tempore per se aliis-que curant, sacra, confessiones, synaxin, conciones, jejunia præscriptis ab Ecclesia diebus negligunt, aut alios eodem inducunt. Item qui gula, commestatione, & ebrietate tunc potissimum, excedunt.

In IV. præcepto. *Honora patrem & matrem, &c.* Exigitur honor & obedientia his aliis-que *In 4 peccatur non obe-*

54 DE CONFESSIONE GENER.

*dicendo supe-
rioribus.*

1. Pet. 2. 13.

superioribus, & majoribus dignioribusque exhibenda. Peccant igitur, non tantum, qui honorem obsequiumque his denegant; sed qui obmurmurant etiam, ac detrahunt, mala imprecantur, & mortem optant. Petri præceptum est: *subiecti estote omni humane creature propter Deum.* Obtemperandum autem, quoties peccatum non præscribitur. Quia verò superbia & arrogantia, quibus se reliquis hominibus ferè homo præfert, ad subjectionem, obedientiam & honorem præstandum imprimis obfunt, his graviter sæpè peccatur, etiam cogitatione sola.

In 5. peccatur odio, ira, rixis & lingua varia.

In V. præcepto. *Non occides*, prohibetur occisio tam spiritualis animæ, quàm temporalis corporis, omnisque ad utramque per exempla pravæ vitæ, iram, inimicitiasque dispositio. Peccant igitur, qui cogitatione, seu desiderio occidunt, vindictam quærunt, odium iramque foveant, mala quævis optant proximo. Invident, dolentque de bonis alterius, verbis lædunt rixosis, contumeliosis, &c. Verberibus aut vulneribus affligunt, præfertim clericos. Deinde qui ad malum, & mortem animæ consilio, exemplo, impulsu, scandalo inducunt, aut, cum possint, à scelere non avertunt, non secus, quàm qui in submersionis periculo constitutum non adjuvant.

In 6. & 9. peccatur

In VI. præcepto. *Non mœchaberis*, & IX. *Non concupisces uxorem proximi.* Vetatur omnis

omnis turpitudine, cogitationis, verbi & operis, <sup>turpi quae
vis cogita-
tione verbo
& opere.</sup> quæ varia est, mollicitiei seu immunditiæ & pollutionis ex contactu proprio, seu alieno; fornicationis, adulterii, incestus, sodomix, bestialitatis, &c. Et his plerisque gravissimè delinquitur. Paulusque monet eos, *qui talia agunt, regnum Dei non consecuturos.*

Peccant igitur, qui sola cogitatione talium rerum imaginibus delectantur, magis si patrare desiderent, maxime si perpetrent. Exponendumque, tam quæ persona peccans, quam cum quâ peccare designarit, an libera, an conjugio, an voto obstricta? an sacerdos, aut clericus? quoties & quamdiu immoratus? an in contactu personas, & quales sibi imaginatus sit? quia plura peccata concurrunt. An turpia, & quo sine locutus? & quot audientibus scandalum præbitum? an alios induxerit? se peccandi periculo sciens exposuerit? cantilenas, tactus, aspectus, oscula adhibuerit? libros obscenos legat, sociis cohabitare? &c. His enim abstinendum. Cetera opera luxuriæ, etiam inordinata conjugatorum, per se manifesta sunt, tam in numero, quam specie exponenda. Quomodo enim sanabit medicus vulnus, quod ignorat?

In VII. præcepto. *Non furtum facies, & X. Non concupisces rem proximi tui*: Prohibetur <sup>In 7. & 10.
peccatur
quavis de-
tentione.</sup> omnis illicita alienæ rei usurpatio. Quod tam in re spirituali (cùm vel gloriam Deo, vel

56 DE CONFESSIONE GENER.

*Con-
fessionem rei
aliena in-
vito Do-
mino.*

beneficia & preces debitas Ecclesie subtrahere)
quàm temporali fieri poterit. Nec solum actor
præcipuus hic spectandus ; sed & jubens, con-
sulens, consentiens, laudans, recipiens. Qui
etiam in damno dato ad restitutionem obli-
gantur. Unus post alium, si defunt cæteri. Quos
hoc versu indicant. *Jussio, consilium, consensus,
palpo, recursus.*

*Et oritur
obligatio
restitutio-
nis, ut sa-
tis fiat.*

Peccant igitur quotcunque rem invitis Do-
minis retinent, aut usurpant : *Nec dimittitur
peccatum, nisi restituatur ablatum,* si facultas
adsit.

*Tam in
sacris
quam pro-
fanis.*

Res itaque, quæ & quanta ablata, & cui,
& quo modo & quanto damno videndum est;
quod palam aufertur rapina est, quod clam fur-
tum, quod ex rebus sacris, sacrilegium,
quod pro concessis pecuniis poscitur, usura
est, nisi damnum emergens aut lucrum cessans
æstimetur. Peccant etiam, qui in lusu fraude
lucratur, & tenentur restituere, sicut qui per
venditionem, aut emptionem fallunt, aut plus
æquiores æstimant : qui mercenariis aut servis
justam mercedem non solvunt : Creditoribus
non satisfaciunt, cum possunt, tempori, &
ad damnorum compensationem tenentur,
Rursum qui litem injuriâ intentant aut pro-
rogant, seu Advocati, seu Actores. Deni-
que & plurium Ecclesiasticorum beneficio-
rum possessores, nisi justa causa excuset. Tum
qui pro his pecunias vel accipiunt, vel pos-
cunt,

DE CONFESSIONE GENER. 57

cunt, licet titulis coloratis hoc fiat. Nam sola intentio non cedendi nisi accepta pecunia: aut non dandi pecuniam, nisi beneficium detur, in vitio est. Ditare verò opibus sacris profanos, est Ecclesiæ sua suffurari, nisi pro bono id fiat Ecclesiæ. Sic preces canonicas & officia Ecclesiæ debita non præstare, aut omnino negligenter, est Deo honorem debitum subtrahere, tenenturque Ecclesiastici, qui neglexit, ad fructuum perceptorum restitutionem.

In VIII. *Non loqueris contra prox. falsum testimonium*, vetantur omnia linguæ peccata, quibus fama aut res proximi læditur, quo spectat mendacium, detractio, temerarium iudicium, hypocrisis, & simulata officia. Peccant igitur, qui vel falsum crimen imponunt, aut grave occultumque (nisi intentione bona ad cautelam aliorum) manifestant, tenenturque ad famæ læsæ, quantum fieri potest, revocando, aut corrigendo, restitutionem. Ita temerè de aliorum gravi delicto judicans, graviter delinquit: suspicans levius, nisi suspicionem malâ intentione prodat. Quo verò plures gravioresque sunt personæ, de quibus judicatur aut detrahitur: (ut Princeps, integer Magistratus, aut ordo Ecclesiasticus, vel religiosus) tantò crimen gravius, & obligatio ad famæ restitutionem major. Ipsi etiam detractorum auditores, si volupe audire sit; aut non corrigant, dum possunt, scelus participant. Jam & secreta

In 8. peccatur quovis lingua vitio, per quod res, aut fama proximi læditur.

58 DE CONFESSIONE GENER.

aliorum sibi credita prodere, litteras ea tra-
stantes aperire & intueri, mendaciis & hypo-
crisi circumvenire, tantò majus delictum est,
quantò cum majori damno conjunctum. In
his aliisq; proximum spectantibus, *quod tibi
non vis fieri, alteri ne feceris*, & à multis de-
lictis liber es futurus.

His in examine Conscientiæ expensis, vide-
re poteris, an in septem peccatis capitalibus,
Superbia, Avaritia, Luxuria, Invidia, Gula,
Ira, Acedia, aliquid se offerat, quod in præ-
ceptis adductum non fuerit.

In certis verò statibus, aut officiis constitu-
ti ut Ecclesiasticus, aut Religiosus, Judex aut
Prælatus, expendet sui statûs, & officii leges pe-
culiaries, vota ac juramenta, & si quid adver-
sus illa peccatum sit, observabit.

O R A T I O

*Quâ Pœnitens per suspiria pia è S. Lit.
petitâ, dolorem de peccatis, & e-
mendationis propositum
concipit.*

Isa. 1.

Job. 7.
Ps. 59.

VÆ mihi peccatori, filio scelerato, qui
dereliqui Dominum, & ab alienatus sum
ab eo retrorsum. Peccavi, quid faciam tibi ô
custos hominum, quare posuisti me contra-
rium tibi, & factus sum mihi metipsi gravis?
Heu mihi quia iniquitates meæ diviserunt inter
me

me & Deum meum , & peccata mea abscon-
 derunt faciem ejus à me. O Domine Deus **Rom. I.**
 meus, qui me fecisti, cum non essem, refecisti
 verò, cum perditus essem, reminiscere obse-
 cro miserationum tuarum, & vide, quam fra-
 gile vas condideris, nec patere illud esse in con-
 tumeliam tuam! O Judex optime, judica hic
 causam meam, & discerne illam: secundum
 misericordiam tuam memento mei, propter
 bonitatem tuam. Quæ enim utilitas in sangui-
 ne meo, dum descendero in corruptionem?
 Non enim infernus confitebitur tibi, neque
 mors laudabit te. Vivens vivens confitebitur
 tibi, sicut & ego hodie. O suavissime anima-
 rum medice, miserere mei quoniam infirmus
 sum, sana me Domine, quoniam conturbata
 sunt omnia ossa mea. O Pater optime, peccavi **Psal. 6.**
 in cœlum & coram te, & jam non sum dignus
 vocari filius, sed quomodo miseretur pater **Luc. 15.**
 filiorum suorum, misereris Domine timentibus
 te, quoniam ipse cognoscis figmentum no-
 strum, & fragilitatem, Tu dixisti, si mulier
 potest oblivisci infantem suum, ita ut non me-
 minerit filii uteri sui, ego tamen non oblivis-
 car tui. Sed quomodo oblivisci illius poteris
 quem non aluisti materno lacte; sed redemisti **Is. 58.**
 Domine in sanguine tuo, vulneratus propter
 iniquitates meas, & attritus propter scelera
 mea. Noli igitur committere, ô bone JE-
 SU, ut amarissima illa mors & passio
 tua,

Psal. 24.

Psal. 29.

Is. 38.

Psal. 6.

Luc. 15.

Psal. 102.

Is. 49.

Is. 58.

tua , quam pro vitæ ac salute mea sustinuiſti in me irrita ſit. Ad quam doleo , hanc ob peccata mea tibi inflictam eſſe ! Quàm ingratus eſſem , niſi ab his deſiſterem, propter quæ tã horrenda perpeſſus es, & quæ iſtis crudeliſſimis tormentis tuis tibi longè ſunt acerbiora! Detector , ô Domine, execror , averſor quidquid tibi tantopere diſplicet , quidquid me tibi inviſum facit , quidquid adeò æterno patri deteſtandum eſt; ut nec proprio filio in acerbiffimis cruciatibus pepercerit , quidquid denique me à Deo ſummo bono triſtiſſima diſiſione ſeparat.

Pſ. 85.

O Domine , respice in me & miferere mei, ſalvum fac filium ancillæ tuæ, Matris Deiparæ, cujus interceſſionem humillimè poſtulo. Fac mecum ſignum in bonum , & per te eripiar à tentatione ; illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte , ne quando dicat inimicus meus, prævalui adverſus eum.

Pſ. 12.

Pſ. 118.

Ecce nunc conſtitutus ante oculos divinæ majeſtatis tuæ, totiùſque curiæ cœleſtis, juro & ſtatuo cuſtodire impoſterũ judicia juſtitie tuæ, concupivit enim anima mea deſiderare juſtificationes tuas omni tempore.

Pſ. 61.

Et , nonne ſubjecta erit Deo anima mea; quoniam ab ipſo ſalutare meum ? Quomodo potero non amare Patrem , tanto amore me prodigum filium ſuum , ad paternos rurſum amplexus invitantem ? quomodo ſanguinem illum , pro me meaque ſalute, tanto dolore & amore

amore fusuū asperuari? Væ indignissimo mihi,
 atque ingratissimo si neglexero, si patris invi-
 tantis Jesuque de cruce inclamantis, & offeren-
 tis misericordiam non audiero. Ecce enim
 nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salu-
 tis: posthac miserendi tempus non erit amplius,
 sed dies iræ, dies judicii & justitiæ. Perfice igitur Ps. 16.
 tur ô Domine gressus meos in semitis tuis, ut
 non moveâtur vestigia mea. Fac ut serviam tibi
 in timore, & exultem tibi cum tremore. Re- Ps. 2.
 nuntio ex animo omnibus carnis illecebris, &
 cupiditatibus meis, & accido ad pedes Cruci-
 fixi Domini mei, tibi serviam,
 tibi vivam, tibi
 moriar.

PRO ECCLESIASTICIS AC
SACERDOTIBUS MEDI-
TATIONES.

DIE I.

MEDITATIO I. FUNDAMENTALIS

De fine & vocatione Ecclesiasticorum.

VERITAS, Ecclesiasticus à mundo ad Ecclesiam, à qua sic dictus est, sive ad domum Dei traducitur, ut tam suæ quàm aliorum salutis gratiâ , Deo fideliter seruiat. (2) Sacerdotum verò ut singularis est dignitas, ita & munus Sacramenta Dei piè administrandi. (3) Ac propterea supra vulgus sanctitate morum debent excellere, & tam à se, quàm aliis debitè ad hanc vocationem probari. Ideo

CONCILIUM COLONIENSE I. sic statuit part. I. cap. 19 & præscribit Episcopis:

Accuratè investigandum est , quo affectu ac proposito ordinandi accedant : Num videlicet Dei

Dei causa tantum; an potius suae commoditatis gratia ad Ordines capeffendos aspirent, quærentes quæ sua sunt, non quæ Iesu Christi.

ORATIO PRÆPARATORIA ex more.

PRÆLUDIUM 1. Statuat se in conspectu Dei. 2. Petat gratiam agnoscendi vocationem suam.

I. PUNCTUM.

Considera, quo fine à Deo status Ecclesiasticus institutus sit: Christus te docebit : *Finis status Ecclesiastici.*
elegi vos, & posui vos, ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat. Et jam non dicam Joan. 15.
vos quia servus nescit; quid faciat Dominus ejus: vos autem dixi amicos: quia omnia quaecunque
audivi à Patre meo nota feci vobis. Docebit Petrus: *vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, ut virtutes ejus* 2. Pet. 1.
annuntietis, qui vos de tenebris vocavit in admirabile lumen suum. Monebit Paulus, quid pro
tantæ dignitatis officio, quod amicis Dei & generi electo regalique ac genti sanctæ conveniat, sit præstandum. Cum, ait, has promissiones habemus, dilecti, repurgemus nos ipsos ab omni in- 1. Cor 7.
quinamento carnis ac spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei: nec ullam aliquam in re dantes offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum, sed in omnibus commendemus nos ipsos tamquam Dei ministros. Ut igitur paucis dicam. Eligitur vir Ecclesiasticus à Deo, tanquam singularis

gularis amicus, & traducitur à mundo ad Ecclesiam, ut in illa Deo ministrando fructum faciat, tam seipsum perficiendo in timore & amore Dei, quàm proximum; ut ita salutem consequatur æternam.

Extellus planè finis, & omnino idem, quem Christus habuit Salvator noster, qui suis inquit discipulis, ad hoc munus electis: *sicut misit me pater, & ego mitto vos.* Ad gloriosum verò hunc finem consequendum, tales sibi vult esse in vita similes, ut sint in honore pares: *quz mihi, ait, ministrat, me sequatur, & ubi ego sum, illic & minister meus erit.* Quare elegi vos de mundo, ut de mundo non sitis, sicut & ego nō sum de hoc mundo. A mundi igitur negotiis tales abstractos esse vult, qui in domo Dei serviant: *Nemo enim militans Deo implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat, cui se probavit.* Et si homo secularis, non potest duobus Dominis servire, Deo & Mammona: quantò magis Ecclesiasticus, quem vel ipsum nomen indicat esse de Dei Ecclesia? Addo & nomen clerici, si enim *clericus* ex græcè, sors latinè appellatur, propterea vocantur clerici, vel quia de sorte sunt Domini, vel quia ipse Dominus sors, id est, pars clericorum est. Qui autem vel ipse pars Domini, vel Dominum partem habet, talem se exhibere debet, ut & ipse possideat Dominum, & possideatur à Domino. Et sanè nemo Regum hujus seculi alia sibi lege accersit aulicos, quàm quòd sibi, non exteris, servire

vire velit. Unde & illi Ecclesiastici præsules, qui simul dominium seculare possident, præcipuam tenentur curam impendere Ecclesiæ; quod dominium illud, non nisi ad hujus defensionem concessum sit.

Quantæ verò dignitatis sit illius esse ministrum, qui est Rex Regum & Dominus dominantium, quis satis explicabit? Regina Saba attonita Majestate & sapientia Salomonis exclamat: *Beati viri tui, & beati servi tui, qui stant coram te, & audiunt sapientiam!* Sed beati potius, qui habitant in domo tua Domine, in secula seculorum laudabunt te. Hoc scilicet Ecclesiasticorum hic in terris officium est, sicut beatorum est in coelis. Ita olim Levitæ Clericorum hujus temporis figuram servierunt Deo: *Constituit enim David coram arca Domini de Levitis, qui ministrarent & recordarentur operum ejus, & glorificarent atque laudarent Dominum Deum Israel.* Si hæc in umbra legis veteris, quid in luce legis novæ expectes?

*Summa
dignitatis
status est.*

3. Reg. 10.

1. Par. 15.

Cave igitur alio fine ad hunc statum accedas. Nam qui intrat abunde, quando per hoc ostium in ovile, hic fur est & latro. Fur, quia Ecclesiæ bona rapit, illi ut par est, non serviens: latro, quia & suam, & aliorum plurium occidit animam. Tales sunt, qui non accensi zelo honoris Dei, sed amore divitiarum, honoris, aut commodæ vitæ; vel impulsu amicorum potius, quam salutis suæ, ad hunc statum advolant, & quandoque

*Qui in hoc
statio dege-
neres.*

beneficia, sine evidenti necessitate, cumulant, Ecclesiam aliis ministris idoneis fraudant, & aut ventri serviunt, aut amicos ditant. Quanta perversitas est, in præcipuo Christianæ vitæ munere, tantam corruptionem inveniri, unde ingentia in universam Ecclesiam scandala & damna promanant! Expende obsecro, siquam animæ salutisque tuæ curam habeas, quorum è numero tu sis, aut deinde esse cogites.

AFFE- CTUS.

*Fuga cupio
ditatis.*

Phil 2.21.

2. Tim. 6

amor justie

81a.

Detestare illorum vitam, de quibus Paulus: *omnes quæ sua sunt querunt, non quæ Iesu Christi.* Quia radix omnium malorum cupiditas, quam quidam appetentes, erraverunt à fide, & inferuerunt se doloribus multis. Tu autem ô homo Dei, hæc fuge: sectare verò justitiam, pietatē, fidem, charitatem, patientiam, mansuetudinem: certa bonum certamen fidei, apprehende vitam æternam, in qua vocatus es. En vocati- onem & munus tuum. Væ, si defeceris! Melius tibi esset si natus & vocatus ad hæc non fuisses. Si aberrasti, pedem revoca: *Ministerium tuum imple.*

H. PUNCTUM.

*Sacerdotii
eminentia.*

2. Cor. 5. 19.

Considera, quis finis, & quanta sit dignitas in Ecclesia Sacerdotalis officii, ut sive huc aspices, sive illud jam obeas, sive etiam Sacerdotibus tantum ministres, ejus æquam rationem habeas. Hi enim sunt, qui cum Paulo ju- re gloriantur: *Posuit in nobis verbum reconcilia- tionis. Pro Christo ergo legatione fungimur, tā- quam*

quam Deo exhortante per nos. Sic igitur nos exi- 1. Cor. 4.
stimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores
mysteriorum Dei. Quænam hæc reconciliatio,
quæ dispensatio mysteriorum? Eximia sanè,
nullique, post hominem, nisi soli Deo propria.
De se profitetur Deus: *Ego sum, ego ipse sum,* Isa. 43. 25.
qui deleo iniquitates tuas, propter me. Quæ adeo
potestas Dei solius esse in veteri lege existima-
ta est, ut cum in domo Simonis Pharisei Chri-
stus Magdalene pœnitenti diceret: *remittuntur* Luc. 7. 49.
tibi peccata tua; coeperint, qui simul accūbebant,
dicere intra se: quis est hic, qui etiam peccata di-
mittit? Et tamen Christus hanc cum Aposto-
lis eorumque successoribus potestatem com-
municat: *Quorum* inquit, *remiseritis peccata,* Joan 29.
remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta
sunt. Quam admiranda potestas! nullum cri-
men, nulla persona, non causa, non tempus, non locus excipitur. Remittendi potestas da-
tur sacerdotibus, qui soli, ut olim de lepra, ita
nunc de peccatis ferunt iudicium; ut ipsi sese
Principes ac Reges teneantur his submittere.
Jam quid, aut quomodo dicam, de sublimi di-
spensatione illius Sacramenti, quod in ara Dei
conficitur, & sacrificatur, in quo Salvator no-
ster, ad vocem hominis de cœlo sese demittit,
ejusque desiderio ac voluntati obsequitur: ubi
homo Christi ipsius personam in terris susti-
net, hostiamque Deo Patri offert, in totius hu-
mani generis reconciliationem, eandemque,

Potestas
summa, in
Sacramē-
to Pœnitē-
tiæ & Eu-
charistiæ.

Hcb. 5.

quam ille in cruce cruentam, hic incruentam immolat. Ad hoc tam nobile, tam excelsum, & nec angelicis quidem spiritibus concessum officium, non minus infimus in Ecclesia sacerdos, quam supremus Pontifex destinatur. *Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur, in his quæ sunt ad Deum, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis. Et finem, ad quæ supremus hic Sacerdotum inter Ecclesiasticos ordo est institutus, ut videlicet illius personam gerat, munus usurpet, illum manibus tractet, ejus carnem sanguinemque ore excipiat, Deo in reconciliationem offerat, aliisque dispertiat, in cujus nomine, omne genu flectitur, cælestium, terrestrium, & infernorum: coram quo cœlites ipsi procidunt in facies suas, & venerabundi exclamant, pro tanti beneficii magnitudine & gratia: redemisti nos Deus in sanguine tuo, ex omni tribu, & lingua, & populo & natione, & fecisti nos Deo nostro regnum, & sacerdotes. Igitur sedenti in throno, & Agno benedictio, & honor, & gloria, & potestas in secula seculorum.*

Apoc. 5.

Chrysost. l. 3
de Sacerd. c.
3.

Sacerdos Regibus & Angelis major.

Utinam & nos illo, quo par est, affectu hæc beneficia æstimemus, ac gratias referamus. Quid enim admirabilius, quàm quòd, qui in terra versantur, his commissum est, ut ea quæ in cælis sunt dispensent: iis datum est, ut potestatem habeant, quam Deus optimus, neque Angelis, neque Archangelis datum esse voluit. Habent quidem

dem & terrestres principes vinculi potestatem; verum corporum solum; id autem, quod dico, Sacerdotum vinculum ipsam etiam animam contingit, atque ad coelos usque pervadit. Ozias Rex, cum regiâ potestate non contentus, sacerdotii quoque dignitatem usurpare vellet, more quorundam veteris legis Principum, à Deo ad hoc munus electorum, justâ Numinis vindicationis leprâ percussus est, quòd non vocatus sacra tractaret. Et fanè, Sacerdotium est ipso etiam regno venerabilius & majus. Medius stat sacerdos inter Deum & naturam humanam: illinc venienti beneficia ad nos deferens, nostras petitiones illuc perferens, & Dominum iratum reconcilians. Reges corporibus nostris moderantur, animis Sacerdotes; unde, quanto corpore anima prestantior est, tanto est Sacerdotium regno excellentius. Quod est omnium bonorum quæ in hominibus sunt apex: cum Sacerdotes primam & nobilissimâ membrorum Christi Domini partem constituent. Ad tantam dignitatē potestatemque vocantur, quotquot ad Sacerdotium in Ecclesia electi sunt. Attende igitur, quid petas, quisquis huc aspiras; quid tractes, quisquis hoc munus suscepisti. Cave indignus hoc Sacerdotium quæras, aut usurpes, quo sanctissimi etiam viri Antonius & Franciscus Affias se indignos judicarunt, ne cum Ozia aut gravius etiam, cum Core, Dathan, & Abiron, Sacerdotium legale affectantibus, puniaris. Si

2. Par.
26. 13.

Chryf.
hom 5. in
in Isa. de
Ozia.

S. Cle-
mens
Const.
Apost. l. 2.
c. 24. S.
Ignat. Ep.
ad Smyr.
Greg. l.
14. Mor.
c: 16.

Affectus
Timoris.

Num. 16.

Gratiarum
actionis.

Eph. 4.

experiaris te singulari pietatis affectu ad hoc officium à Deo vocari: aut jam admissum esse, age gratias pro admirabili hoc beneficio, teque digna vitæ sanctitate ad hoc ritè administrandum compara, ut *ministerium hoc* cum aliis usurpes *in adificationem Corporis Christi, donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionis Filij Dei.* Arduum munus est, sed & honoratum. Cave terrenis te affectibus inquines, qui ad cœleste hoc officium accessisti.

III. P U N C T U M.

Vocatio ad
hunc statum
examinan-
da.

Greg. l. 4.
Expos. in
c. 9 l. I.
Reg.

Lib. de
Dign. sa-
cerd. c. 3.

Consideret quisque ediligenter: an ad tale tantumque munus, quantum est ministerium Dei in Ecclesia ipsius esse, aut Sacerdotem, vel Prælatum, satis ipse præparatus accedat. *Habet quippe spiritualis prælatio, exteriorē gloriam dignitatis: habet & interioris magnitudinem oneris: nam & Rector honoratur à subditis, & portat eos à quibus honoratur.* Præclare de Sacerdotibus Ambrosius: *Nihil in hoc seculo, ait, excellentius Sacerdotibus, si quod sumus professione, actione potius, quam nomine demonstremus; ut nomen congruat actioni, actio respondeat nomini: ne sit nomen inane, & culmen immane; ne sit honor sublimis, & vita deformis; ne sit Deifica professio, & illicita actio; ne sit religiosus amictus, & irreligiosus proventus; ne sit gradus excelsus, & deformis excessus; ne habeatur in Ecclesia cathedra sublimior,*

limior, & conscientia Sacerdotis reperiatur
humilior; ne locutionem simulemus columbi-
nam, & mentem habeamus caninam; ne profes-
sionem monstremus ovinam, & ferocitatem ha-
beamus lupinam, &c. Quantum præ cæteris
gradus est altior, tantò, si per negligentiam de-
labatur, ruina est gravior. Magna sublimitas,
magnam debet habere cautelam. Honor gran-
dis grandiori debet solitudine circumvallari,
cui plus creditur, ab eo plus exigetur. Et idem
sic alibi differit. In Exodo Moysis divino præ-
ceptum est oraculo: solve calceamentum pedum
tuorum: id etiam præceptum Josue; detrita &
popularis via pulverem deponerent, qui viam
Domini ambulare desiderarent. Dederat præce-
ptum eidem Moysi, ut montem cum Sacerdoti-
bus ascenderet, populus autem deorsum staret.
Separavit igitur Sacerdotes à populo, & post ea
præcepit Moysi, ut nubem intraret. Vides in Sa-
cerdote nihil plebejæ requiri, nihil popolare,
nihil commune, cum studio atque usu & mori-
bus multitudinis? Sobriam à turbis gravita-
tem, seriam vitam, singulare pondus dignitas
sibi vendicat Sacerdotalis. Quomodo enim po-
test observari à populo, qui nihil habet separa-
tum à populo, dispar à multitudine. Quid enim
in te miretur, si tu in se recognoscat; si nihil in
te aspiciat, quod ultra in se non inveniat: si, quæ
in se erubescit, in te quem reverendum arbitra-
tur, offendat?

Vita respon-
deat digni-
tati.

Epist. 1. r.
Ep. 6
Ad Iren.

Plebejam
vitam su-
perat.

Va non vo-
catu.

Aug. ad Va-
ler. Epist.
148.

Matth. 22.

1. Cor. 11.

Sess. 23 c. 16
de Refor.

AFFE-
CTVS

Venerationis
& Gratia
dixit.

Expende igitur, num talis esse possis, quis-
quis Clericus aut Sacerdos es, vel certè esse de-
sideras. *Nihil est quidem in hac vita, & maxi-
mè hoc tempore facilius & latius, & hominibus
acceptabilius Episcopi aut Presbyteri, aut Dia-
coni officio, si perfunctoriè, atque adulatoriè res
agatur; sed nihil apud Deum miserius, & tri-
stius, & damnabilius.* Væ illis, qui in hæc offi-
cia se ingerent non vocati, aut certè vocati,
dignis sese moribus divino huic ministerio
non aptaverint, audituri denique: *Amice, quo-
modo huc intrasti, non habens vestem nuptia-
lem? Ligatis manibus & pedibus mittite eum
in tenebras exteriores, qui in luce meæ Ecclesiæ
indignè versatus est.* Quod Paulus ad Eucha-
risticam mensam accessurus dicit: *Prober au-
tem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de
calice bibat: qui enim manducat & bibit indi-
gnè, iudicium sibi māducat & bibit, non dyadi-
cans Corpus Domini:* Hoc Clericis maximè
& Sacerdotibus dictum, qui ad hujus Sacra-
menti non perceptionem solùm, sed & dispen-
sationem admittuntur. *Noluit Deus sanctum
suum projici canibus.* Quocirca Tridentinum
Concilium jure statuit: *Nullum ordinari de-
bere, qui Episcopi sui iudicio non sit utilis, aut
necessarius Ecclesiæ.* Ne aliis in scandalum,
sibi in damnationem admittatur. Suspice ita-
que, ac venerare hanc Dei dispositionem, &
gratias Deo refer; quod tantâ voluerit dili-
gen-

gentiâ, salutem multorum, suâque Ecclesiæ, per
vocationem & justificationem illorum, qui
dignè huic servirent, aut præessent, consulere.
Pete gratiam; ut si te vocarit, donis suis or-
nare, & tanto idoneum ministerio efficere di-
gnetur; ne tibi aliisq; in lapidem offensionis
ponaris; sed *dignè ambules vocatione, quâ vo-*
catus es, & aliquando audire possis: Euge serve
bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis,
super multa te constituam, intra in gaudium
Domini tui.

COLLO-
QUIUM
et petitis
gratis.

DISTICHON MEMORIALE

Clerice quære Deum, sacrisque intende Sacer-
dos. (2.) Eminet iste status. (3.) Moribus
adde decus.

MEDITATIO II.

De Morte.

VERITAS. Moriendum omnibus,
nemine, nec Christo quidem ex-
cepto; idque semel tantum ad æ-
ternitatem transcundo. Mors verò ut
certa est omnium, ita tempore, loco, mo-
dòque incerta. (2) cogitandum nunc,
quid quisque in morte factum velit, quo

E 5

animo

animo sensúque præterita, præsentia, & futura tunc sibi propofiturus sit, præsertim si malè vixerit. (3) si verò benè exacta vita, quanto animi solatio ad æternitatem, unde nullus reditus, sit transiurus.

ORATIO PRÆPARATORIA communis.

PRÆLUDIUM I. *Statue tibi ante oculos illud tempus, quod aliquando, & fortè propediem, habiturus in morte es ultimum, & si vera sit Christi sententia, quâ horâ minimè putabis, aderit, finge jam adesse, ut quæ cogitaturus, facturúsque sis, expendas.*

PRÆLUDIUM II. *Ora ut ex consideratione præviâ finis, & mortis tibi imminentis, gratiam te dignè ad illam disponendi impetres.*

I. PUNCTUM.

*In mundo ut
theatro vero
sumus, brevi
personam in
morte deposi-
turi.
Hebr. 9.*

Considera, quod Deus te in hanc vitam, tanquam in theatrum & scenam quandam emisit, ut personam tuam in morte rursus deponeres. Quo licet persona ab aliis diutius, ab aliis brevius sustineatur, deponenda ab omnibus est, sive Rex ille, sive rusticus fuerit. *Statutum est omnibus hominibus semel mori.*

Omni-

*Omni*b^{us}, inquam, ne quisquam spem evadendi habere possit : nemine nec divite, nec principe, nec Christo quidem ipso excepto. Deus hac lege homo factus est, ut moreretur. Hoc solatium pauperes, contempti, afflicti habent, quòd parem cum locupletibus, honoratis, omniq^{ue} voluptate affluentibus exitum fortiantur. In morte utrique coguntur deserere omnia ; nil aurum, nil dignitas, nil potentia, nil amici, nil medici, nil scientia auxilii adferent. Corpus non minùs hi vermibus, quàm illi relicturi sunt: animam Angelis, aut Dæmonibus. Sola illic virtus, ut fides & spes Deo ; charitas ex toto corde Deo proximisq^{ue} impensa, ad cœlum felici animæ viam aperient : & si his destituatur, æternum infelix futura est.

In qua omnia mundi & corporis bona deserantur, sola animi virtus ad hæc rebit.

Expende præterea, quòd dicatur *Semel* mori quemlibet. Non enim *bis* licet: ut corrigere mortem infelicem quis possit. Semel igitur in morte jacitur alea de æternitate totâ vel miserimâ & calamitosissimâ: vel beatissimâ & gloriosissimâ. Putâsne, si bis liceret, atque experimentum illius habere discriminis, quisquam esset, qui damnationem illam infelicissimam non omni studio subterfugeret ? Quid verò nunc est, quod non magis Divinæ & infallibilis veritati, quàm tuæ debeas experientiæ credere ? Nihil certius, *quoniam ibit homo in domum æternitatis suæ*, cujus felicitas à morte pendet, *semel omnibus* obeunda ; hujus verò felix

Semel tantum hac alea mortis subitur. Nec si erres, liceo corrigere.

Ecclesi. 9. 10.

*Qualis vi-
ta, talis
mors esse
solet.
August. de
disc Christ.
c. 12.*

Matth. 5.

*Mors certa,
sed tempus
locus, modus
incerta.*

Luce 12. 19.

4. Reg. 18.

Matt. 25. 13.

*Bern. Med.
c. 3.*

felix exitus à bona vita. Nunc igitur tibi statuendum est, ex præsentis vitæ tuæ rationibus, quâ morte mori velis, quâ æternitate frui. Benè mori vis? benè vive. *Non potest malè mori, qui benè vixerit.*

Verùm ne differ in horas. Nam quod denique hoc loco expendendum, quàm certa mors est, tam illius horam incertam esse Deus voluit, undè monet Servator noster: *Estote parati, quia qua hora non putatis, filius hominis veniet.* Circumspice (siquam habes ætatem) & plures ex notis hîc illîcque, ubi nec tu, nec illi putabant, mors eosdem occupavit; quod illis factum, tibi noveris eventurum. Nec diem, nec locum, nec modum tuæ mortis nôsti. Veniet tibi asserente Christo: sicut fur in in nocte; ut stulto illi, qui dicebat animæ: *Habes multa bona reposita in annos plurimos; sed insperatò audiit: Stulte, hac nocte repetent animam tuam à te, & quæ parasti, cujus erunt?* Balthasari Regi inter epulas, mortis sententia scribitur: Si saræ quiescenti caput à muliere transverberatur: centum octaginta quinque hominum millia Angelus in castris Sennacherib unâ nocte tollit. Nihil certius incertâ morte. Undè tam fedulò monet Christus: *Vigilate, quia nescitis diem, neque horam.* Tria hæc frequenter mente volvenda sunt. *Semel* tibi, & *certò*, sed *incertò*, loco, modo, ac tempore mors obeunda est. *Quoniam* igitur *ubique* te mors expectat, tu

quoq;

quoque si sapiens fueris, ubique eam expectabis. Quomodo verò expectanda? Non tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem: subito enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te. Quocirca: misere animæ tuæ, placens Deo, avulsus à nimio amore mundi, carnis, & amicorum, quæ universa in morte te destituent.

Eccli. 5. 8.

Eccli. 10. 24.

AFFECTUS. Agnosco, ô Domine, & tot exemplis ante oculos positis, certissimum esse disco: tam certam omnium esse mortem, quàm horam incertam. *Testamentum enim hujus mundi; morte morieris. Scio, quia veniet dies Domini tanquam fur de nocte. Non fallit, qui dixit: Subter te sternetur tinea, & operimentum tuum erunt vermes. Hæc videlicet hæreditas illius est corporis, quod tam delicate nunc foveo: illi corpori, quod corrumpitur, & aggravat animam, & deprimat sensum multa cogitantem, ut volupe aliquando sit, animam perdo: ut honoretur, animam contemno: ut nutriatur, animam destituo. O quid in illo constitutus termino dicturus sum, quando ingentibus pressus doloribus, anima divelletur à corpore, mundo, amicis, & ab omnibus mortalis boni commodis, intelligetque, quam hæc vana sint universa, quàm utilia animæ in æternitatis vastissimam abyssum prospicienti! quando videbit peractâ hujus vitæ brevi scenâ, personam deponendam esse,*

Agnitio
fragilis vitæ.

Eccli. 14.

Isai 14. 18.

Sap. 9. 15.

Metus malæ
mortis bonæ
vitæ tollendus.

2. Cor. 5.

Propositum
emenda-
tionis.

Prov. I. 24.

esse, ut referat unusquisque prout gessit in corpore, sive bonum, sive malum. Quidquid est, quod eo me tempore fecisse cupiam, hoc omninò jam nunc faciendum est quia hoc solum, quod præsens est tempus, certum est, illo Deus jubet vigilare, & nisi audiero, hæc omninò tonitrua formidanda sunt Judicis tui. Vocavi, & renuistis; extendi manum meam, & non fuit, qui aspiceret: despexistis omne consilium meum, & increpationes meas neglexistis: ego quoque in interitu vestro ridebo. Gratia tibi, ô Deus meus, quòd hâc nondum in me sententiâ, licet jam diu meritum, fulminaveris; sed tempus hoc mihi ad poenitentiam & emendationem largitus sis. Hanc igitur jam nunc in vita aggrediar, nè in morte frustrâ requiram. Ipsam hanc horam non patiar mihi eripi, cum quidquid illam sequitur incertum sit. Tu, ô Domine, perfice in me propositum, quod cœpisti: Ne momentum ampliùs labatur, quod tuo honori non impendam.

II. PUNCTUM.

Sensus &
cogitationes
in morte
occurrentes:
in vita
præmeditan-
do sunt.

Considera, quis tibi sensus in morte futurus sit de præterita vita tua, de præsentis statu tuo, de futura denique æternitate, nisi piè sanctèque vixeris. Nam quòd *vita præterita* majori in voluptate, aut honore & abundan-
tiâ

tiâ tranfacta fuerit, tantò graviori affligeris dolore, quòd hæc jam fint deferenda, tantò etiam pluribus confcientia peccatis turbabitur : & cum gemitu repetet : *circumdederunt me dolores mortis, torrentes iniquitatis conturbaverunt me, dolores inferni circumdederunt me.* Pretio-
 sum illud atque unicum vitæ meæ tempus, quod ad Dei gloriam , ad salutem animæ meæ , ad æternam felicitatem meam, ingentibus meritis ac præmiis amplificandam mihi benigniffimè à Deo concessum erat , hoc flultè neglexi ac prodegi, qui etiam ingratè ac perditè ad scelera multiplicanda , augendàmque æternam ignominiam, ac pœnam meam converti. Ergòne tot salutis media frustra mihi Deus creator, & redemptor meus impendit ? tot tamque nobiles creaturas , mihi ad suam obsequium usurpandas , frustra condidit ? frustra ipse homo factus, pro mea salute sanguinem fudit , & tot salubria Ecclesiæ Sacramenta instituit ? Hæc videlicet mihi perierunt univèrsa , quando his omnibus neglectis , meæ cupiditati potius , quàm divinæ voluntati morem gessi. At nunc, quò me vertam in *præsenti statu* meo , quando in simili Antiochus Rex orabat *scelestus Dominum, à quo non esset misericordiam consecutus* ! Quod modò à mundo, à carne, ab arte, aut scientia, à voluptate, ab amicis auxilium sperare possum ? ab his non solum desertus, sed etiam *deceptus ac proditus sum hosti.* Jam si futura
 intus

Psal. 119. 2.

Dissoluta

vitæ mors

sequitur

anxia.

2. Matth. 23.

1. Pet. 4.

intuear, sto in ostio æternitatis, accusandus ab angelis, & conscientia: ac de tempore malè perduto justo Dei judicio judicandus. O quis qualisque te hic exspectat eventus! *si justus vix salvabitur, impius & peccator ubi parebunt?* Hæc igitur, ô anima mea! si cogitatura tunc es, quando stabis in termino voluptatis tuæ, quam ex omni peccato percepisti; stabis etiam in termino virtutum ac poenitentiae, cum tempus non erit amplius; quin agis, & modò, quando adhuc tempus poenitendi suppetit, expendis, & sic demum incipis vivere, ut mori desideras.

Detestatio noxia securitatis vivendi, per quam poenitentia dilata est.

AFFECTUS. Vah nimiam securitatem meam, qui hætenus ita vivo, ut si non essem moriturus: ita perituris servio ut si non essem deserturus: quando adeò brevicula & penè momentanea est vita hæc nostra cum æternitate futura composita! Quoties ejusmodi inspirationes piæ ad vitæ emendationem me impulerunt, monita sacrorum librorum, aut concionum me à torpore & peccatis revocarunt; ad virtutem excitarunt, & nunquam feriam conversionem impetrarunt, plurimùmque temporis, ad salutem concessi, in otio aut futilibus occupationibus consumptum est! Ah, quid demum, cum mors instabit acturus es, quando ingenti dolore corpus oppressum erit, & majori fortè conscientia:

Timor mortis para ac per plena.

quan-

quando præteritorum tibi scelerum, & neglectæ toties divinæ gratiæ imago obversabitur, horrenda terrebit Judicis sententia, gravissima imminebit ante conspectum poenarum æternitas? Quanto tunc sensu vitam damnabis exactam! quàm velles ad correctionem seriam tempus aliud indulgeri! quàm optares jacturam temporis gratiæque vel mille cruciatibus te posse redimere! Eja age, & quod vitæ reliquum est, quod Deus etiamnum benevolè, licèt prodigo hætenus filio, indulget, hoc ne horam quidem unicam perge negligere: *Memor esto, quoniam mors non tardat, & testamentum inferorum, quia demonstraturum est tibi. Non defrauderis à die bono, & particula boni doni non te prætereat. Ante obitum tuum operare justitiam.* Ita Domine, ita cupio, ita statuo, damnata sit omnis mora, quæ me à tuo servitio distinebit, & omnis hora pereat, quæ tuæ gloriæ meæque saluti non impendetur. Aut æternum ardendum erit, aut nunc poenitendum. *Pœnitentia quæ ab infirmo petitur, infirma est. Vivens vivens, ô Domine, ipse confitebitur tibi: sicut & ego hodie.*

*Propositum
seria emē-
dationis.*

*Eccl. 14.
v 12 14.
& 17.*

*Aug. Ser.
57. de
Temp.*

III. PUNCTUM

Considera, quàm parum horribilis, imò etiam, quàm optabilis & expectata mors piorum futura sit. Si præterita inspicient, non

*Mors præ-
bis opta-
bilis.*

F

reti-

2. Tim. 4.

Apoc. 14.

13.

Inistorum
mors dolo-
rem mi-
nigat.

retinebit illos suis irretitum vinculis, quidquid à carne & mundo est ; quia jam dudum terrenarum voluptas rerum, præ desiderio coelestium desipuit : potius gaudebunt laborum tentationumque suarum instare finem, & vitæ cum virtute transactæ imminere præmia ; uti laudatissimus ille quondam athleta exultabat, qui lætus concinebat, *bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in reliquo reposita est mihi corona gloria, quam reddet mihi Dominus in illa die justus Iudex : non solum autem mihi, sed & iis qui diligunt adventum ejus.* Magnum bonæ vitæ conscientiaque argumentum, adventum Christi diligere. Sed ut diligas, ante certandum est ; *nemo enim coronatur nisi qui legitime certaverit.* Hæc eadem perpetuis mandare chartis, & memoriæ omnium inscribere Angelus ille Apocalypticus voluit, qui Joanni dicebat : *scribe ; beati mortui, qui in Domino moriuntur : amodo jam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis ; opera enim illorum sequuntur illos.* Si afflictus fuit, si morbis, si propriis cupiditatibus oppugnatus : en afflictionis & pugnae terminum, victoriarum etiam præmium. Quod si quandoque victus succubuit, si lapsus Deum conscientiamque offendit : en culparum, & offensionis divinæ finem, mors, ut carnem subiget, ita cupiditatem extinguet. Si verò præsentem justus in morte dolorem spectet, longè minus patitur : tum quia vo-
lens

lens patitur divinæque voluntati acquiescit ;
 tum etiam , quia his pœnis se gaudet expiare
 posse, si quid ex vita antea cta luendum superfit :
 tum quia spes vitæ melioris & gaudiorum se-
 quentium facile præsentem dolorem mitigat,
 solatio futurorum : quando cum David suspi- Ps 83.
 rat: *quàm dilecta tabernacula tua Domine vir-
 tutum, concupiscit & deficit anima mea in atria
 Domini !* Nam si ad præparatam in cœlis glo-
 riam illam , tam sublinem eximiâque inten-
 dat animum, *quàm oculus non vidit, nec in cor* Migratione
potius ad
vitam
quàm mors
dicenda.
hominis ascendit, qualis hinc quantâque lætitia
 affluet ! ubi copia indefectibilis, honor incor-
 ruptibilis, voluptas pura, gaudium liquidû, vita
 immortalis, Deus omnia in omnibus, tantû-
 que bonum speratur, quantum potest esse infi-
 nitum. Ejusmodi mors, non tam mors, quàm
 migratio ad vitam dicenda. Verè, *justorum ani-
 me in manu Dei sunt ; visi sunt oculis insipien-* Sap 3. v. 1.
tium mori, illi autem sunt in pace. Lætantur
 igitur tali morte. Si *justus penitus interiret, atq̃*
in nihilum abiret, mœrendum ac dolendum es- Chrysost.
Epist. ad
viduam
Iun. to 5.
set ; sin autem ad quietum & placitum deferretur
portum, non lachrymis, sed lætitia hic locus est.
Etenim hæc non mors, sed migratio, ac domici-
lii mutatio, à deterioribus ad meliora, à terra
ad cœlum, ab hominibus ad Angelos, & ipsum
Dominum Angelorum transfera.

AFFECTUS. *Vtinam moriatur anima mea
 morte iustorum, & novissima mea fiant horum*

Num. 23.
v. 10.

*Votum be-
ne morien-
di cum de-
siderio piè
vivendi.*

2. Cor 6.

Job. 14. v. 5.

*Spes vite
futura.*

v. 14.

*similia ! hoc unicum votum ac desiderium me-
um est , sed cùm hoc impiorum etiam sit , qui
vitâ suâ vivere , & morte piorum mori deside-
rant: tu, ô Domine, piè vivendi in me desideri-
um excita: cùm vitâ quoque justorum viven-
dum illi sit , qui morte illorum defungi cupit.
Gratias tibi immortales debeo , quòd adhuc
præsens mihi tempus ad poenitendum, vitâm-
que rectius instituendam largitus sis, postquam
sæpius, & tamdiu indulto mihi ex tua benigni-
tate tempore abusus sum. O misericordissime
Deus: sentio has mihi à te voces identidem in-
geri. *Ecce nunc tempus acceptabile , ecce nunc
dies salutis.* Breve illud tibi adhuc superest :
posthac tempus non erit amplius. Scio Domine,
scio, quia, *breves dies hominis sunt , & numerus
mensium ejus apud te est ; constituisti terminos
eius, qui præteriri non poterunt. Putasne mortu-
us homo rursus vivet?* Ita planè , credo quia vi-
vet, Domine: neque fallere nos potest tam ma-
nifesta tua veritas. *Cunctis igitur diebus, quibus
nunc milito, exspecto , donec veniat immutatio
mea. Vocabis me, & ego respondebo tibi , operi
manuum tuarum porriges dexteram , deducen-
do me in via mandatorum tuorum , per quam
Angelo sancto comite, & te duce incedam, do-
nec vita hac mortali feliciter defunctus ,
tecum vivam in
æternum.**

* * *

COL-

COLLOQUIUM *cum emendationis*
PROPOSITO.

Putas illam te audire Dei increpationem. Deut 23.
„Gens absque consilio est, & sine prudentia, uti- v. 28.
„nam saperent, & intelligerent, ac novissima
„providerent. Nam velocissimè præterit signa I. Cor. 7.
„huius mundi. Centena jam millia dormie- Psal. 73.
„runt somnum suum, & nihil omnes viri divi- v. 6.
„tiarum invenerunt in manibus suis: contra, Psal. 115.
„pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum
„eius. Cum enim dederit dilectis suis somnum. Psal. 826.
„ecce hereditas Domini, filii merces.

Et Itaque, ô Domine, credo æternæ veritati
 tuæ. Intelligo, quantum ad evitanda scelera, &
 virtutem incitandam intersit, habere ante ocu-
 los mortem nobis imminentem, fideliter mo-
 nente Syracide: *in omnibus operibus memorare* Eccli. 7.
novissimam tuam, & in æternum non peccabis. 40.
 O si *Memoria*
 hoc fecissem hætenus, quot quantisque sce- *novissimo-*
 ribus nec conscientiam onerâssem, nec Deum *rum salu-*
 meum offendissem! Sed ô mors, quam amara est *taris.*
memoria tua homini pacem habenti in substan- Eccli. 21.
tiis, viro quieto. v. 1.
 Quo magis omnia mihi ex di-
 vina bonitate ad votum affluerunt, tantò Deo
 meo fui ingrator, & exclusa mortis recorda-
 tione, meis indulsi concupiscentiis, ac creatu-
 ris, neglecto Creatore, adhæsi. Verùm, quid
 proderit, si universum mundum lucratus, anima

Matt. 16.
26.

*Peritio lu-
minis di-
vini ad
agnitionē
futurorū.*

*mea detrimentum patiar? An nō vanitas vani-
tatum est, quidquid præter salutis curam in
mundo quæritur? quam breve, quam incer-
tum & fallax hujus vitæ bonum est! velut avis,
concitato volatu, in aëre omnia cum homine
prætereunt; & ne vestigium plerorumque tot
ante nos Majorum superest, qui nunc in æter-
nitate perenni & nunquam finienda sub-
sistunt, suâ, quam hîc coluerunt, virtute aut
vitio æternum, vel præmiandi, vel plectendi.
Quod illi se in æternitate fecisse vel dolent, vel
gaudent; hoc ego, cur in præsentî tempore ne-
gligo? O Domine, aperi oculos meos ad tam
diversam proborum & improborum in morte
fortem, & emolli ferreum cor meum, ut illo
nunc sensu de virtutis & vitii æstimatione tan-
gar, quem aliquando in morte percepturus
sum. Ne mihi illud serpentinum persuaderi pa-
tiar: *nequaquam moriemini: toties tibi Deus, &
tot aliis pepercit; iterum parcat. Mors nondum
instat. Adhuc tempus pœnitendi est.* Nam hac
una fraude Diabolus infernum hætenus im-
plevit, mille hominum millia præcipitavit, &
quomodo securus esse possum? hoc longè cer-
tius: *Si secundum carnem vixeritis, moriemini.**

Rom 8.

O Domine, ne tam infelici morte defungar,
malo ex hoc momento, carni ejusque cupidi-
tatibus resistere: nam *qui Iesu Christi sunt, cru-
cifixerunt carnem cum vitiis & concupiscentiis
suis.* His illisque vitiis N. N. obnuntio æternum:

ante

ante millies moriar, quàm iterum labar, aut in illa etiam peccandi pericula N.N. me ingeram. Tibi, Domine, tibi impofterum ex toto corde, in quotidianis precibus ritè peragendis, & operibus univerfis, ad meam salutem & tuam gloriam dirigendis, fervire conabor. Succurre ô bone JESU; & per intercessionem SS. mæ Matris tuæ, & omnium Sanctorum magis magisque accende in me hoc defiderium meum: ut tuus in vita ac morte esse possim.

DISTICHON MEMORIALE

O mors certa, incerta dies! (2.) Quis sensus in hora Mortis erit? (3.) quanti tunc erit esse probum!

CONSIDERATIO

De actionibus ad officium Pastorale spectantibus.

PUNCTUM I.

Perpende & observa quæ ad vocationem & officium Pastorale pertinent; id quod haud difficile erit, si quid circa singula tenendum sit, breviter indicetur.

I.

Erga Vocationem.

Magna æstimatio
 Propter dignitatis eminentiam,
 Perfecta Cognitio
 Propter muneris exigentiam,
 Studiosa executio
 Propter præmii excellentiam.

II.

Erga Officium.

Exacta diligentia
 Ob muneris dignitatem,
 Reflexa experientia
 Ob operationis facilitatem,
 Invieta constantia
 Ob Coronationis necessitatem.

III.

Erga Executionem.

Pura intentio
 Ad augendum meritum,
 Studiosa operatio
 Ad implendum officium,
 Generosa resignatio
 Ad tranquillandum animum.

IV.

Erga Conversationem.

Sit sancta Conversatio
 Ut clericus puteris

Æqualis

Æqualis sit dilectio
Ut nullum asperneris,
Sit efficax locutio
Ut plurimos lucreris.

V.

Erga Visitationem agrorum.

Hos visita velociter
Pro obligatione,
Alloquere suaviter
Pro consolatione,
Hortare efficaciter
Pro confortatione.

VI.

Erga confessiones audiendas.

Exacta audientia
De peccatis admissis,
Severa reticentia
De secretis commissis,
Discreta pœnitentia
De delictis remissis.

VII.

Erga Concionem.

Apposita sit & solida
Quo ad materiæ inventionem,
Excocta benè & fervida
Quo ad formæ dispositionem,
Decore multo prædita
Quo ad ipsam elocutionem.

Erga Catechesin.

Hanc magni semper æstima
 Ut par est æstimari,
 Crebro tuis deprædica
 Ut par est commendari,
 Summa cum cura explica
 Ut par est observari.

PUNCTUM II.

*Perpende, quantopere obligeris ad hæc officia
 magno cum fervore ac perfectione obeunda.*

I. Quidem ob ingens vocationis benefici-
 um ; si enim in hoc mundo ii, qui ad excelsum
 aliquod & quæstuosum officium præ multis
 aliis competitoribus eliguntur, tanto magis se
 obligatos sentirent ad illud cum omni diligen-
 tia obeundum, quanto majori beneficio ac
 favore ad illud sunt promoti ; quid te facere
 par erit, qui multo tuo merito, sola Dei be-
 nignissima dignatione ad officium omnium
 officiorum divinissimum & altissimum es pro-
 motus.

II. Ob gratiæ ad hoc collatæ amplitudi-
 nem ; quæ quasi est talentum à Deo commif-
 sum, undè nisi cum eo opereris, verendum est,
 ne auferatur, & alteri detur, ut Christus Matth.
 25. minatus est. Undè meritò S. Paulus ad Co-
 rinth. 2. c. 6. scripsit : *adjuvantes autem exhorta-*

hortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Ecce nunc tempus acceptabile (operandi) ecce nunc dies salutis (nostræ & alienæ promovendæ) nemini dantes ullam offensionem (per negligentiam) ut non vituperetur ministerium nostrum, sed in omnibus exhibeamus nos sicut Dei ministros in multa patientia.

III. Ob functionum excellentiam, & quæstum: non enim eæ ordinatæ sunt, ad quodcunque temporale lucrum faciendum, sed ad animas omnibus rebus corporeis longè præstantiores, & infinito Sanguinis Christi pretio redemptas lucrandas; undè quanto amplius sperare poteris præmium, si munere tuo rectè fungaris, tanto gravius timere debebis supplicium, si malè illud administres. Certè si obliti, hîc locum habebit illud Sap. 6. Potentes potenter tormenta patientur.

P U N C T U M III.

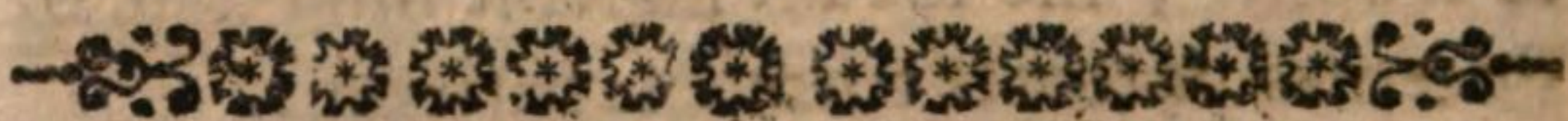
Vt ergo tantò faciliùs accuratiùsque hac in parte officium tuum præstes, sequentia tria media adhibere stude.

I. Arctissimam cum Deo conjunctionem, tum per charitatis virtutem, tum per familiarin exercitiis spiritualibus conversationem; sic enim ut palmes tantò copiosiores feres fructus, quantò arctiùs viti veræ, id est, Christo, fueris conjunctus.

II. Da

II. Da semper operam , ut zelum animarum & vigentem retineas , & quotidiano nutrimento per considerationem motivorum ad eundem excitantium , & ferventem ejusdem à Deo postulationem, & actuale ac sedulam operationem conserves & augcas ; quo enim ardentior & vivacior hic zelus fuerit, tantò alacriùs & diligentius, & hoc ipso etià plerumque fructuosius muneris tui functiones persolves.

III. Non tam ad labores & difficultates, quas in functionibus tuis pateris, quam ad fructum & lucrum tuæ & alienæ salutis oculos reflecte ; sic enim omnes dies & labores videbuntur pauci & breves præ amoris magnitudine , qua in DEUM , tuamque & aliorum animas flagrabis.

MEDITATIO III.

De extremo judicio particulari & universali.

VERITAS. A morte statim quilibet judicabitur , daturus rationem de universis bonis malisque cogitatis, verbis & operibus. (2) Deinde ultimo mundi

mundi die palàm in oculis totius creaturæ manifestabuntur secreta omnia, ad improborum confusionem, gloriam electorum, & æquitatem Dei Judicantis aperiendam. (3) Postremò sententia improbis metuenda, probis optanda pronunciabitur.

ORATIO PRÆPARATORIA usitata.

PRÆLUDIUM I. *Constitu te ante Deum Iudicem, primum in illo momento, quando anima decedit à corpore. Deinde & in illo, quando anima rursus corpore iuncta in valle Josaphat statuetur, in totius mundi oculis.*

PRÆLUDIUM II. *Pere gratiam agnoscendi rigidissimi examinis rationem, & sententiæ severitatem, ut tanto meliori cura paratus accedas; ne semel reiectus, æternum cadas.*

I. PUNCTUM.

Considera, te statim à morte ante faciem Dei Judicis, jam non ex misericordia amplius (cujus tempus cum vita finitum est) sed æquitate sola acturi, constituendum. Statutum enim est hominibus semel mori, & post hoc judicium. Quid hinc futurum? respondet sapiens. Cuncta quæ fiunt, adducet Deus in iudicium, pro omni errato, sive bonum, sive malum illud

A morte iudicabit Deus hominem æq. rigore justitiæ.

Heb. 9. v. 27. Eccles. 12. v. 14.

Matt. 12.
v. 27.

Nihil in-
discussum
manebit.
nec otio-
sum quidē
verbum.

Et peccata
aliena dis-
cutientur.

Psal. 74.
v. 3.

Et bonorū
operū im-
perfecti-
ones.

Job. 9 v.
11.

illud sit. Et Christus ipse exemplo rei minimæ, hujus judicii rigorem exponit: *Dico vobis, quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicii.* Cuncta, inquam, adducet: tibi que, libro conscientię aperto, totum antea actę vitę tempus, cū omnibus facultatibus concessis, ita exponet, ut videas, quid actum, quid omissum, in verbis, cogitatis, operibus. O quantum hęc temporis apparebit neglecti, quantū malè impensi! quot gratiæ, & dona, tam corporis, quàm animi malè collocata! si cogitationes & verba ponderentur otiosa etiam, ah prope infinita! si peccata colligantur omnia, ah quantus horror & abominatio! si non tantum propria, sed etiam aliena, vel complicitum, vel mihi commissorum, vel meo hortatu aut exemplo delinquentium peccata expendantur, quanta moles! Et si pro omni errato etiam bono reddenda ratio, si de se profitetur Deus: *cū accepero tempus, ego iustitias iudicabo,* si bonorum operum intentio ac perfectio etiam ad hoc examen vocāda sit, quis in aliquo tandem opere suo coram hoc iudice securè subsistet? Etsi hæc cogitatio sanctissimos viros trepidatione concussit, cū de singulis poscendam rationem poenāque exigendam scirent: ego miser peccator, vix de opere etiam bono rectè paracto securus, quomodo ante hunc Iudicem comparebo? Jobum trepidè fatentem audio: *verebar omnia opera mea, sciens,*

sciens, quòd non parceres delinquenti. Et quid faciam, cum surrexerit ad judicandum Deus? & cum quaesierit, quid respondebo illi? Si vir tantus, tam Deo dilectus, anxie trepidat : quo me indignum convertam? David hoc tam severum Dei iudicium etiam deprecatur: Non intres, ait, in iudicium cum servo tuo Domine; quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Jure horret subire, ubi viventium neminem iustificandum intelligit. Verum frustra; quia cuncta Deus adducet in iudiciũ. Peccatori enim dixit Deus. Tu odisti disciplinam & projecisti sermones meos retrorsum, os tuum abundavit malitia, & lingua tua concinnabat dolos; sedens adversus fratrem tuum loquebaris, & adversus filium matris tue ponebas scandalum: hac fecisti, & taciui. Existimasti iniquè quòd ero tui similis? arguam te & statuam contra faciem tuam. Intelligite hac, qui oblivisimini in Deum, ne quando rapiat, & non sit, qui eripiat. Non poteris hũc Iudicem subterfugere, quia potest omnia: nec in minimo fallere, quia novit omnia: nec quicquã impunè deliquisse; quia ut bona remunerat, ita delicta hic punit universa. Hoc infinitæ justitiæ tribunal est, & tribunal ultimum, quod nullam patitur exceptionem.

Sancti ad hoc iudicium trepidant.

Psal. 141. v. 3.

Psal. 49. v. 10.

Deus omni-
scius
omnia in
medium
producet.

AFFECTUS. O hora metuenda, hora funesta, & horrenda, quam tamen effugere & declinare non potero ! hora fortè brevi subeunda ! O Angustia ! hinc erunt accusantia peccata,

Timor iudicii particularis.

S. Anselm.
apud Bo
nav. Phar.
l. 3. c. 49.

*peccata, inde terrens justitia; subtus patens
horridum chaos inferni; desuper iratus Judex,
intus urens conscientia. Et si justus vix salva-
bitur, peccator sic depressus in quam partem se
vertet constrictus? Vbi latebo, ubi apparebo;
latere erit impossibile, apparere intolerabile.
Quid dormitas anima tepida, & digna evomi?
qui non expergiscitur, qui non tremit ad tan-
tum tonitruum, non dormit, sed mortuus est.
O Domine, quò me vertam, quid nunc agam,
ut mitigare queam hoc rigidum judicium tuum,
ut cum veneris judicare, nolis me condemnare?
Intelligo Apostolum tuum mihi respondere,
si nos ipsos dyndicaremus, non utique judicare-
mur. Quare frequenti examine conscientiam
meam discutiam, detestabor, deplorabo, & cor-
rigam peccata mea. Adversus memetipsum ex-
ercebo judicium, confitebor delicta mea, je-
juniis, ciliciis, orationibus poenam infligam.
Tu etiam o Domine, hic potius ure & seca, ut
in æternum parcas. Quidquid à te mihi ad-
versi illatum fuerit, tanquam à medicâ manu
tuâ, vulnera mea sanantis, lubenter admittam.*

I. Cor. II.
v. 31.
Propositum
examinandi
conscien-
tiam, & se
castigandi.

II. PUNCTUM.

In fine mun-
di publicè
etiam Deus
omnes judi-
caturus est,

Considera, quemadmodum Deus hoc pri-
vato judicio acquieturus non sit, sed pro-
ducturus omnia, tam mala, quam bona nostra
in apertum, publicum, atque universale judi-
cium.

ciuim. *Sedebit super sedem maiestatis suae, & con-* *ut probos hos*
gregabuntur ante eum omnes gentes, separabit *noret, con-*
eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab ha- *fundat im-*
dis. tum ut magis confundat improbos, qui in *probos, &*
sceleribus suis latebras sectati sunt; & ut pro- *suam aequi-*
bos, virtutibus illorum manifestatis, honoret; *tatem de-*
tum ut iudicii sui æquitatem Angelis homini- *claret.*
búsque manifestet, in conspectu omnis crea-
turæ intelligibilis expositurus facta omnium
ac de eis dicturus sententiam, quando inscru-
tabiles hætenus viæ & judicia Dei patebunt
omnibus. Expende, quale hoc iudicium futu-
rum sit, quantoque apparatu instituendum sit
spectaculum spectaculorum omnium gravissi-
um, ubi de rebus hucusque occultissimis, de
cogitatis, verbis, factisque & neglectis univer-
forum hominum, de vita & morte, de salute aut
damnatione æterna, velut in speculo clarissimè
collectimque omnia singulis repræsentante, ita
patebunt universa, ut nec minimum cogita-
tum ultimi cædonis latere queat. Quid enim
scienti omnia, & potenti impossibile sit pro-
ponere? Qualis, obsecro, hæc confusio cujus- *Ingens hæc*
que futura est peccatoris, quando in Christi *erit confusio*
D. Virginis & SS. oculis, in notorum juxta & *improbos*
ignotorum conspectu, occultæ ipsius intentio- *rum.*
nes, fraudes, consilia, proditioes, libidines, &
quæcunque altissimis visus est latebris ac te-
nebris recondere propalam, & in luce, tam
hostium, quàm amicorum facinora expro-
bran-

Judicium
humanum
fallax, non
divinum.

1. Cor. 4.

v. 5.

Humani ju-
dicii brevis
pœna, levis
infamia, non
divini.

Isai. 55.

1. Cor. 4

brantium insultantiumque malevolo homini
exponentur ! Tam ingens, coram Deo homi-
bûsque, tamque sensibilis hæc erit confusio, ut
& seipfos horreant, & quo se recondant mi-
seri, locum reperturi non sint; ideoque, *mon-
tibus operite nos, & collibus cadite super nos,*
desperatis vocibus acclamaturi. Ad hoc igi-
tur judicium omnes temerè in hoc mundo ju-
dicantes proximum suum, & velut Dei munus
ante tempus occupantes, Paulus jubet respi-
cere. *Nolite, ait, ante tempus judicare, quoad-
usque veniat Dominus, qui judicabit abscondita
tenebrarum, & manifestabit consilia cordium.*
Aliud erit judicium, quàm hîc in mundo erga
gravissimorum scelerum reos, per equuleos, ro-
tâsque & distorsiones membrorum omnium,
per uncas crucésque & ignes propositos exer-
cetur. Et tamen quàm hoc multis terribile! Hîc
de pœna unius alteriûsve horæ aut etiam diei
non agitur, nec de infamia inter paucos homi-
nes, aut sæculum unum terminanda; sed de
ignominia, opprobrio, tormentis que æternis.
*Sicut ait Deus, exaltantur cœli à terra, sic exal-
tate sunt viæ meæ à viis vestris, & cogitationes
meæ à cogitationibus vestris.* Ideoque & Paulus
in tot carceribus & judicium terrenorum quæ-
stionibus exercitatus; *Mihi, inquit, pro mini-
mo est, ut à vobis judicer, aut ab humano die.*
*Nihil mihi conscius sum; sed non in hoc justifi-
catus sum; qui autem judicat me, Dominus est.*

Hoc

Hoc iudicium erit, ad quod cælum terræque
 repentinè commovebitur, ac contremiscet. *Ad-*
veniet dies Domini sicut fur, in quo cæli magno
impetu transient, elementa verò calore solventur
terra autem, & quæ in ipsa sunt opera exuren-
tur. Ad hoc iudicium omnes de cælo Angeli,
 de terra homines iudicandi confluent. Tunc
 mittet Deus Angelos suos cum tuba, & voce ma-
 gna, & congregabit electos à quatuor ventis.
 Tunc videbis magnos & pusillos stantes ante
 thronū Dei, & libri aperientur, & iudicabuntur
 mortui secundum opera ipsorum, & qui non in-
 venietur in libro vite, mittetur in stagnū ignis.

*Horribilo
 Dei judi-
 cium omnia
 commovebit
 in cælo &
 terra.*

*2. Pet. 3.
 Mart 24 31*

Apoc 12.

Sophon. 1.

AFFECTUS. Dies ira, dies illa, dies tribu-
 lationis & angustiae, dies calamitatis & miseria,
 dies tenebrarum & caliginis, dies tubæ & clan-
 goris, &c. Quando in igne zeli ejus devo-
 rabitur omnis terra. Quam salutare Christi
 monitum est! Attendite vobis, ne fortè
 graventur corda vestra in crapula & ebrie-
 tate, & curis huius mundi, & superve-
 niat in vos repentina dies illa. O si cum
 Hieronymo: sive comedam, sive bibam, sive
 aliud quicquam agam, semper vox illa au-
 ribus meis insonare videatur: Surgite
 mortui, & venite ad iudicium! Væ enim
 mihi misero, cum venerit dies iudicii, &
 aperti fuerint libri conscientiarum, cum dice-
 tur de me: Ecce homo & opera ejus. Quid
 faciam tunc, Domine Deus meus, cum

Luc. 21.

*Timor ju-
 dicii univere
 salis.*

*August.
 Med. c. 30.*

coeli revelabunt iniquitatem meam, & adversum me terra consurget? Ecce nihil respondere potero; sed demisso capite, præ confusione, coram te stabo trepidus & confusus. Heu me miserum! quid dicam, clamabo ad te Domine Deus meus: Miserere mei Domine, dum adhuc tempus miserendi est, & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Ne mea quæso reserves peccata, ad illum diem iræ supremi Judicis; quando ardens erit furor ejus, & gravis ad portandum: labia ejus repleta erunt indignatione, & lingua ejus, quasi ignis devorans: spiritus ejus, velut torrens inundans, ad perdendas gentes in nihilum. O Domine, contere nunc durum cor meum, & oculos solve in lachrymas poenitentiae: Confige timore tuo carnes meas: à judiciis enim tuis timui. Et quia per singulos te dies offendo, lavabo per singulas noctes lectum meum, lachrymis meis stratum meum rigabo. His atque illis poenitentiae operibus N. N. sedulò insistam; melius enim est lugere & dolere modicè in tempore, quàm immensum in æternitate.

Isa. 30. v. 27.

Pœnitentia
veterum.

Ps. 118.

III. PUNCTUM.

Horror &
lamentatio
improborum
in hoc
judicio.

Considera, quale discrimen in hoc judicio futurum sit proborum & improborum, dum illi expectatione cœlestis gloriæ ad ultimam anhelabunt Judicis sententiam: hi sce-

rum

rum convicti , terrore æternarum pœnarum Gaudium & exultatio proborum.
 jam imminentium, attoniti percussique, in Ju-
 dicis conspectu apparebunt. *Tunc stabunt ju-
 sti in magna constantia adversus eos , qui se an-
 gustiaverunt, & qui abstulerunt labores eorum.*
Hi verò videntes turbabuntur timore horribili,
dicentes intra se , pœnitentiam agentes , & præ
angustia spiritus gementes ; hi sunt, quos habui-
mus aliquando in derisum, & in similitudinem
improperii. Nos insensati vitam illorum aestima- Sap. 5.
bamus insaniam , & finem illorum sine honore.
Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, &
inter Sanctos sors illorum est. Ergo erravimus à
via veritatis. Quid nobis profuit superbia, aut
divitiarum jactantia quid contulit nobis? Tran-
sierunt omnia illa tanquam umbra. Videbunt
hinc coelos apertos , & gloriam ejus inenarra-
bilem beatis paratam : indè verò occurret ocu-
lis animisque Tophet, abyssus pœnarum, præ- Is. 30. v. 33.
Cælum & infernus
patens.
parata, profunda, & dilatata, cujus nutrimen-
ta ignis & ligna multa flatus Domini sicut tor-
rens sulphuris succendens eam. Quàm hæc di-
versa consideratione electis & reprobis obji-
cientur : dum illi tantam se calamitatem effu-
gere, tantam felicitatem subire jam mox posse
intelligent ; hi omnia ad suam perniciem in-
structa cognoscent ! Vide nunc, atque expen-
de sedulò , inter quos aliquando futurus sis ;
quod ex præsentī magis vita tua, quàm futura,
quæ incerta est, poteris arbitrari. Illud in animo

Malach 4.

Sap. 5.

Judex alius
horribilis,
alius amabi-
lis.

Mat. 25. v. 3.

Ps. 12. v. 4.

Sententia
alios fulminan-
s, alios
beans.

certissimum sæpius revolve. *Ecce dies venit succensa quasi animus, & erunt omnes superbi & facientes impietatem stipula: & inflammabis eos dies veniens; & orietur vobis timentibus eum Sol justitiæ, & egrediemini & salietis sicut viculi de armento, & calcabitis impios, cum fuerint cinis sub planta pedum vestrorum.* Dic obsecro, si hoc momento talis, qualis nunc es, stares in hoc judicio, inter quos te futurum confideres? putâsne meliorem te staturum; nisi jam nunc te emendes? O infelix impiorum dies, & felix piorum! *omnem creaturam armabit Deus ad ultionem inimicorum, & pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos.* Ipse Judex vultu terribili inter fulmineas nubes metuendus eisdem in sede Majestatis suæ comparebit. Contrà his, qui Christum secuti sunt Judex amabilis & tanquam frater futurus est: quibus, postquam à reprobis separati fuerint, blando vultu verbisque, hanc dicet sententiâ: *Venite Benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.* Nimirum, innocens manibus, & mundo corde, hic accipiet benedictionem à Domino, & misericordiâ à Deo salutari suo. Hæc autem benedictio est, quæ omne bonum adfert, omne malum avertit. Ad quam consternati mali, cum se exclusos viderint, plusquam Esau paternâ benedictione privatus, clamore magno irrugient; sed ad hos iratus Judex voce vultuque horribili conversus exclam-

exclamabit: *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui præparatus est Diabolo & Angelis ejus. Esurivi enim, & non dedistis mihi manducare, &c.* O voces supra tonitrua & fulmina terribiles, discedite à me Patre vestro, Creatore, Deo, fonte omnis boni, à vultu, in quẽ desiderant Angeli prospicere, à facie solo aspectu beatificante, ab omni amore ac beneficiis meis, quibus estis indigni, ab hæreditate & regno vobis cum Angelis præparato: maledicti in bonis externis, internisque omnibus, corporis & animæ, sensibus, potentiisque universis, pro quibus frustra ego in carne maledictum factus sum, ut vos benedictione implerem. Nunc igitur discedite in ignem æternum. Non præparavi vobis aliquot dierum, annorum, aut sæculorum poenam, sed æternam; non mollem in stramine carcerem, non solubilia vincula, sed ignem intima viscera in horribili carcere comburentem & ardores sempiternos. Quæ tunc vox miseris, quis sensus, quæ cogitatio futura est? Quò se vertent, quando omnis præter Deum creatura in horum damnatorum execrationem & tormenta conspirabit, & sibi metipsis à deò execrabiles futuri sunt, ut se præ rabie ac desperatione lacerare, perdere, annihilare velint, & nõ poterunt? Horum igitur societatem qui volent olim vitare in tam formidabili judicio: nunc etiam in terris vitent in quovis flagitio, & omne opus ita peragant, tanquam rationem Deo præsentire reddaturi.

Apoc 15.

v. 3.

Admiratio

judicio-

rum Dei.

Pl. 42.

AFFECTUS ET COLLOQUIUM.

Magna & mirabilia sunt opera tua, Domine Deus omnipotens, justæ & veræ sunt viæ tuæ. Rex omnium seculorum. Quis non timebit te, & magnificabit nomen tuum, quoniam judicia tua manifesta sunt. Quàm terribilia judicia tua Domine, quæ in extremum illum diem reservasti! Nunc igitur, judica me Domine & discerne causam meam; de gente non sancta, ab homine iniquo & doloso eripe me. In hoc tempore misericordiæ tuæ corrige me, & doce me facere justificationes tuas: a judicijs enim tuis timui. Loquere nunc Domine, quia audit servus tuus: in extremo enim judicio ad improbos loqueris in ira tua, & in furore tuo conturbabis eos. Fac ut hîc me ipsum judicem, agnoscam, & plangam peccata mea. Ab occultis meis munda me, & ab alienis parce servo tuo.

Pl. 2. v. 5.

Psalm. 18.

O Domine, quàm diversus ille judiciorum tuorum exitus, quo de tuis creaturis immutabili decreto, irrevocabili sententia statuis, *venite benedicti, & discedite à me maledicti!* quàm illis optanda, amanda, læta; his abominanda, fugienda, tristitia nuntias! illos æternùm, te videre atque omne possidere bonum jubes; hos ardere sempiternis ignibus, atque interminabili abyssu malorum absorberi mandas! Et tamen utrique creaturæ tuæ sunt, quibus animum, sensum, vitam, omnia bona tribuisti, tanquam benignus pater hæctenus. Nôsti, quàm

quàm fragiles creaturæ fuerint, quando etiam Apostolus tuus queritur: *non quod volo bonum facio; sed quod nolo malum*. Quid ergò est, quòd tam horrenda ira in illas deſævias? quia inquis, *vocavi & renuistis, extendi manum meam, &* Prov. 1. *non fuit, qui aspiceret, despexistis omne consiliũ* 26. *meum: ego quoque in interitu vestro ridebo.*

O mi Deus, fac igitur, ut vocem tuam in sacris libris, in concionibus, in divinis inspirationibus tuis agnoscam, & non solùm mandata tua, quæ gravia non sunt, verùm etiam consilia libenter audiam, & pro statũs mei conditione, ac viribus datis expleam: divinam etiam manum tuam, quam sæpè in hoc mundo ad plectenda scelera extendis, tanquam corrigentem, & ad emendationem provocantem, aspiciam, atque exosculer; ut in extremo die te placare queam iudicem meum. O Salvator, *cum veneris judicare, noli me condemnare*. Ecce ab hoc momento emendationem, in his illisque delictis ac defectibus meis N. N. quibus te sæpius offendi juro ac promitto. His impoſterum precibus, ac pietatis operibus N. N. constanter infistam. Quod ut impetrem Domine, fac ut ſonent nunc sæpius illæ voces tuæ in auribus meis: *venite benedicti; discedite maledicti*. Nec permitte me unquam separari à te, donec in æternum videam te, & cum omnibus sanctis glorificem te, Deum meum, benedictum in secula.

Desiderium
serviendi
Deo.

*Judicium fatale subit, (2.) secreta patebunt
Omnia, (3.) clarescent ira favorque Dei.*

PRO DIE III.

MEDITATIO IV.

*De inferno, respondens quinto Exerci-
tio S. IGNATII.*

VERITAS. Horrenda inferni pœna omnia hujus mundi excogitabilia supplicia vincit, sensus & membra corporis singula pervadens. (2.) Animam quoque ejusque potentias universas immensum cruciatura, (3.) Verum sola æternitas est, quæ inter hæc omnem suppliciorum atrocitatem longè superat.

ORATIO PRÆPARATORIA Com-
munis.

PRÆLUDIUM I. *Imaginare etc, dehiscere
velut in Aetna monte, terrâ, locum damna-
torum in ejus centro, tanquam in camino suc-
censo, contemplari, & esto cum illis, qui
descendunt in infernum viventes, ne pericli-
tentur morientes.*

PRÆ.

PRÆLUDIUM II. *Pete à Deo gratiam intimè cognoscendi harum poenarum gravitatem : ut si minus amore Dei, saltem terrore horum suppliciorum à peccato abstraharis.*

I. P U N C T U M.

CONsidera, quàm horrenda inferni poena omnes corporis sensus afflicta sit. Nam sicut Deus in beatis potentiam & divitias gloriæ suæ ostensurus, talia in cælis præparavit, quæ *oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt*; ita contra in damnatis potentiam iræ & gravitatem poenarum tantam accumulare voluit, quantam nec oculus vidit, nec auris audivit, ut non immerito David asserat : *quis novit potestatem iræ tuæ, & præ timore tuo iram tuam dinumerare* ? Quare Doctores Christiani sentiunt, quod sicut major gloria in cælo ultimi beati, qui à baptismo statim cælum subiit, futura est, quàm si omnis hujus vitæ felicitates, voluptates & gaudia, excluso omni mœrore, cumulerentur; ita majorem infimi damnati, qui ob unicum solum peccatum lethiferum periit, poenam fore, quàm si omnia hujus mundi, tam morborum, quàm martyrû tormenta, omni solatio excluso, in unum hominem per singula ipsius membra congererentur; à Deo enim constitutû est in utrisque suprema experiri, in beatis gaudia, in dâna-

Horrenda infernalis ignis tormenta, non magis concipi animo possunt, quàm cæli gaudia.

PL 82.

Minima illic tormenta, maxima hujus.

*mundi
vincunt.
Isa. 33.*

tis supplicia. Ut attonitus Isaias Propheta exclamet: *quis poterit habitare de vobis cum igne devorante? quis habitabit de vobis cum ardoribus sempiternis?* Et sanè omni momento homo mortalis in illis totus præ dolore absumeretur, nisi Deus in corpore immortalis vim sentiendi patiendique infinita sua potentia confirmasset, & intendisset. Nam cum hostes Dei gravissimi & implacabiles damnati futuri sint, potestatem iræ suæ in illos non minus, quàm gratiæ in amicos profundet: ut ex illorum calamitatis abyssò, horum gloriæ altitudo & redemptionis beneficium tantò clarius elucescat. Cūque offensa infinitæ majestatis sit peccatum, poena etiam quodammodo erit infinita, quæ ex justitiæ divinæ rigore hic citra misericordiam est exigenda, quainquam adhuc infra condignum, quòd absolutè sua intensione non sit infinita.

*Singuli
sensus poe-
nas ferent
inexplicabiles.*

Marc. 9.

Propone igitur sensibus quidquid potes maiorum fingere, & nondum assequeris. Torquebuntur oculi horrore loci tetro, ac truculento igne inflammati horribili Dæmonum atque hostium illic etiam insultantium dilanantiumque specie: ut bufonum, serpentum & draconum se lacerantium, quam illo tam abominabili consortio stipari mallent. Nam *mittentur in gehennam ignis, ubi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.* Sed nec auditus hic aliud præter execrationes horrendas in

in Deum, sanctos, creaturas omnes, maledictiones sui ipsius & sociorum, tristissimos ejulatus, desperatissimosque ululatus percipiet. *Erit illic fletus & stridor dentium.* Odoratus in tolerando loci, ignis, corporum fœtore, *in stagno ardenti igne ac sulphure*, replebitur. Gustus velut felle plenus, siti ac fame acerrima, torquebitur: nam *famam patientur ut canes, & dives epulo*, frustra guttam pro refrigerio in æternum desiderabit, nunquam assequetur. Jam verò Tactus, toto diffusus corpore, ut in hac vita molliora ubique sectatur, ita illic atrocissimis per membra singula poenis, atque illa imprimis, quibus plus peccatum est, affligetur. Quia *pa-* Apoc. 21.
leas combaret igne inextinguibili. Et reprobi Luc. 16.
ibunt in supplicium æternum. Quæso te igitur expende, si Deus hoc terreno igne, & inter ipsa alimenta fugiente ac dissipato, ita tamen corpora nostra torquet ut ferendo non sint, & vix quisquam carbonem vivum in manu, aut digitum in flamma candelæ immotum sustineat; caro etiam præ dolore diffluat: quid illi futurum est, ubi & *ignis succensus, ut caminus,* & Matt. 3.
tam ipse immortalis conclususque, quàm nostra erunt corpora? ubi æternum immutabileque supplicium, & tale, quale *nec oculus vidit, nec in cor hominis ascendit.* Quid illi mollicelli homines, & ad quemvis hîc dolorem queruli facturi sunt? quò se vertent, qui in lecto triduum infomne vix hic æquo animo sustine-
rent?

rent? quid facient, qui ut ferrum in fornace ignes succensi, ardebunt tanquam fax viva, incredibilibus tormentis, sine solatio, sine remissione, sine spe evadendi immerși, horrendumque sibi met spectaculum futuri sunt?

Horror
peccati ex
horrore
suppliciorum.

AFFECTUS. O furor, atque insania humani generis, in tanto discrimine constituti, & tamen adhuc peccantis! an certa adeo atque explorata, quin ab ipsis etiam ethnicis cognita, peccatorum supplicia nondum possunt horrorem toties mihi delinquenti incutere? Quid times, quid perhorrescis, ô anima mea, si ad hæc pericula & tormenta, fortè ad proximum peccatum, vel dilatam ultra hoc momentum seri- am pœnitentiam interminata non trepidas? *Cogita profundum barathrum, inextricabiles tenebreas, ignem carentem splendore, vermium genus venenum immittens, ac carnem vorans, in- explebiliter edēs, intolerabiles corrosione ipsa in- figens.* Exclama cum Bernardo, contremisco à dentibus bestie infernalis, à ventre inferi, à ru- gientibus preparatis ad escam: horreo vermem rodentem, & ignem torrentem, fumum, & vapo- rem & sulphur, spiritum procellarum; horreo tenebras exteriores. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, ut præveniam fletibus fletum, & stridorem dentium? ut quid- quid ad tam horribile præcipitium ducit, dete- ster, execrer, fugiam æternum. Ita cupio statu- que ex hoc momento. Ante milles mo-

Basil in
Psalm. 31.

Serm. 16.
in Cant.

riar,

riar , quàm volens offendam Deum meum.

II. PUNCTUM.

Considera, quod anima, ut corpore nobilior, eique moderando præfecta fuit , per cuius liberam voluntatem peccatum & damnatio secuta est, maximis tormentis sit excrucienda. Hic enim ignis *miris, sed veris modis* in animas defæviet, penetrabitque inexplicabili dolore spirituales ipsius substantiam, omnesque ipsius facultates horribili poena affliget. Phantasia imaginibus terrificis monstrosisque plena, non minus apprehensis, quam infligendis in omnem æternitatem poenis obruetur. Appetitus hic concupiscibilis omnia nequicquam adversabitur, horrebit, fugiet: irascibilis irâ atque indignatione in Deum, in sanctos, in damnatos, socios, in seipsum denique conversa rabie horrendum fremet ac sæviet: mœrore, desperatione, furore opprimetur. Memoria cum præfenti calamitate præteritas componet voluptates ex peccatis acceptas, & detestabitur, tantillo, tam brevi & inani gaudio, tam incomparabilem se incurrisse dolorem. Cui si deinde illa accedet de perpetua interminabili poenarum successione recordatio, heu! quo se convertet? Ratio sive intellectus, quando cognoscet, hæc tanta supplicia, poenitendo de peccatis, viamque virtutis, minus quam peccatorum difficilem,

*In animas
hic ignis
miris sed
veris modis
defævit.*

*Aug. de
civ. l. 21. c.
20.*

*Singula
potentia
interiores
cruciantur.*

*Pœna
damni in-
gens.*

*Conscien-
tia atrox
vermis.
Isa. 66.
24.*

Pſas. 57.

*Despera-
tio erit ra-
bioſa.*

ficilem, amplectendo, potuisse evadere, toties admonente conscientia, toties stimulante Dei gratia, toties Deo beneficiis aliis provocante, idque tam exili tempore, quot quantisque se accusationibus non vellicabit & arguet! Denique si expendet tam ingentibus bonis, quibus æternum beata cum sanctis omnibus in cælo frui poterat, tam levi prævaricatione sese spoliata, illo exuta regno, ubi liquidissimum sine omni fastidio gaudium, sine dolore voluptas, summum sine omni malo bonum; ubi tam felix societas, tam jucunda satiety, tam inexhausta beatitas; quantis ob hæc neglecta stimulis conscientia fodicabitur! Vox Dei est: *Qui prævaricati sunt in me: vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur.* Postremo videbit tot amicos inimicosque, quosque in mundo despexit, homines, illic lætos exultare, suisque cum Deo & Sanctis omnibus insultare cervicibus, exprobrare stultitiam, neglectum tempus & Dei gratiam: gaudere etiam de ignominia poenisque sibi æternum inflictis, & hæc in seculuram totam æternitatem præterea minari. Nam *lacabitur justus cum viderit vindictam.*

Voluntas denique, ex his omnibus, tantum erga se, erga Deum, erga Sanctos, erga damnatos concipiet ex desperatione odium, & indignationem, & vindictæ cupiditatem, ut universos perdere secum atque annihilare deside-

ret,

ret, furat, sæviat, excretur, blasphemet : atque
 iccirco etiam maxima rabie excandescat, quod
 irritato furore debacchetur: hinc plāctus & ulu-
 latus implacabilis. *Vae vobis, qui ridetis nunc,* Luc. 6.
Christus exclamat, quia lugebitis & flebitis.

AFFECTUS O quanta poenarum conge-
 ries, ô moles non ferenda, & tamen sustinenda!
 ô qualis calamitas tot malis obrui. Horror
 divinæ offensæ, præcipuè ob separationem
 animæ à Deo, bono infinito. Quanta
 acerbitas, vel à solo Deo (licet, sine omni
 etiam sensibili poena) hoc est, bono summo se-
 parari! nam poena sensus in damnatis, licet atro-
 cissima, nondum tamen omni ex parte in-
 finita est; at poena damni, quæ nos sepa-
 rat à Deo nostro, ad quem videndum fruendū-
 que conditi sumus, bono nos privat infinito.
Intolerabilis quidem res est gehenna, sed tamen Chrysost.
si mille aliquis ponat gehennas, nihil tale hom. 24.
dicturus est, quale est à beata illius gloriæ hono- in Matt.
re repelli. Quin igitur exurgis, ô anima mea
 cum universis potentiis, easque à rebus pe-
 rituris abstractas, uni hic Deo tuo, cum
 quo desideras æternū sociari, ita hic obligas,
 ut nullo unquam crimine ab illo te divelli pa-
 tiaris. Quin illud admittis Dei præceptum:
Diliges Dominum Deum ex toto corde, ex Desideriū
tota anima tua, ex tota mente tua & ex omni- amandi
bus viribus tuis: quando alia non est ad in- Deum su-
 finiti illius boni possessionem via; alius nullus per omnia.

Sap. 9. v.

7.

2. Par. 16.

v. 9.

ab inexhausta pœnarum abyſſo exitus Quid tam arduum eſt quod non debeat , ac facile poſſit hoc intuitu ſuperari : quando ipſi de ſe queruntur impii : *ambulavimus vias difficiles , laſſati ſumus in via iniquitatis & perditionis , viam autem Domini (viam dilectionis) ignoravimus ?* O Domine, ſubmitte, per gratiam tuam, divinæ legi tuæ indomitam phantaſiam, & appetitum meum : ſit memoria mea affixa tibi ubique præſenti , *cujus oculi contemplantur univerſam terram, & præbent fortitudinem his, qui corde perfectò credunt in eum* : itaque devoto intellectu affectuque te hic complectar in terris , ut æternùm videam complectarque indefectibili amore in cælis. Cogitem ſemper, quàm brevis voluptas peccati ſit, quæ æternos hos pariat dolores , quàm ſolida voluptas ſit , tibi adhærere, ſummo bono, quæ æterna etiam voluptate in cælo ſit compenſanda.

III. PUNCTUM.

Inter pœnas varias terribiles ſola æternitas eſt terribiliſſima.

CONſidera, his quidem alias jungi pœnas, Cur carceris abominandi anguſtias , hoſtium noſtrorum acerbiffimam ſocietatem, & inſultationem, Dæmonum truculentam ſæviti-
tiam, quâ in ſubjecta ſibi corpora extremâ rabie graſſabuntur, ut qui aliter Chriſtum niſi in ſua imagine ulciſci nequeunt : Verùm unam æternitatem quæ hæc aliasque pœnas non intolerabiles ſolùm reddet , verùm & inevitabiles
maximè

maximè formidandam , & terribilium omnium esse terribilissimam. Quid enim est æternitas ? Quæ hanc mens concipere , quæ exprimere lingua poterit ? Quàm hæc longa,quàm immensa ! quando etiam , post congesta tempora & secula universa , quæ , & homines , & angeli numerare possunt , nihil huic æternitati vel addere possum , vel demere ! Si Cain jam quater mille & amplius annis in flammis arserit , tantundem est, ac si hodie primùm has poenas ordiretur ; & post centies centena annorum millia hoc in rogo transacta,tantundem est futurum:tot annorum myriades , quot sunt in terra gramina , in litore arenæ,in mari guttæ , in aëre atomi , in arithmetica numeri , in sole stellisque radii nondum faciēt inter poenas , jam inceptæ æternitatis initium. Nihil igitur quod numerabile est,æternitati potest comparari. Si post mille annorum myriades,vel una gutta lachrymarum ab uno damnatorum fusa servaretur,talis antè infernum,terram,aërem , coelosque omnes suis lachrymis submergeret,quā æternitati quicquam demeret. O quale beneficium damnatis foret,vel tali fine poenas tam horrendas terminari!*Quærent mortem , & non invenient eam ; desiderabunt mori , & mors fugiet ab eis.* Non fallit,qui dixit:*ignis accensus est in furore meo , & ardebit,usque ad inferni novissima* : non revocabit sententiam immutabilis Iudex : *disce-*

Apoc. 9.
v. 6.

Deut. 32.
v. 22.

Apoc. 14.
v. 10.

Psal. 84.

Luc. 16 v
22.

Jer. 2. v.
21.
Insania

dite maledicti in ignem aeternum. Nimirum omnem, super contemptores legis & autoritatis suæ, furorem exeret: congregabo, ait, *super eos mala, & sagittas meas complebo in eis.* Hic qui vis Dei hostis: *bibet de vino ira Dei, & cruciabitur igne & sulphure, in conspectu Angelorum sanctorum, & fumus tormentorum eorum ascendet in secula seculorum.* Si ad mollem lectum tota æternitate damnatus esses, aut carcere in, ubi, *usque in aeternum, non videres lumen,* quo hoc animo sustineres? fac unius calculi, aut prodagræ dolorem tibi æternum ferendum, quantum sub hoc onere ingemiscas? Jam poenas tales tantasque, quarum tantum umbram supra descripsimus, quæque omnem à te excogitabilem dolorem vincunt, ut hora in his unica homini desperatissimo seculum videri possit, quo animi deliquio, quo sensu miseriarum accepturus es? O poenarum æternitas! horrenda æternitas! immensa, incredibilis, inexhausta malorum omnium abyssus æternitas! quam verè pièque nos Servator horratur: *Ne terreamini ab his qui occidunt corpus, & post hæc non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis: Timete eum, qui postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam.* Et meritò. Quis enim habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?

AFFECTUS. *Obstupescite cali, & porta ejus desolamini vehementer, dereliquerunt homines*

mines fontem aquæ vivæ omni bono affluen-
 tem, & stagnum ignis & sulphuris, stagnum
 omnium malorum, abyssum æternæ calamita-
 tis sibi foderunt: Scito, & vide; quia malum &
 amarum est, reliquisse te Dominum Deum tu-
 um. O quam formidanda res est pœna-
 rum æternitas! Nunquid projiciet in æternum
 Deus, & non apponet ut complacitor sit ad-
 huc, aut in finem misericordiam suam ab-
 scindet? Ah, quid egi, Deus meus,
 quando non cum David annos æternos in mente
 habui; Sed immemor Dei & salutis populum
 tam væcordem & furiosum peccando se-
 cutus sum, meque in tantum de tota æter-
 nitate discrimen conjeci? Quomodo satis
 deprædicabo infinitas miserationes tuas erga
 me qui toties peccanti pepercisti, etiam
 tunc, quando minus sceleratos peccato-
 res æternæ damnationis sententia nunquam re-
 dimendos fulminasti: Confitebor tibi Domine
 Deus meus in toto corde meo, & glorificabo no-
 men tuum in æternum, quia misericordia
 tua magna est super me, & eruisti animam me-
 am ex inferno inferiori. O mitissime Deus
 Deus meus, posthac, deduc me Domine
 in via tua, & ingrediar in veritate tua:
 ne in tale damnationis periculum rursus de-
 volvar. Agnosco, ô Deus meus, & fateor,
 quia millies mori præstat, & omnia hujus mun-
 di mala sustinere, quàm vel semel æternæ illius

obstupescē-
 da est pec-
 cālo æter-
 nitati pœ-
 narum se-
 se expone-
 re.

Psal. 85.
 Misericor-
 dia Dei in-
 explicabi-
 lis est pœ-
 percisse
 peccanti.
 fuga pec-
 cati.

tam horrendæ sententiæ & poenæ discrimen subire. O quis sensus, quæ confusio, quæ desperatio illorum, qui hoc neglecto periêre, seque jam sempiternis istis suppliciis nunquam liberandos vident attineri. Quid si tu jam unus ex illis esses, qui parium, aut majorum etiam scelerum reus teneris? quæ mens, quæ cogitatio, quæ angustia tua esset? Quod verò non sis, cujus est beneficium? nunquid tuo ex merito an solius Dei misericordia obtines? An audebis hanc amplius peccando aspernari, & non formidare tantæ ingratitude ultionem? Ex nunc, Domine, *in eternũ non obliviscar justificationes tuas, quia in ipsis vivificasti me.*

Ps. 118.
93.

COLLOQUIUM.

*Invocatio
sanctorum
ad impe-
trandum
per illos à
Deo verũ
sensum
æternitatis
quo exsti-
muler.*

O vos sancti electi Dei, & custodes Angeli, qui jam æternæ illius felicitatis possessores, hanc æternæ damnationis abyssum longè meliori sensu penetratis, & præ nobis intelligitis, quid sit illa vitæ cælestis beatitas, quid poenæ infernalis acerbitas, ideòque summo gaudio exultatis *de uno etiam peccatore poenitentiam agente*, quod à tanta calamitate eductum, summi illum apud vos boni capacem esse agnoscitis, adeste obsecro, vestrisque apud Deum intercessionibus, hũc mihi de æternitate sensum intelligentiamque impetrate, quod omnis peccati detestationem, fructusque dignos poenitentiae

tentia in hac vita, impellar. Tuque in primis regie Propheta David, fac ut illa mihi æternitatis ponderatio nunquam excidat, quam tunc habuisti cum caneres: *annos æternos in mente habui: memor fui Dei et delectatus sum.* Recolam mecum sæpius, quàm brevi vos labore & dolore hujus vitæ defuncti: nunc gaudeatis æternum, quàm brevi Judas aliique damnatorum gaudio scelerum suorum frui, nunc æternum lugeant, æternumque lugebunt: quam verè *momentaneum sit, quod delectet, æternum quod cruciet:* Jam ante sedecim & plura secula dives epulo clamabat, *Crucior in hac flamma,* & refrigerandæ linguæ guttam aquæ nequicquam postulabat. Adhuc cruciatur, & eodem refrigerio destituitur, & de æternitate nihil imminutum est.

O mi Deus, quamdiu tu, qui æternus es, Deus futurus es, tamdiu damnatus quilibet in baratro torquebitur; & tamdiu beati tecum omni felicitate & gaudiorum affluentia felices, in cælis regnabunt. *Regnum tuum regnum omnium seculorum,* & dominatio tua super cælos, & abyssos. Ne obsecro inter illos sim, quibus *jurasti in ira tua, si introibunt in requiem tuā:* & quibus dicturus es, *ite maledicti in ignem æternum.* Execror universa, ô Deus meus, quæ tibi displicere novi, etiam levia & venialia delicta, quæ ad graviora semper deducunt; etiam neglecta hæc & ista N.N. pietatis opera, & te-

Deprecatio ira divine.

De restitio omnis Dei offensa & negligentia in via salutis.

Apoc. 8. 7.

piditatem omnem detestor: ne aliquando audiam, *quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo*: etiam Dei consilia non admissa, cum Evangelico adolescente, qui mœstus abiit, & ostendit, quàm difficile multis sit, citra observationem consiliorum, intrare in regnum Dei.

Psal. 118.

Juravi & statui custodire judicia justitiae tuae universa; ut vitatis his & illis peccatis N. N. tibi in omnibus placere possim. Verùm tu, ô Deus meus, sine quo nihil, nec cogitare quidem boni possumus, confirma hanc voluntatem meam, qua tibi supremo bono ac Deo meo sic desidero placere in terris, ut eidem æternùm jungar in cælis.

DISTICHON MEMORIALE.

*Supplicium stygis horrendum! (2.) membra omnia, mentemque
Excrucians! (3.) ingens, quod sine fine malum est!*

MEDITATIO V.

De numero, & via arcta salvandorum.

VERITAS. Via salutis tam arcta est, ut summa contentione opus sit, cum paucissimi hominum salventur.

tur(. 2.) Ex vocatis etiam ad fidem plures pereant, quam salvi fiant, ob neglectam Dei gratiam, & admissa peccata, (3.) Quæ Deus certo numero permittit, ac deinde peccatorem deserit; ut jure quodvis peccatum summè averfari debeamus, & quamvis gratiam amplecti.

ORATIO PRÆPARATORIA
communis.

PRÆLUDIUM I. *Viam ad celum angustam, & ad infernum latam, sibi proponat.*

PRÆLUDIUM II. *Petat à Deo gratiam penetrandi viam angustam.*

I. PUNCTUM.

CONsidera, quòd magna sit hominum vitæ æternæ consequentium paucitas: quia pauci, ut par est, à malo declinare, & bonum facere satagunt. Hanc enim veritatem tam apertis nobis verbis Deus in S. Scriptura tradidit, ut dubitare prudenter non possimus. *Intrate, ait Christus, per angustam portam; quia lata porta, & spatiosa vita est, quæ ducit ad perditionem, & multi qui intrant per eam. Quam angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam*

Singulari studio salus quaerenda est, quia pauci salvi futuri sūt.

Matth. 7.
Luc. 13.

& pauci sunt, qui inveniunt eam! Per varias ve-
 rò figuras, tam in novo, quàm veteri testamen-
 to damnandorum multitudo, & salvandorum
 Gen. 7. paucitas nobis exponitur ut, quòd in diluvio
 Gen. 19. tantum octo animæ salvæ factæ sint: quòd ex
 Exod. 12. Sodomis tantum Loth, cum uxore & binis fi-
 Num. 14. liabus, flammæ evaserit: quòd ex Ægypto sex-
 centa millia virorum, præter mulieres & par-
 vulos egressa, tantum duos, ad terram promif-
 sionis Josuen & Caleb servatos, complexa sint,
 Sic Isaias de servandis in judicio Dei homini-
 bus loquens: *Hæc erunt, ait, in medio terræ, in*
medio populorum quomodo si pauca olivæ, quæ
remanserunt, excutiantur ex olea, & racemi, si
fuerit finis vindemia. Hi levabunt vocem suam
atque laudabunt, cum glorificatus fuerit Domi-
nus. Sic Christus cœnæ parabola usus est, ad
 Luc. 14. quam multi sunt invitati, qui omnes sese ex-
 cufare cœperunt, paucis tantum subeuntibus.
 Match. 3. Alibi reprobi paleis tritici, probi granis com-
 parantur. Apostolus illos etiam vasis in domo
 Rom 8. fictilibus & ligneis; hos aureis & argenteis cõ-
 ponit. En quanta salvandorum paucitas, &
 multitudo damnandorum, iccirco, quòd tam
 pauci sint, qui magis seriò de salute sua æterna,
 quàm temporali hujus mundi felicitate procu-
 randa solliciti sint, atque ob hanc causam iusto
 Dei judicio condemnentur. Quoti hominum
 in universo terrarum orbe Christiani sunt; &
 inter eosdem quot hæretici, ac schismatici.
 Quoti

Quoti inter honoratos, qui magis de salute sua, quam dignitate tuenda laborent? Quoti inter contemptos, qui magis arctam Christianæ legis disciplinam, quam infimæ plebis licentiam sequantur? Quotus inter opulentos est, de quo dici queat: *post aurum non abiit, nec speravit in pecunia thesauris. Quis est enim hic & laudabimus eum?* Quoti inter egenos, qui multa non desiderant, & quibus illud conveniat: *beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum celorum?* Expende, quo in statu tu sis, & an hætenus majorem tuæ salutis, quam pereuntium rerum curam gesseris? an modò in pristina negligentia tua persistas, aut propinquum periculum sit eodem relabendi? Neque enim est, quod existimes felici te morte obiturum, si in vita salutem tuam, præ rebus ceteris non curaveris, & tot divinis beneficiis, quibus præ infidelibus cumulatus es, ut par est, responderis. Nam, ut innumera alia taceam; si consideres, quanta sit vocationis tuæ gratia, quâ inter tot gentiles, Judæos, Mahometanos, aliòsque infideles, ad Christi Ecclesiam per baptismum admissus es: si illam, qua inter tot hæreses vera Dei cognitione imbutus; si denique istam, quâ singulari Dei benevolentia, tot mortalibus inter sua scelera pereuntibus, hætenus ad poenitentiam servatus. ingratißimum te mortalium, quique meritò Dei in se vindictam brevi provocet, fortè agnosces, intelligesque aut

*Paucima-
jorem sua
salutis
quàm ali-
arum re-
rum cu-
ram ge-
runt.*

Eccl. 31.

Matt. 5.

*Qui voca-
tionis gra-
tia non re-
spondent,
gravius
quàm gena-
riles judi-
cium susti-
nebunt.*

aut nunc tibi ad meliora transeundum esse; aut nunquam, post irrita toties proposita, id esse sperandum; auditurus alioquin brevi his à Christo similia, qualia urbibus Galilææ exprobravit olim: *Væ tibi Corozaim, væ tibi Bethsaida; quia si in Tyro & Sidone factæ essent virtutes (hoc est, in urbibus gentilium res adeò mirificæ) quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere egissent poenitentiam. Veruntamen dico vobis, Tyro & Sidoni remissius erit in die judicii.*

Timor Dei
ex periculo
salutis.

AFFECTUS. Vah socordiam & ingratitude meam, qui tam remissè in salutis æternæ cura & negotio verfor, & in tanto animæ, salutis & sempiternæ felicitatis discrimine, justissimam Dei indignationem non expavesco! Quin unum hoc ago necessarium, ex quo pendent omnia? Jure, D. Paulus admonet: *cum metu & tremore vestram salutem operamini.* Omnia autem facite, sine murmurationibus, & hesitationibus, ut sitis sine querela, & simplices filij Dei sine reprehensione, in medio nationis prave. Sed, ô mi Deus, quàm pauci tam salutari metu perculsi ita tibi ferviunt, & non potius nationis prave exemplis vitæque trahuntur ad similem cum illis exitum; quòd totus mundus in maligno positus sit. Confige igitur, ô Deus meus, timore tuo carnes meas: à judicijs enim tuis timui. Servus tuus sum ego, da mihi intellectum, ut sciam testimonia.

Psalm. 118.
v. 120.

stimonia tua. Aequissimum fanè est, ut omnes prorsus actiones nostræ Dei gloriam nostramque salutem spectent, monente Paulo : *sive ergo manducatis , sive bibitis , omnia in gloriam Dei facite :* Et si Christus ipse semper ante oculos habuit voluntatem Patris sui, adeò, ut diceret : *Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus , qui misit me,* idque etiam in difficillima mortis agonia, non propriæ, sed nostræ salutis gratia ; quomodo pro eadem hac salute mea, indultum gratiæ tempus, non omni studio euraque Deo obsequendi impendo ? An non propiùs me tangit, quod dixit : *Me oportet operari opera ejus, qui misit me , donec dies est (& tempus milerendi) venit nox , quando nemo potest operari ?* O infelix mihi nox , nisi hìc, cum Servatore ac Duce meo , benè diem impendero ! Quàm metuendum , ne & ego in tanto reproborum numero censear , nisi ab hoc momento vitam corrigo, Dei voluntatem & meam in omni opere salutem specto ! Ita cupio ac statuo , fac ut possim, ô Deus meus.

*Propositum
vita mea
lioris.*

1. Cor. 10.

v. 31.

Joan. 4.

v. 35.

Joan. 9.

II. P U N C T U M.

Considera , quod licet singulari favore & beneficio Dei præ tot millibus gentium ad Christi legem & disciplinam salutiferam vocatus sis ; licet etiam in antiqua Apostolicæ Ecclesiæ fide catholica persistas ; licet denique

*Ex vocatis
ad fidem
multi per-
eunt ob ne-
glecta Dei
mandata.*

Matth. 7.

2. Petr. 1.

v. 10.

Alii, ob ne-
glecta con-
silia.

Matth. 19,
v. 21.

Gal. 5. v. 19.

Multi ob
vitia carnis
pereunt.

Matth. 22.

1. Thes. 4

que communi fidelium more vivas, & graviora scelera devites, non tamen ideo te salutis tuæ securum esse, docente Christo: *Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnū coelorum; sed qui facit voluntatē Patris mei, qui in cœlis est.* Necesse igitur est, nos satagere, ut per bona opera certam nostrā vocationem & electionem nostrā faciamus. Sic enim abundanter ministrabitur nobis introitus in regnū Domini. Quin etiam, si cui cum Petro dicatur: *Sequere me*, sequendum erit, ac præter mandata Dei, consilia quoque amplectenda erunt. Nam quibusdam alia ad salutem via nō patet. Ita Evangelico adolescenti dictū est. *Si vis perfectus esse, vade & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & veni, sequere me.* Quod cum renueret, licet mandata Dei observasset, à Christo tamen desperatæ salutis homo iudicatur. Porro nemo servari poterit, nisi omnibus carnis cupiditatibus renunciarit. *Manifesta enim sunt opera carnis, quæ sunt impudicitia, iræ, contentiones, ebrietates, &c. quoniam qui talia agunt, regnū Dei non consequentur.* Quia verò pauci, Christianorum quoque, universa carnis desideria vitant, sataguntque per bona mandatorum, aut etiam consiliorum Dei opera vocationem suā certam facere; hinc illa Christi de vocatis prædictio impletur; *Multi sunt vocati, pauci verò electi.* Nam ut Paulus ait, *non vocavit nos Deus in immundiciam, sed in sanctificationem:*

Itaque

Itaque qui hæc spernit non hominem spernit, sed Deum. Jam verò quota pars vocatorum ad fidem est, quæ immunditiâ peccati vitatâ sanctificationem sectatur? *Si quis enim consideret multitudinem eorû, qui in Ecclesiis congregantur, & discussarit, quanti sint, qui converſentur disciplinatè, judicabit verum esse sermonem Dei dicentis multi sũt vocati, pauci verò electi.* Quare Apostolus tã sollicitè nos obtestatur: *Obsecro ego vos vinctus in Domino, ut dignè ambuletis vocatione, qua vocati estis, cura omni humilitate & mansuetudine, cum patiëntia supportantes invicem in charitate.* Electi Dei erga proximos benigni, erga seipſos duri sunt, mortificationem Christi in corpore suo circumferentes: erga Deum devoti, Christo jurato Duci adherentes. Hæc est via, & non alia præter eam, qui enim non abnegat semetipsam ait Christus, & tollit crucem suam, & sequitur me, non est me dignus. Regnum cœlorû vim patitur, & violenti rapiunt illud; quia, per multas tribulationes oportet nos intrare in regnû Dei. Hæcine credis ab æterna veritate profecta esse? Expende igitur, quæſo te, an hæctenus arcta hac via, quæ sola ad salutem ducit, incesſeris; an potius ex communi Christianorum consuetudine vitam tuam institueris? Heu! plerique viâ latâ incedunt, pauci à via mandatorum Dei non aberrant, pauciores licet Deo per bonas inspirationes vocante consilia sequuntur; jejuniâ, carnis afflictio-

Orig. in
Matth. 12.

Eph. 4. v. 1.

Electi pauci
sunt.

Matth. 11.

Act. 5.

*Qui inter
electos cen-
seri volat,
tempestive
à via repro-
bationis dis-
cedat.*

afflictiones & adversitates quascunque à Deo immixtas lubentes amplectuntur. Plurimi in-
cepto Dei servitio languescunt, quos tanquã
tepidos denique evomit Deus ex ore suo. Tu
vide, quid de te, tam ex conscientia vitæ ante-
actæ, quã præsentis possis statuere; & cave, ne
inter hos tales deprehendaris, aut diu subsistas.
Si etiamnum inter hos cuncteris, neque seria
pœnitundine tangaris, magnum æternæ repro-
bationis tuæ est argumentum. Proponis fortè
emendationem. Sed quoties hoc à te factum,
& tamen neglectum est. Et hæc crede hora
præteribit, & propositum evanescet, erisque
qui fuisti, fortè etiam deterior teipso.

*Iac. 2.
Detestatio
fidei mora-
tue.*

AFFECTUS. O infelix illorum vita! qui
vel carni, vel mundo obnoxii, alteri magis,
quàm Deo serviunt! quid tales juverit Chri-
stianos fuisse? *quid prodest, si fidem quis se ha-
bere dicat: opera autem non habeat! fides enim
sine operibus mortua est.* Imò illa etiam sine his
ad maiorem damnationem est obfutura: Nam,
cui plus datum est, plus requiratur ab illo. Et
quid asperiores hanc viam Christi horremus,
quando improbi quoque & mundani homi-
nes, qui ad honores opesque contendunt, *am-
bulant vias difficiles?* Et si *omnis is qui in
agone contendit, ab omnibus se abstinet, & illi
quidem, ut corruptibilem coronam accipiant:
nos autem incorruptam;* quanto majori nobis
studio erit laborandum? Si militiæ addictus
regiæ

*Sap. 5.
1. Cor. 9.
v. 25.*

regiæ tenetur gravissimas difficultates, etiam cum præsentis vitæ discrimine percurrere; quid est, quod illius ego Domini, cuius jugum longè suavius est, detrectem? O quàm jucundum, cum Paulo, erit dicere: Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in reliquo reposita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die justus Iudex! sed si te delectet ô anima mea præmium bonorum, delectet etiam certamen laborum. Contende intrare per portam angustam, quia multi (serius) quærent intrare, & non poterunt, O Domine, da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde meo! Nunquam sciens volens prævaricabor; sed implebo pro viribus omnia præcepta tua: illa præcipue N. N. contra quæ hæcenus sæpius deliqui. O mi Deus! da ut possim, qui ut velim tribuisti.

Labor improborum probos in opere languidos confundit.

2 Tim. 4. Sine certamine nemo premiatur.

Luc. 113.

Psal. 118.

III. PUNCTUM

Considera, quòd Deus ab æterno cuilibet hominum statuerit certum gratiarum suarum communicare numerum ac mensuram & omnibus quidem illam quæ ad salutem posset sufficere: sed aliis minorem, aliis crebriorem & maiorem, quâ sine fructu completâ, dicat: curamus Babylonem, & non est sanata,

Deus cuilibet certam dare gratiam statuit.

quâ neglectâ, nullâ

dare amplius.

Jerem. 57.
Ita & cerro
in numero
peccata toleo
rat, post quo
punitio det
creta est.

Eccles 7.

1-Rom. 16.

Dan. 5.

derelinquamus eam. Pari ratione Deus certum peccatorum numerum in delinquentibus tolerare statuit: in aliis minorem ut in Angelis, & pluribus etiam hominibus, post unum alterumve delictum pereuntibus: in aliis majorem, ut Balthafare & Saule Regibus: post quem expletum, aut statim æternâ morte punit, aut certè, in hac vita, efficaci suâ gratiâ deserit; ut peccata peccatis cumulando, funestior illis ad pœnam secuturam vita sit, quàm aliis peccatoribus mors repentina, quæ cum peccatis pœnam quoque graviolem abrumpt. *Nemo enim potest corrigere, quem Deus despexerit.* Pro quibus nec preces quidem suscipit. Unde Samueli dictum: *usquequo tu luges Saul, cum ego projecrim eum?* Quod Balthafari Regi Babylonio iudicium in pariete scriptum fuit: **MANE:** *numeravit Deus regnum tuum, & cõplevit illud.* **THECEL:** *appensus es in statera, & inventus es minus habes.* **PHAR ES:** *Divisum est regnum tuum:* hoc iudicium subeundum omnibus aliquando peccatoribus est. Sed quis scire poterit, quem Deus numerum, vel in gratiis suis, vel in nostris peccatis statuerit? cum iustissimè, post primum peccatum, gratiâ suâ destituere nos possit: multique propter unicum peccatum æternum damnentur, aut à Deo, gratiam misericordiamq; suam subtrahente, in suis sordibus deferantur, cumulandoque peccata horrendas in omnem æternitatem pœnas quoque

quoque accumulent: quâ nulla potest esse gra- Gravissi-
 vior Dei ab homine peccatore averfio. Cum ma puni-
 igitur nemo hominum securus esse possit, ne- tio est,
 glectâ hac, quam Deus e. g. offert, ad pœniten- peccato-
 dum, aut cum singulari virtute agendum, gra- rem in
 tiâ; eandem, aut parem se deinde habiturum peccatis
 si hanc modò neglexerit: cùmque illo scelere diu tolera-
 e. g. luxuriæ patrato, nesciat, an non ultimum rare.
 hoc peccatum sit, quo admissio Deus in gratiam
 recepturus amplius non sit, sed iusto immuta-
 bilique decreto suo deferturus ac damnaturus;
 quis non horreat ad solius peccati memoriam,
 aut gratiæ divinæ neglectum? *Balthasar ad so-* v. 6.
lam scribentis in pariete manum, ita inhorruit,
ut facies Regis turbata sit, compages renum ejus
soluta, & genua ad se invicem collisa, solâ con-
 scientiâ scelerum & contempti Numinis argu-
 ente. Quid ergo facturus est puniens, qui sic
 etiam terret veniens?

AFFECTUS. O quam tristis & formi- Detestatio
 da res est completa peccatorum mensura, si peccati ob
 vel unius delicti offensa ad hanc sufficit. Quis quod Deus
 enim numerum fatalem non perhorrescat, reprobat.
 qui gratiam nobis adimit, bonorum operum
 mercedem tollit, tempus non indulget ad con-
 ciliationem amplius, cælum nobis claudit, in-
 fernum aperit, atque æternæ felicitatis pos-
 sessionem eripit, æternæ calamitatis abyssum
 pandit. O vel nomen ipsum peccati abo-
 minandum, horam detestandam, quæ
 I 2 illud

Ps 12

illud admittitur , horam quavis morte magis
declinandam ! *Illumina Domine oculos meos,*
ne unquam obdormiam in morte, ne quando di-
cat inimicus meus , prevalui adversus eum.

COLLOQUIUM cum emendationis
PROPOSITO.

I. COL. I.

V. 9.

Amor vo-
cationis

V. 5.

Illud Apostoli dictum attentâ mente excipe:
Fidelis Deus per quem vocati estis in societatem
fily ejus Jesu Christi Domini nostri. Et ad De-
um conversus opta , cum iisdem Corinthiis à
Paulo audire. In omnib⁹ divites facti estis in illo,
in omni verbo , & in omni scientia, sicut testi-
monium Christi confirmatum est in vobis ; ita ut
nihil vobis desit in ulla gratia, expectantibus re-
vellationem Domini nostri Jesu Christi , qui et
confirmabit vos in finem, sine crimine, in die ad-
ventus Domini nostri Jesu Christi. O Deus mi-
sericordiarum, Deus salutis meæ, spes mea, &
refugium meum, aperi quæso oculos meos, ut
intelligam quemadmodum omnia in numero,
pondere , & mensura à te constituta sint , &
quod posueris homini terminos ejus, tam in pec-
catis ipsius, quàm tua gratia , qui præteriri non
poterunt, ideoque nunquam in posterum sciens
volensque te offendam, sed millies mori præ-
eligam, quàm in peccatum adeò formidandum
consentire, neque unquam gratiam à te obla-
tam, occasione inq; emendationis vitæ præter-
mittam. Et quis novit Domine sensum tuum?

quis

non hæc ipsa modò gratia, quâ hæc agnosco, talis sit; ex qua tota æternitas & felicitas mea suspendatur, ut si hanc negligam, neque ad emendationem feriam convertam, deinde similem mihi cum occasione veræ pœnitentiæ, & conversionis ad meliorem vitam, largiturus nunquam sis! O clementissime Deus, qui, præ tot mortalibus in sua cæcitate pereuntibus, largitus mihi es, ut te in vera fide agnoscerem, *sine qua impossibile est placere Deo*, ignore quod hæctenus pro inæstimabili hac gratia tua, tam ingratus fuerim, & fac, ut dignè in posterum ambulem vocatione, quâ præ tot aliis vocatus sum. Cum verò *multi vocati sint & pauci electi*, fac ut perpetuò constantèrque satagam, per bona opera certam facere vocationem meam, confirma me in fine in, ut sim sine crimine in die adventus tui. *Deduc me in semitam mandatorum tuorum, quia ipsam volui.* Credo tibi, quia arcta est via, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt qui inveniunt eam; sed in his paucis numera me indignum servum. *Erravi sæpius hæctenus, sicut ovis quæ perijt, sed tu Domine, quære servum tuum* ô Pater, ecce prodigus ille filius tuus ad pedes tuos devolvitur, *ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, cito anticipent nos misericordia tua, quia pauperes facti sumus nimis!* O Pater peccavi in calum & coram te, & jam non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum de mercenariis tuis: ex hoc enim momento me

Desiderium respondendi vocationi sua.

2. Pet. 1.

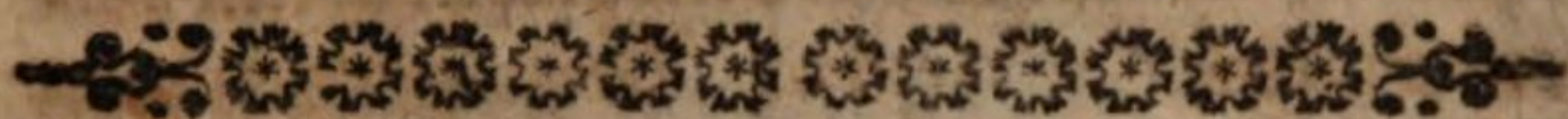
Ps. 118.

Ps. 78.

voluntati & beneplacito ad universa, quæ præceperis & suaseris, offero. Malo per gladios & ignes in apertam mortem ruere, quam bonitatem tuam ullo deinde peccato lædere. Illa, quæ possum juxta statum meum, pietatis officia exequi, ut hæc & ista N. N. sunt, constantissime deinde explebo. Neque ulla necessitas curarum mundi tam gravis futura est, quæ me ab hac spiritus & animæ cura dimovebit. Verum tu Domine, qui nosti hæc sincero me corde totoque animi affectu tibi offerre, adjuva & conforta me per gratiam tuam, ne unquam in hoc proposito deficiam. O sanctissima Dei Genitrix, & vos omnes sancti Angeli & Patroni mei, qui cum gaudio mandatorum Dei viam ambulastis, & nunc cum eodem exultatis in gloria, intercedite, adeste, subvenite imbecillitati meæ, quodque indignis meis apud Deum precibus obtinere non mereor, hoc vestra intercessione longè digniori impetrate, ut vobiscum, superatis mortis & inferni periculis, aliquando Deum spectare, & laudare ac glorificare æternum possim in cœlis.

DISTICHON MEMORIALE

*Arcta via est cœli (2.) multi periēre vocati.
(3.) Mensura est scelerum certa, notata
Deo.*

C O N S I D E R A T I O

De Negotiatione spirituali.

P U N C T U M I.

Perpende vitam nostram juxta sanctum Gregorium esse nundinas, atque adeò te, reliquosque homines mercatores esse ; vide ergo, quomodo negotiationem tuam hætenus institueris, &c.

Examina te I. An, ut mercatores temporis accuratissimam habeas rationem, memor consilii à Sapiente dati Eccl. 14. non defrauderis à die bono, & particula boni doni non te prætereant?

Examina te 2. An, ut mercatores adhibeas optimum negotiandi modum, qui in tribus maximè industriis consistit, quarum prima est, ut eas merces compares, Deoque vendas, quæ pluris ab eo æstimantur, majorique pretio emuntur, id est, ut opera ea libenter facias, quæ Deo gratiora sunt, v.g. opera charitatis, patientiæ, abnegationis sui, &c. Secunda est, ut pondus iisdem mercibus tuis per fervorem adjicias ; Tertia est, ut summo, quo potes pretio easdem vendas, id est, ex optima in-

tentione, scilicet solius beneplaciti divini eadem peragas?

Examina te 3. An, ut mercatores instrumenta lucrandi otiosa esse non finas, id est, an, si opere ipso complere desideria tua non potes, saltem ardentem desideres facere: nam & hic modus non infimus est ditescendi spiritualiter; si enim qui approbat peccatum, perinde punitur à Deo, ac si patraffet; cur is, qui verè opus virtutis desiderat, sine præmio erit, cum Deus facilius remuneret, quàm puniat?

Examina te 4. An, ut mercatores, sæpius lucri, damni rationes ineas, per examina quotidiana, menstrua, annua, conerisque refarcire, quod per incuriam, aut oscitantiam à te neglectum esse advertis?

PUNCTUM II.

Perpende motiva huius negotiationis.

Primum petitur ex emptore, cui venduntur, cum enim Deus omnes merces operum tuorum ardentissimè desideret, promptissimè accipiat, liberalissimè compenset, an non vel hoc titulo merces & optimas & plurimas illi offeres?

Secundum petitur ex ipsis mercibus; cum enim minima particula gratiæ plus valeat, quàm omnia regna & universa natura; & ex altera

altera parte id , quod leve & momentaneum est, tribulationis (& operationis) nostræ æternum gloriæ pondus operetur in nobis , teste Apostolo 2. ad Corinth. 4. an non Ecclesiastici consilium sequeris c. 9. dicentis : quodcunque potest facere manus tua instanter operare, &c.

Tertium petitur ex ipsa negotiatione, quia hæc sine peccato proprio, damno alterius, cum magna laude & honore, summa quiete & voluptate, insigni Dei & Sanctorum approbatione instruitur ; & præterea certam continet securitatem de jactura lucri, cum sine tua voluntate nunquam illud amittere possis.

Quartum petitur ex ipso Venditore , scilicet teipso , qui , cum tot præclaras lucri occasiones neglexeris , & tam seriò hanc negotiationem incipias , meritò variis industriis præcedentia damna recuperare conaris.

PUNCTUM III.

Perpende, quæ media tibi ad hanc negotiationem conducere possint , quatuor maximè suggero.

Primum est , ut frequenter mercatorum temporalium fervorem atque diligentiam animo volvas , eorumque exemplo ad omnes labores difficultatésque devorandas te excites, illud tibi assiduò occinens : potuerunt isti & istæ, & tu non poteris?

Secundum est, ut magno animo atque ingenti spiritualis lucri desiderio, negotiationem hanc auspiceris.

Tertium est, ut nundinarum, id est, vitæ tuæ tempus brevissimo termino tibi circumscribas, ideóque illud S. Pauli 2. ad Corinth. 6. frequenter in ore animóque habeas : ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis.

Quartum est, ut mercatorum more oculos mentis non ad opes comparatas, sed eas, quas adhuc comparare potes, conjicias; nam in hac sola negotiatione avaritia laudabilis est, votaque non tormentum, sed consolationem & fructum afferunt servo Dei.

MEDITATIO VI.

De Peccatis Ecclesiasticorum sollicitè vitandis.

VERITAS. Ecclesiasticus gravissimè obligatur omne peccatum devitare, ob sanctum munus, quod in Ecclesia erga Deum sustinet:
(2.) Tum verò etiam ratione proximi,
cujus

cujus salutis promovendæ curam onus-
que suscepit. (3.) Postremò quia à sæculo
digressus, ab Ecclesia susceptus est, ejus-
que impensis alitur, ut Deo serviat.

ORATIO PRÆPARATORIA
consueta.

PRÆLUDIUM 1. *Coram Christo Ecclesia*
Capite se sistat. 2. *Gratiam petat agnoscendi*
obligationem suam & delicta.

I. P U N C T U M.

Considera, quanta obligatio Ecclesiasticis
incumbat ratione suscepti muneris erga
Deum peccata omnia cavendi; ut sancta sanctè
tradentur. Quod Deus olim in figura expo-
suit: *Homo, ait, de semine Aaron, qui habuerit*
maculã, non offeret hostias Deo suo, nec accedet
ad ministerium ejus. Quo decreto instruit nos,
tantò scelestiorem & impium magis esse eum, qui
cùm impurus sit, corpus Domini administrare
audet, quãtò corpus unigeniti Filii Dei excellen-
tius est arietibus & tauris. Est autè hac excellen-
tia incomparabilis. Necessarium itaq; semper est,
maximè verò tanti ac talis mysterij celebrandi
tempore, servare præceptum Apostolicũ dicẽtis: 2. Cor. 7.
cùm has itaq; promissiones habeamus, dilecti, re-
purgemus nos ipsos ab omni inquinamẽto carnis
ac spiritus, perficientes sanctificationẽ in timore
Dei. Olim Deus per Jeremiam de ministris
sue

Sacerdos sit
sine macula.

Levit 21.
S. Basil de
Bapt. c. 2.

Obligatio
ad hoc Deo.

2. Cor. 7.

Jer. 18

Jer. 11.

suæ domus queritur: *Quid est, quod dilectus meus, in domo mea, fecit scelera multa?* summo pere admiratus illam suorum domesticorum infidelitatem, quos ipse præ tot aliis delegerat,

Exod. 11.
S. Ambr.
l. 1. offic. c.
50.

dilexeratque. *Castificabatur olim populus, per biduum, aut per triduum, ut ad sacrificium purus accederet, & lavabat vestimenta sua. Si in figura tanta observantia, quanta in veritate? Disce Sacerdos, quid sit lavare vestimenta tua, ut mundum corpus celebrandis exhibeas Sacramentis. Si populus sine ablutione vestimentorum prohibebatur accedere ad hostiam suam: tu illotus mente pariter & corpore audes pro aliis supplicare, audes pro aliis ministrare?*

AFFE-
CTUS
Dolor
peccati.

Expende igitur, quæ tractanda mysteria suscipias, & num, quibusdam maculis contractis, his indignum te facias? Dole de admissis hactenus, atque in futurum cave: ne ministerio, quod in remedium peccatorum à Deo institutum est, tu ad peccandum abutaris, ipsamque medicinam perversitate summa convertas in venenum.

II. PUNCTUM.

Obligatur
proximo.

Considera, quanta eisdem incumbat obligatio ratione muneris sui, quo proximum, à peccatis avocare, & ad bonum, tam verbo, quàm exemplo instruere tenentur. Sacerdoti dictum est: *clama ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, et annuntia populo meo scelera*

Isa. 58.

lera eorum, et domui Iacob peccata eorum. Id ve-
rò quemadmodum dignè facturus est, & cum
fructu, qui sceleribus & peccatis obnoxius,
dum reprehendit aliorum facta, facit ipse re-
prehendenda? an non jure dicetur illi: Medice
cura te ipsum. Tu qui vides festucam in oculo
aliorum, an trabem, quæ in tuo oculo est, non vi-
des? Hi videlicet sibi & Ecclesiæ probro sunt, &
proximo offensionem: plus destruunt pravis mo-
ribus, quàm verbis ædificant: quos jure Paulus
hortatur: ut nemini dent offensionem, ne vitupe-
retur ministerium. Quis nobis tales rursum sa-
cerdotes tribuat, qualem Deus Levi commen-
dat? lex veritatis in ore ejus, & iniquitas non
est inventa in labiis ejus, in pace & æquitate am-
bulavit mecum, & multos avertit ab iniquitate.
Labia enim Sacerdotis custodient scientiam, &
legem requirent ex ore ejus: quia angelus Domi-
ni exercituum est. Nimirum doctrina populorū,
quæ in Sacerdote est, nullo debet mendacio detur-
pari; sed tota de veritatis fonte procedere: & ini-
quitas non est inventa in labiis ejus: ut imitetur
Dominum, de quo dicitur, qui peccatum non fe-
cit, nec dolus inventus est in ore ejus. Expendat
igitur diligenter, cujus personam sustineat:
quantum in se munus, procurandæ apud proxi-
mum salutis, susceperit: sive cùm preces in Ec-
clesia pro populo fundendæ sunt; sive cùm
proximus exemplo vitæ & verbo etiam à vitiis
est abstrahendus: ne non tantum Deo ingratus,
sed

Ne det Scd:
dalum.

2. Cor. 7.

Malach.
2.

Hier. in
cap. 2.
Mal.

Ne contē-
natur Ec-
clesia

Malach 9.

Greg. in
Past p. 5.
c. 5.

AFFE-
CTUS.
Fuga peccati.

2. Cor. 8.

sed & mundo fiat contemptibilis. Non irritæ sunt Dei minæ. O Sacerdotes, quia recessistis de via, & scandalizastis plurimos in lege, & irritum fecistis pactum Levi, propter hoc ego dedi vos contemptibiles, & humiles in omnibus populis. Nulla re magis tota religio Christiana, quam dissolutâ Ecclesiasticorum vitâ vilescit. Si quidem in Sacerdote, vel Clerico iustè reprehenditur, ejus vitio ipsa religionis nostræ æstimatio gravatur. Jam quanta hinc dimanent ad proximum damna, quis fatis explicabit? Nul- lum certè, ait Gregorius, majus præjudicium tolerat Deus, quam cum eos, quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravita- tis cernit; quando ipsi peccamus, qui aliorum compescere peccata debuimus, quando pereunti populo mortis authores sumus, cui ad vitam du- ces esse debuimus.

Perhorresce ad tantum facinus, quisquis es in hac vita, tanquam pharo lucida constitu- tus, & hoc age, ut sis maneatque integer vitæ, scelerisque purus: Ne aliis Ecclesiasticis non minus, quam tibi dedecori sis, tibi que non mi- nus, quam proximo ruinæ: ut possis cum Pau- lo dicere: Ne quis nos vituperet in hac plenitu- dine, quæ ministratur à nobis, providemus bona non solum coram Deo, sed etiam coram homini- bus. Ita fanè necesse est. Hoc fine & à Deo ad Ecclesiam vocatus, & à populo admissus Sacra- mento datæ fidei obligaris, si defeceris, quan- tum

tum scandalum! At *ve illi per quem Scandalum venit, maxime sacerdoti!*

III. PUNCTUM.

Considera, quod Ecclesiasticus non aliud *Obligatur*
 palam coram Deo, Angelis, & hominibus *vi profes-*
 profiteatur, quam abire se à mundo, ut ejus de- *sionis sua.*
 sideria & cupiditates relinquat; ad Ecclesiam *quâ re.*
 verò transire, ut Deo illic, pro sua & aliorum *nuntians*
 salute deserviat. Et quod Ecclesia vicissim non *seculo, se*
 alia illum lege suscipiat, atque ad vitam hone- *addixit*
 stam necessaria præstet. Quare si deinde aliud *Ecclesia.*
 egerit, contra Homines, Angelos, Deum, pro-
 priamque conscientiam turpissima defectione
 delinquet. Cur enim à mundo abiit, si illius
 rursum affectibus voluit implicari, qui liberta-
 te retentâ, multa licitè atque impunè sectari
 poterat, quæ modò illi nefas est attrectare? *Si 2 Pet 2.*
enim refugientes coinquinationes mundi, in 20,
cognitione Domini nostri, & Salvatoris Iesu Chri-
sti, his rursum implicari superantur, facta sunt
illis posteriora deteriora prioribus. Melius e-
nim illis erat non cognoscere viâ justitiæ, quam
post agnitionem retrorsum converti ab eo, quod
illis traditum est sancto mandato. Infelices hi
 planè Judæ sunt, qui Christum secuti adhuc
 mundo & pecuniis acervandis, aut cuicunque
 demum cupiditati implendæ deserviunt, ac de-
 nique eo delabuntur, ut cum illo Christum, su-
 amque salutem prodant. O quanto his melius
 esset,

esset, si ad hanc nunquam vitæ conditionē ad-
 jecissent animum, imò si nunquā fuissent nati
 homines isti, per quos Ecclesia idoneis fraudatur
 ministris, destituitur amicis, prostituitur
 hostibus, à gratia & Deo deseritur, à sceleratis
 intra ipsa viscera cōsumitur. Et tamē quot mor-
 talium hoc animo, & his moribus in Ecclesiam
 non tam inmittuntur, quàm irruunt! *Quis*
enim (cū Bernardo loquor) *jā eā intentione gra-*
du Ecclesiasticos, & ministeria sanctuarii quærit;
ut sine curis seculi, in sanctimonia cordis & cor-
poris, illuminandus accedat ad Dominū, & suam
pariter ac proximorū salutē operetur, orationis
studio deditus, & verbo prædicationis? Nā si eos,
eo quærit & intēdit animo, eoq; intuitu ut hujus
vitæ habeat necessaria; evangelizet, ut māducet;
perverso nimis ordine cœlestibus terrena merca-
tur. Quàm certè dignius ampliusque cōsentaneū
rationi, ut pro carnali victu, carnalia magis o-
pera exerceret, nec fieret inversor rerū, aut mi-
nisteriū spirituale inhonoraret. Dei promissum
est quærite primū regnum Dei, & cetera adji-
cientur vobis. Perversum est, primū cætera
quærere; cū per hoc & regnum Dei negligatur,
& cætera. Nam sic Christus non obligatur
promisso suo ad præstandum cætera. Insanum
ac præposterum est, velle mundum in Ecclesia
sectari. Quæ enim conventio Christi ad Beli-
al, aut societas luci cum tenebris? Non pos-
sunt tam diversa sociari. Ergo qui alterum
 ample-

Declam.
 in verba.
 Ecce nos
 reliq.

Dei servus
 non qua-
 rit, sed in-
 venit ne-
 cessaria.

2. Cor. 6.

amplectitur, ut alterum deferat, necesse est. Qui à mundo venit ad Ecclesiam, nō debet adducere, sed deferere mundum. Perversitas summa est, stipendia Christi percipere, & diabolo qui est Princeps hujus mundi, mereri.

Quocirca Apostolus jure nullum vult ad Ecclesiam Dei admitti ab Episcopo Timotheo, nisi ante in sæculo bonis moribus probatum. Oportet, ait, illum testimonium habere bonum ab ijs, qui foris sunt, ut non in opprobrium incidat & laqueum diaboli. Diaconos similiter pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lucrum sectantes, habentes mysterium fidei in conscientia pura. Hi autem probentur primum, & sic ministrent, nullum crimen habentes. Si hæc à Diaconis Sacerdotum ministris tam rigidè postulantur, quid ab ipsis Deus requireret Sacerdotibus? quàm procul ab ejusmodi criminibus abesse debent?

Et, ut intelligas quantum à mundi consuetudine abesse suos velit Ecclesia, omnem etiam Ecclesiasticis profanum habitum prohibet. *Etsi*, ait Tridentina Synodus, *habitus non facit Monachum; oportet tamen Clericos, proprio congruentes ordini, sæper vestes ferre; ut per decentiam habitus extrinseci, morū honestatē intrinsecam ostendant, &c. quem si, juxta Episcopi ordinationem & mandatū, nō detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio & fructibus, redditibus & proventibus ipsorū benefici-*

Non nisi probati ab Episcopis admittendi.
1. Tim. 3.

Concilio Trid. c. 12. Nec in habitu quidem aliquid sæculare ferendum.

ciorum; nec non, si semel correcti, denuò in hoc deliquerint, etiam per privationem officiorum & beneficiorum hujusmodi coërceri possint ac debeant, juxta Constitutionem Clementis V. in Concil. Viennensi editam. Causam hujus decreti addit Concilium; quòd ejusmodi homines, pedes in diversis ponentes, alterum in divinis, alterum in carnalibus collocent. Tanta solitudine cavendum Clerico Ecclesia censet, quidquid vel suspicionem levitatis & criminis ostendit.

AFFE.
CTUS.
*Fuga sæculi
& cura d-
vina gratie.*

Hebr. G.

Attende igitur diligenter, quid profiteatur vir Ecclesiasticus, undè abeat, ne mittens manum ad aratrum, & respiciens retrò, nō sit aptus regno Dei, & ad quem statum, quot privilegiis & beneficiis à vulgo exemptus, transeat: ne hanc in vacuum gratiam recipiat, sed dignum se fructum adferat. Terra enim supervenientem bibens imbrem, proferens autem spinas & tribulos, reproba est, & maledictio proxima, cujus consummatio in combustionem.

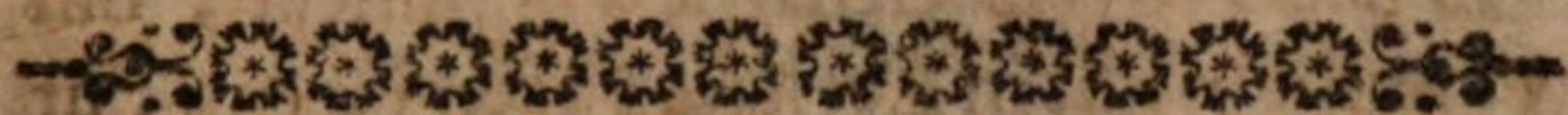
Convertat se ad Deum potius, & ex toto corde dicat: O Domine, doce me facere voluntatem tuam, quia servus tuus ego sum. Expendat quot peccatis, in Deum, proximum & se ipsum obnoxium se reddat, quisquis hic deficit, & quàm rarò ac difficulter tales à Deo ad pœnitentiam constantem seriámque recipiantur. Quanto quisque ex altiori ruit, tanto difficilius rursus surgit atque enititur.

DISTI.

Sit procul omne scelus tam sancto à munere.

(2.) *cura*

Teq₃ tuumq₃ gregem (3.) ex ea scripta tibi est.

PRO DIE III.

MEDITATIO VII.

*De gravi judicio Dei Ecclesiasticis impro-
bis imminente.*

VERITAS. Grave viris Ecclesiasticis
judicium à Deo imminet ; tum
quòd lapsus eorum propter scan-
dalum gravissimi ferè sint ; tum quòd
multa ab his ad opus sanctè præstādum
exigantur. (2.) Quare & sanctissimi viri,
cum timore Dei , & integritate vitæ in
hoc statu trepidarunt, (3.) duplicique in-
primis virtute, continentia, & sedulitate
muneris , periculum damnationis evi-
tarunt.

ORATIO PRÆPARATORIA Com-
munis.

PRÆLUDIUM I. *Constitue te ante Christum
judicem. 2. Gratiā agnoscendi illius judi-
cia, pete.*

I. P U N C T U M.

*Ecclesiasticorum
corum lapsus
gravis prop-
ter scanda-
lum.*

*Hier. l. 13.
in c. 43.
Ezech.*

*August. ser.
163. de
Temp.*

Considera, quàm grave iudicium, & dam-
natio viris Ecclesiasticis imminet, nisi
commissum sibi in Ecclesia à Deo munus, ut
par est, exequantur. Veniet enim tempus quan-
do tibi dicetur: *Redde rationē villicationis tuæ.*
Quando Ecclesiasticus, non pro se tantum; sed
Ecclesiæ etiam administratione cogetur re-
spondere. Et quàm hæc difficilis futura est, si
delictis suis integræ communitati scandalo,
& seductioni pluribus fuerit, non tanquam
Pastor, sed ut lupo inter oves grassatus. *Gran-
dis dignitas Sacerdotum, sed grandis ruina eorū
si peccent. Latemur ad ascensum, si timeamus ad
lapsum. Non est tanti gaudij excelsa tenuisse,
quanti mæroris de sublimibus corruisse. Neq̃, e-
nim solum pro nostris delictis reddemus rationē;
sed pro omnium, quorum abutimur donis, & ne-
quaquam sumus de salute eorum solliciti.* Fieri
potest, ut Sacerdos uno peccato turpitudinis
plus peccet in Ecclesia, quàm si illud centies
admisisset in sæculo, propter offensionem aliis
datam & multorum scandalum. *Sicut enim,
quantoscunq̃, aliquis exemplo vite sue edifica-
verit, cum tantis mercedem retributionis beata
vite accipiet; ita quantiscunq̃, exemplum, male
cōversationis, etiā si cum illi non sequantur, præ-
buerit, pro tantis se malis rationem noverit red-
ditu-*

diturum. Gravis Christi cōminatio est: *Vae ho-* Matth 18.
mini illi, per quem scandalum venit: expedit ei,
ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, & de-
mergatur in profundum maris. Horrenda res, &
 viris Ecclesiasticis in primis formidanda. Quod
 si enim ei, qui unam scandalizat animā expedit Chrysost.
 demergi in profundū maris; qui innumeras ani- hom. in Ep.
 mas scandalizat, & urbes integras, & plebem, ad Tit.
 viros, mulieres, pueros, quid pati merebitur? O
 quantū horroris divinus ille Apostolus à scan- 1. Cor. 1.
 dalo conceperat, qui auditus est dicere: *Si esca-*
scandalizat fratrem meum, nō manducabo car-
nem in eternum! Quod si à licitis metu scan-
 dali adeò deterritus est, quantum ab illicitis
 nos abesse ejusdem formidine oportebit?

Jam quam gravis Ecclesiasticis imminet ra-
 tio, etiam ex uno opere illis commissio; quando
 & recta illius intentio, & perfecta executio ab
 his jure requiritur, qui legatione pro Deo fun-
 guntur, atque iccirco ipsius Dei opera exequi
 censentur, sicut legatus quispiam Regis sui.
 Hinc tam gravis apud Jeremiam Dei commi-
 natio: *Maledictus, ait, omnis, qui facit opus Dei*
negligenter. Quisquis intelligere desiderat, quā
 grave adversus Ecclesiasticos Deus examen ju-
 diciūque exerceat, legat quæ de illis, qui Ec-
 clesiis Ephesi, Smyrnæ, Pergami, Sardis, Lao-
 diciæ, aliisque præerant, in Apocalypsi Christus
 Joanni mandavit. Ephesino Præposito denun-
 tiat: *Habeo adversum te, quod charitatem tuam* Apoc. 2 v. 4.

primam reliquisti. Pergamæo inquit: habeo adversus te pauca; quia habes illic tenentes doctrinam Balaam. Thyatiræ Angelo nuntiat: habeo adversus te pauca, quia permittis mulierem fezabel, quæ se dicit Propheten, docere. Sardicensi vult scribi. Non invenio opera tua plena coram Deo meo. In mente igitur habe, qualiter acceperis, & audieris, & serva. Laodiciæ Episcopo significat: Scio opera tua, quia neq̃, frigidus es, neq̃, calidus. Utinam frigidus esses, aut calidus! sed quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo. En Christi de primævi fervoris in Asia Episcopis judicium. Duo tantum ex septem integræ fidei reperti sunt, cæteri de malefactis jubentur agere pœnitentiam, aut de anathemate sibi imminente admonentur. Ergone fieri potuit, ut quos ipsi Apostoli instituerant, & velut fidera istius delegerant Ecclesiæ, in quibus primus Christianorum ardor, quando omnium credentium erat cor unum, & anima una, quique judicati sunt inter suos pietate excellere, hi tam severum Christi sentirent judicium, ut ex septenis quinque, misso de cœlo nuntio, neglecti officii tam severè arguerentur? Verè, quo quique major in Ecclesia Dei est, tantò rigidiorè Judicem Deum sustinebit: *Durissimum enim judicium his qui præsunt, fiet. Et scienti legem, & non facienti peccatum est grande. Aliud est, quod ab Episcopo requirit Deus, & aliud quod à Presbytero, & aliud quod à Diacono, & aliud à Clerico,*

v. 20.

c. 3. v. 3.

v. 15.

Sap 6.

Luc. 16.

Ambr. de

Dign. sa

cerd. c. 3.

Clerico, & aliud quod à Laico, vel à singulis quibusque hominibus. Et licet omnium hominum opera Deus in suo examinet iudicio, plus tamen ab eo exigitur, cui plus committitur. Sacerdotibus in primis quibus Domini corporis dispensatio credita est. & gregis illius cura, grave iudicium imminet, nisi excusso omni tempore, castè ferventèrque hoc officium administrent. Horreo dicere, quod meditatè admodum vir S. Chrysostr. de his pronuntiat. Non temerè, inquit, loquor; sed ut affectus sum, & sentio. Non arbitror inter Sacerdotes multos esse, qui salvi fiant; sed multò plures qui pereant. In causa est, quoniam res excelsam requirit animū. Multas enim causas habet, quæ illum depellant de suis moribus, &c. Si vel unus discedat non initiatus (baptismo) nonne totam ipsius subvertit salutem? unius enim animæ perditio tantam habet jacturam, ut nulla ratio possit aestimare. Etenim si unius animæ salus tanti est, ut ob hanc Filius Dei fieret homo, tantaq; pateretur; perditio, cogita, quantam conciliabit pœnā? Quod si quis ob hominem in hac vita perditum morte dignus est, quantò magis ille? &c. Reputa, quàm multa sustinuerit, in quàm multis sapientiæ amatorem præstiterit Moyses, quàm multa executus sit bona; sed quoniam unum peccavit peccatum, acerbè punitus est, idq; meritò; quippe, cùm aliorum jactura id factum sit. Hæc sancti sapientisq; viri censura, quem nō terreat?

Chrysostr.
hom. 3. in
c. 1. Act. Ap.

Difficultas
salvantur.

Et si in dilectum hæc Deus amicum, quid in sui contemptores non statuet ?

Affectus.
Humilis
depre-
catio.

Psal. 50.

Quisquis igitur hunc statum aggreditur, videat quo aspiret, quam personam suscipiat, qui non hominum solum, sed & Angelorum oculis expositus, de omnibus rigidam aliquando rationem sit daturus. Siquis verò jam in illo versatur, cum David suppliciter Deum oret: *Ne projicias me à facie tua, & Spiritum Sanctum ne auferas à me. Redde mihi letitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me. Docebo iniquos vias tuas, & impii ad te convertentur. Hoc fac, & in Dei judicio glorificaberis.*

II. P U N C T U M.

Sanctissimi
etiam
viri in
hoc statu
trepida-
runt

Lib. I de
Sacerd.

2. Cor. II

Considera, quemadmodum in hoc statu sanctissimi etiam viri, ut cum Paulo Chrysostomus, formidarint. Ita hic loquitur. *Christum nemo est, qui Paulo vehementius dilexerit, nemo qui apud Deum gratiosior, quam Paulus fuerit: tamen post tot privilegia à Deo accepta, veretur adhuc ac tremit principatum, istius subditorumque gratiâ. Metuo enim, inquit, ne quâ fiat, ut quemadmodum serpens Evam decepit versutiâ suâ, ita corrumpantur sensus vestri à simplicitate, quæ errat in vobis erga Christum. Ac rursum; in timore ac tremore multo vobiscum versatus sum.*

Atque

„ Atque id quidem dicit homo is , cui à Deo
 „ datum est, ut in tertium usque cœlum rapere-
 „ tur, ac divinorum arcanorum particeps fieret:
 „ qui idem totidem, ut sic dicam, mortes per-
 „ tulit, quot ipse dies, post fidem Christo da-
 „ tam, vixit: qui idem, nec concessa quidem à
 „ Deo potestate utendum sibi ubique judica-
 „ vit, ut ne quis eorum qui fidem suam Christo
 „ obstrinxissent, offenderetur. Si igitur Paulus,
 „ Dei mandata sic observans, ut majora etiam,
 „ quàm ipsi à Deo injuncta fuissent, præstaret,
 „ nunquam suo ipsius, sed subditorum tantum
 „ cominoda studens, sic ubique formidavit,
 „ magistratus sui molem expendens; quid fa-
 „ ciemus ipsi, qui multi ubique sumus in quæ-
 „ rendis quæ nostra sunt; qui Christi manda-
 „ ta, Pauli exemplo, non solum non supera-
 „ mus; sed ea majori quidem ex parte trans-
 „ gredimur? *Quis infirmatur, inquit ille, & ego*
 „ *non infirmor? quis offenditur, & ego non uror?*
 „ Ejuscemodi fanè convenit sacerdotem esse.
 „ *Et infra.* Si rara prudentia, rara à Deo gratia,
 „ præterea si morum integritate, si vitæ purita-
 „ te, denique si majori, quàm pro humano cap-
 „ tu, virtute præditum esse eum oportet, qui
 „ administrationis istius curam in se suscipit:
 „ ne me veniâ indignum putes, si frustra ac te-
 „ mere vitæ mihi meæ exitium accersere no-
 „ luerim. Etenim si navim quis agens amplissi-
 „ mam, & quæ decem millia pondo ferat, quæ-

*Rara gra-
 tia Dei. &
 integra-
 te vitæ
 opus est.*

que eadem remigibus suis sit instructa ac
 sumptuosarum mercium pondere onerata,
 me ipsius gubernaculo præfectum juberet
 Aegeum Tyrrhenumque mare trajicere. Ni-
 mirum fieret, ut ad primam statim auditio-
 nem mandatum id de rectorem. Ac me, si
 quis interroget; quid ita? Ne navim submer-
 gam, utique responderem: Itane igitur, ubi
 pecuniæ tantum jactura subest, nec nisi cor-
 poris interitus periclitatur, nemo est, qui in-
 cuset reprehendatq; si quis magna cautione
 providentiâque hic utatur: ubi autem navim
 frangentibus, non in hoc aut illud pelagus,
 sed in ignis æterni abyssum corruendum est:
 ubi item eosdem naufragos interitus manet,
 non qui corpus ab anima dirimit; sed qui ani-
 mam ipsam unâ cum corpore in sempiter-
 num ejicit supplicium, hinc mihi vos *succen-*
sebitis? En quemadmodum vir sanctus regen-
 dæ Ecclesiæ onus oblatum defugerit, metu su-
 premi judicii, ad quod alii ultro sese ingerunt,
 nulla retardati formidine futurorum. Verum
 ut plerique sine hac formidine cæci ruunt ad
 interitum; ita qui, *cum timore ac tremore, suam*
 & aliorum salutem operantur, ut Paulus &
 Chrysostomus, facile evadunt. Metuant igitur
 illi in primis, qui sine ullo metu ad venerandum
 Sacerdotii Pastorisque in Ecclesia munus se
 properare sentiunt, quod sancti Patres ange-
 licis etiam humeris formidandum esse clamant.

*Qui mi-
 nus timent
 facilius
 pereunt, &
 contra.*

Qui

Qui verò salutari hoc timore cum Paulo & Chrysoſtomo percuffi, ſine ignorantia & criminum conſcientia, ad hoc munus poſtulantur, Chriſti magis gratiâ, quàm ſuâ virtute fiſi, cum iisdem onus delatum accipiant: & ſibi quod Timotheo dictum putent. *Tu vero vigila, in omnibus labora, opus fac Evangelista, ministerium tuum imple, ſobrius eſto, &c.* In reliquo reposita eſt tibi corona iuſtitia, quàm reddet Dominus, in illa die iuſtus iudex omnibus, qui diligunt adventum eius. Hoc niſi ex animo cogitent, ac ſedulò deinde præſtent; procul ſint, neque unquam hoc munus aggrediantur, de quo tam rigidam ſupremus Iudex rationem eſt exacturus. Væ illi, cui ſponſam ſuam Deus confidit Eccleſiam, quique illam, vel ſuâ etiam negligentia permittit violari: Cui *multum datum eſt, multum ab eo requiretur.*

AFFE-
TVS.

Timor
cum fidu-
cia in

Deum.

2. Tim. 4.

III. P U N C T U M.

Conſidera, duo potiffimum eſſe, quæ hunc ſtatum difficilem reddant, & in ſupremo iudicio metuendum. Primum eſt luxuria, alterum eſt negligentia muneris commiſſi. Hæc ſcylla & charybdis eſt, intra quam Eccleſiaſtici navigant; & quanquam alia non deſint vada aut ſcopuli, tamen in iis præcipuè naufragantes offendunt ac pereunt. Continentia enim Eccleſiaſtico, quantum ad ſuam perſonam neceſſaria eſt: muneris adminiſtratio etiam quan-
tūm

Clericorū
ſtatum duo
reddunt
difficilem.

1. Conti-
nentia
ab omni
impuri-
tate.

- tum ad Ecclesiam: in utroque hoc officio vult Deus honorari. Immundos olim Deus magno rigore à sacris voluit arceri, & non nisi mundatos ritè Sacerdotes accedere. Sacerdotes, ait, qui accedunt ad Dominum, sanctificentur, ne percutiat eos. Et Christus in lege nova, non Episcopos solum, verum & Diaconos voluit continentes, & pudicos esse. Nec immeritò; nam, qui sine uxore est, sollicitus est quæ sunt Domini & quomodo placeat Deo: qui autem cum uxore est, sollicitus est, quæ sunt mundi. At Christus elegit suos de mundo, ut sibi illos arctè conjungeret. Nescitis, ait, Paulus, quia corpora vestra membra sunt Christi? tollens ergo membrum Christi faciam membrum meretricis? Et à Christi imitatoribus requirit: fornicatio & omnis immunditia, aut avaritia nec nomineur in vobis. Audite iudicium in prævaricatores hujus legis constitutum. Irritam quis faciens legem Moysi, absque ulla miseratione, duobus vel tribus testibus moritur, quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaverit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit? Quanto enim his gravius iudicium imminet, quàm illis, quibus Deus olim vindictam interminatus est.
- Malach. 1.** O Sacerdotes, qui despiciatis nomen meum, & dixistis: in quo despeximus nomen tuum? Offertis super altare meum panem pollutum, & dicitis, in quo despeximus te? Lamentatur de hac multorum irreverentia D. Bernardus: Curritur, inquit,

„quit, passim ad sacros ordines, & reverenda
 „ipsis quoque spiritibus Angelicis ministeria
 „homines apprehendunt sine reverentia, sine
 „consideratione. Neque enim caelestis timent
 „imperii gestare coronam, in quibus iniquitas
 „& luxuria principatur: in quibus & pessima
 „; forte appareat intra parietes abominatio, si,
 „juxta Ezechielis prophetiam, parietem fodia-
 „mus, ut in domo Dei videamus horrendū, &c.
 „Inimicus nempe hominum sulphurei illius
 „incendii reliquias infelices circumquaque
 „disperfit; execrabili illo cinere Ecclesiae cor-
 „pus asperfit, & ipsorum quoque Ministro-
 „rum ejus nonnullos sanie fædissimā spurcissi-
 „māque resperfit. Et tamen ingredituntur cum
 „hac macula tabernaculum Dei viventis, in-
 „habitantes cum hac macula templum Domini
 „polluentes, judicium multiplex accepturi.
 Quocirca priusquam ad hos accedas ordines,
 ponderandæ in te vires ad continentiam om-
 nem sunt, hoc est, longiori continentiae usu
 tam privatim domi, quàm inter medios etiam
 foeminarum choros servato, explorandum tibi
 est, possisne impollutè vivere? In qua re, si te
 lubricum inconstantēque reperias, noli ad
 tuam damnationem hoc in te onus, cui ferendo
 te imparem experiris, suscipere. Ad præfens
 exitium transeunt, quicumque ante ordines sa-
 cros indulgent suæ liberè cupiditati, cum absti-
 nendi proposito, dum fuerint consecrati: qua-
 si

sion ad
 Cler. c. 20

Sine præ-
 via explor-
 ratione cō-
 tinentia
 ad ordines
 non veni-
 endum.

Ordinatis
quotidie
ad vigilā-
dum.

D. Hier.
Ep. 12.

si verò ad S. ordines eadem cupiditate non es-
sent perventuri. Rursum jam in ipsis ordinibus
constitutis omni custodiâ hic thesaurus muni-
endus est. *Magnis in hac vita inimicorum cir-
cundamur agminibus, hostium plena sunt om-
nia; caro fragilis, & cinis futura post modicum,
pugnat cum pluribus. Non querit Diabolus ho-
mines infideles, & eos qui foris sunt, & quorum
carnes Rex Assyrius in olla succendit, de Ecclesia
Christi rapere festinat, escæ ejus, secundum Aba-
cuc electa sunt: Iob subvertere cupit, & devora-
to Iuda, ad cribrandos Apostolos expetit potesta-
tem. Ergo: Resistite Diabolo, & fugiet à vo-
bis.*

2. Officii
prestandi
cura.

Jam quod ad alterum desidiæ, & neglecti of-
ficii Ecclesiastici scopulum attinet, ad quem
plures quoque colliduntur, summopere pro-
videndum est, ut quisque, & quæ sui sunt mu-
neris, intelligat, & pro viribus exequatur. No-
vimus enim quâ mente hæc beneficia à Majo-
ribus nostris instituta & locupletata sint, quid-
que illorum Manes, quid Ecclesia mater ab iis
requirat; ut si vel precibus canonicis: vel mini-
sterio defuerint, plures coram supremo Judice
accusatores sint habituri. Ad hanc Domini vi-
neam non vocamur, ut otiosi simus, nec vitis in
illa plantatur, nisi ut fructum adferat. Et *omnis
arbor, quæ non facit fructum bonum excidetur,
& in ignem mittetur. Ego, posui vos, ait ad Apo-
stolos Christus, ut eatis, & fructum afferatis, &*
fructus

Otiū per-
dit.

Mat. 7.

fructus vester maneat. Dominus ille vineæ, ficulneæ non ferenti fructum excidium interminatur: *succide*, inquit cultori, *illam*; ut quid Luc. 13.
etiam terram occupat? Potuit hoc loco plantari alia, quæ daret fructum in tempore opportuno. Quantum beneficiorum & favoris Dominus Ecclesiasticis præ reliquis confert mortalibus! Eximit illos à jugo curarum laborumque secularium, in suam immunitatem transfert à iudicio & potestate mundana liberatos, & sub miti suæ Ecclesiæ regimine collocat; tot gratias spirituales offert, solique animæ suæ aliorumque salutis deditos cælestibus tantum bonis, lucrisque in omnem æternitatem cupit esse intentos: ut jure his dicat: *quid ultra debui facere vineæ meæ, & non feci? an quod expectavi, ut faceret uvas, fecit autem labruscas?* excidatur & in ignem mittatur. Absit, ô Domine, hæc à nobis Isa 5.
maledictio: *Introibimus in tabernaculum tuum: adorabimus in loco, ubi steterunt pedes tui. Sacerdotes tui induantur justitiam, & sancti tui exultent.* Oblatio
sui.
Psalm. 131.

DISTICHON MEMORIALE

Iudicium ne sperne Dei, fuge scandala. (2)

*Magni Hic trepidant: (3) casta
sedulitate carent.*

MEDI-

MEDITATIO VIII.

*De sanctimonia Ministrorum Ecclesiae,
virtutum ordinationis,
requisita.*

VERITAS. Juxta ritus, cujusque gradus ordinis Ecclesiastici, magna vitæ innocentia & sanctitas requiritur: ut tam in collatione ordinum quatuor minorum, (ut vocant) quàm (2) Subdiaconi & Diaconi ordinandi cæremoniis, (3) atque in primis Sacerdotum consecratione manifestum est.

ORATIO PRÆPARATORIA consueta.

PRÆLUDIUM I. *Propone tibi Christum in cæna ultima suos discipulos sacerdotio inaugurantem. 2. Pete gratiam illius status perfectionem agnoscendi.*

I. PUNCTUM.

*Ad Christi
exemplū rī
sa Clerici for
manda est.*

Considera, quod Christus, qui est Sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech, in exemplum vitæ Clericalis omnibus propo-

propositus sit, qui sese in sacrificio tam incruento coenæ ultimæ, quàm cruento in monte Calvariæ æterno Patri hostiam, pro Peccatis totius mundi, obtulit. Omnibus igitur Ecclesiasticis dictum imprimis est: *inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est*, illic disce humilitatem, obedientiam, paupertatem, patientiã, devotionem, ceteraq; virtutes te tuoque statu dignas. Hic verò perfectionis status, cum sublimis omnino sit, neq; ad eum tam facilè exerceri, educique repente Sacerdos queat, sed probatione usuque longo opus sit; non voluit suos Ecclesia, nisi sensim, ac per gradus, jam ante in muneribus inferioribus exercitados, ad Sacerdotii dignitatem pervenire. Unde & Tridentina Synodus statuit: *ut San-* Sess 22 c.
ctorum illorum ordinum, à Diaconatu ad Ostia- 17. de Re-
riatum, functiones, ab Apostolorum temporibus for.
in Ecclesia laudabiliter receptæ, & in pluribus
locis aliquando intermissæ, in usum juxta sacros
canones revocarentur.

Jam singulos expende ordines, tam minores quatuor, ut Ostiarii, Lectoris, Exorcistæ, & Acolythi, quam majores duos, Subdiaconi & Diaconi, atque ipsam etiam Tonsuram primam ad hos præviam; & intelliges per hos, velut perfectionis gradus, ad Sacerdotii dignitatem Clericos præparari.

Et in prima quidem tonsura more Nazaræorum, qui in die consecrationis radebantur, ca-
L put

Perfectio
in ordinibus

minoribus
requisita.

Psal. 15.

Eph. 4. 24

put tonderi, & vulgo exemptos, Christo spinis coronato inaugurari consideres; quando ordinatus prolatis verbis profitetur: *Dominus pars hereditatis meae, & calicis mei, tu restitues hereditatem meam mihi.* Episcopus etiam superpelliceo imposito dicit: *Induat te Dominus novum hominem, qui secundum Deum creatus est, in justitia & sanctitate veritatis.*

In ostiarii munere deferendo Episcopus, exhibitis clavibus Ecclesiae, inquit: *sic agite, quasi reddituri Deo rationem pro iis rebus, quae his clavibus recluduntur.* In lectoratu demandando ait, porrecto codice scripturae S. *Accipite, & estote verbi Dei relatores; habituri, si fideliter & utiliter impleveritis officium vestrum, partem cum iis, qui verbum Dei bene administrarunt ab initio.* Exorcistis creandis dicit: oblato exorcismo- rum, aut Missali libro: *Accipite, & commendate memoriae, & habete potestatem imponendi manus super energumenos, sive baptizatos, sive catechu- menos.* Mox deinde Acolythi, seu Ceroferarii fiunt, exhibente Episcopo primum candela- bro, cum cadelâ, sine lumine, his verbis: *Acci- pite ceroferarium cum cereo, & sciatis vos ad accendenda Ecclesiae luminaria mancipari in nomine Domini, Amen.* Sub hac urceolum vacu- um tangendum praebet, dicens: *Accipite urceo- lum, ad suggerendum vinum & aquam, in Eu- charistiam sanguinis Christi, in nomine Domini, Amen.* Quae universa sacris mysteriis verbis-
que

Vita puritas
& bonum
exemplum.

que clericos ad perfectionem instruunt ; ut in *Joan. 8.*
 candida veste puritatis , in accensa luce, quam
 omnes dexterâ manu præferunt, illius memori-
 am ingerant, qui de se profitetur , *ego sum lux*
mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris,
sed habebit lumē vitæ: quique nos admonet: *sint* *Luc. 12.*
lucernæ in manibus vestris , & nos similes homi-
35.
nibus expectantibus Dominum suum. Denique
 per inferiora ad hæc ministeria, piè diligentér-
 que obita, Deus vult præparari ministros suos
 ad graviora. Super parva vult ante fideles esse,
 quàm super magna constituat. Hic expende
 1. quanta sollicitudine mater Ecclesia, pro ido-
 neis ministris, sensim educandis, probandisque
 per diversa exercitia, laboret ; & , quemadmo-
 dum par sit , hanc illius curam revereri, & cum
 magna submissione & studio respondendi il-
 lius sanctæ ordinationi , accedere. 2. Vide,
 quo id pacto executus sis, atque illius expecta-
 tioni responderis, ad majores tete ordines, re-
 cto pióque minorum usu, præparando. Nam,
 ut pueri, qui in primis Grammaticæ rudimen-
 tis sine cura & profectu versantur , ad scholas
 altiores inhabiles indignique accedunt : ita
 etiam , qui in primis hisce Ecclesiæ ordinibus,
 sine pietate & cura Deo placendi versantur, ma-
 joribus erunt indigni probroque magis Eccle-
 siæ, quàm emolumento futuri sunt. Quare si
 adhuc fas sit referre pedem, tutiùs erit retroce-
 dere ; quàm inenodabili sese vinculo majorum

*Probandi
 ante ordi-
 nes Major-
 res.*

*Gratiarum
 actio, aut
 Dolor.*

ordinum adstringere. Gratias age, siquid abs te rectè factum, Deo propitiante, intelligas: si minus, à serio dolore emendationem auspicare.

II. PUNCTUM.

Ad maiores ordines major perfectio necessaria.

Subdiaconi obligatio, & munus.

Considera, quàm sancto ritu, quantâque ad vitam Deo sacram, castâque, & Ecclesiæ ministeriis devotam extimulatione majores ordines conferantur. Subdiaconus renuntiandus procedit in albâ veste, cingulo juxta lumbos adstrictâ, manipulo & tunicellâ ex sinistro brachio pendente, accensam in dextra ceram præferens. Quem deinde Episcopus obligationis perpetuæ Deo Ecclesiæque castè serviendi gravi exhortatione admonet, jubetque secularibus desideriis æternum renuntiare; ac subinde, post litanias decantatas, trinâ benedictione impertit. Porro sub sacrificio tangendum manu dextrâ vacuum calicem cum patena exhibet, his verbis: *Videte cujus mysterium vobis traditur. Ideo vos admoneo, ut ita vos exhibeatis, ut Deo placere possitis.* Tû fusâ oratione benedictionem à Deo postulat, simulque pro vigilantia, fidelitate, obedientia & donis S. Spiritus à Deo obtinendis, orat. Postea imponit amictum capiti, dicens: *Accipe amictum, per quem designatur castigatio vocis. In nomine Patris, &c.* Et immittens manipulum in brachium sinistrum, inquit. *Accipe manipulum per quem designatur*

designatur fructus bonorum operum. In nomine Patris, &c. Dehinc quemlibet tunicâ vestit, addens: Tunica jucunditatis & indumento salutis induat te Dominus. In nomine Patris, &c. Postremò tradit Epistolarû librum manu dextrâ tangendum, dicens: Accipite librum Epistolarum, & habete potestatem legendi eas in Ecclesia sancta Dei, tam pro vivis, quam pro defunctis, In nomine Patris, &c.

Diaconatus officiû, quod, præter antedicta, Evangelii legendi, prædicandi, ac baptizandi potestatem includit, simili penè ritu confertur; cum præsentatione tamen Archidiaconi, (quæ in Sacerdotis quoque, & Episcopi ordinatione adhibetur) quod olim populus & clerus ad hanc electionem concurrerit. Unde & populus nunc ab Episcopo monetur, ut siquid adversus creandos Diaconos habeat, fidenter exponat. Comparent verò albâ & manipulo vestiti, manûque sinistrâ stolam, & brachio Dalmaticam vestem sustinent, ac dextrâ candelam præferunt. Quos Archidiaconus nomine Ecclesiæ offert, sciscitante Episcopo: *scisne illos dignos esse?* cûmque respondit: *quantum humana fragilitas nosse sinit, & scio, & testificor illos dignos esse ad hujus onus officii:* admissos Episcopus seria exhortatione, ad puritatem corporis animique ac mundi contemptum, tum officii sui, hoc est, ministerii ad aram, prædicationem Evangelii, & baptisimi administratio-

*Diaconi
munus ritibus sacris
expressum.*

nem, excitat, dispensatores myſteriorum Dei, hæreditatem & tributum amabilem Domini, comminiſtros & cooperatores corporis & ſanguinis Domini appellans: ac deinde cantatis litanis pro illis Deum obteſtans, manum ſuper demilſè in terram inclinatos extendit, & ordinando di it: *Accipe Spiritum S. ad robur, & ad reſiſtendum Diabolo, & tentationibus ejus, in nomine Domini*: utque Deus modestiam puritatemque ad ædificationem plebis, bonæ quoque teſtimonium conſcientiæ, & perſeverantiam largiatur, orat. Mox ſtolam ſiniſtro imponens humero, inquit: *Accipe ſtolā candidam de manu Dei; adimple miniſterium tuum. Potens eſt enim Deus, ut augeat tibi gratiam ſuam, qui vivit, &c.* Tum induens Dalmaticam ſubjicit: *Induat te Dominus indumento ſalutis, & veſtimento letitiæ, & dalmatica juſtitie circumdet te ſemper. In nomine Domini*: Et offerens librum Evangeliorum, manu dextrâ tangendum, his verbis concludit: *Accipite poteſtatem legendi Evangelium in Eccleſia Dei, tam pro vivis, quam pro defunctis, in nomine Domini.*

Stephanus
& Laure
tius Diacon
i illuſtres.

En ſacros ritus, quibus, & miniſteria Eccleſiæ, & virtutes miniſtrorum requiſitæ, ſat diſertè exprimuntur. Utinam tales hoc tempore invenirentur, quales Diaconus Stephanus, & Laurentius, præclara olim Eccleſiæ lumina & Martyres Chriſti fuere! Hi vera ac viva talis erant vitæ exemplaria. qualis præſcribitur.

Quam

Quam præclari in Ecclesia exempli sunt illi Subdiaconi, qui, ut ordinatio ex Paulo requirit, per omnia student placere Deo, graves in moribus, verbis castigati, ore sobrii, operibus bonorum fecundi: in conversatione jucundi, sine offensione; salutis suæ proximique studiofi, sine dolo; in Ecclesiæ officiis seduli, sine fastidio. Quantum orthodoxam religionem decorant Diaconi, qui spiritu Dei cum Stephano pleni, ministerium suum piè constantèrque obeunt, justitiæ divinæ pietatisque cultores in sese, propagatores in proximo: in quibus & modestia gravis, & spiritualis disciplinæ observantia, & castitatis exemplum, & bonæ sit conversationis testimonium. *Decet enim actuum operumque nostrorum testem esse publicam existimationem, & attestationem, ne derogetur muneri ut qui videt ministrum altaris congruis ornatum virtutibus, autorem prædicet & Dominum, qui tales servulos habeat.*

Ambr. l. i.
offic. c. 50.

Expende, quemadmodum hæc in te, vel expresseris exempla virtutum hætenus, vel deinde expressurus sis: ac cogita, si terrenus Princeps cultos ac benè moratos fervos desideret, ceteroquin aulâ gratiâque suâ deturbandos; quantò æquius strictiusque hoc ille Dominus Dominantium exacturus sit, quem nullum crimen latet, nullum non decet in ministris virtutum decus: cui ipsi de cælo Angeli serviunt, ipsi cœlites in gloria exaltati coronas

Ecclesiæ
honori esse
debent.

AFFE-
CTUS.
reveren-
tia.

suas submitunt. Revereretalem tantumque Dominum, & quâ potes morum innocentia, quâ vales ministerii tui sedulitate ac devotione famulare, & pro terrena possessione, à qua Deus olim quoque Levitas secluserit, erit *Dominus pars possessionis tue, & funiculus hereditatis tue.*

III. PUNCTUM.

Sacerdotii
munus &
sanctitas
requisita.

Ier. 1. 10.

Heb. 7. 26

CONsidera denique Sacerdotum, sive Presbyterorum (qui sic dicti, quod ex senioribus olim delecti sint) ordinationem, sanctis ritibus ad mores illorum exprimendos institutam. Vocantur & hi cum testificatione Archidiaconi, populoque ad censuram proponuntur. Monentur deinde ab Episcopo officii suscipiendi, quod est benedicere, offerre, baptizare, prædicare verbum Dei, & præesse in Ecclesia Diaconis, aliisque ministris, ac populo, non exemplo minus, quam verbo, tam ad arcendos lupos ab ovili Christi, quam oves custodiendas. Ut illis, quod Jeremiae dictum sit: *Ecce constitui te super gentes, & super regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & ædifices, & plantes.* Quandoquidem & regna, & Reges ipsi, his jure in negotio salutis subjecti sunt. Debent igitur hi tales ante formari ad exemplar Pastoris summi, *qui est sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus.* Episcopus igitur post Litanias, bona eis à Deo precatus,

catus, stolam ante pectus in crucis modum disponit, cum verbis : *Accipe jugum Domini. Jugum enim ejus suave est, & onus ejus leve.* Imponensque casulam super humeros complicatam, & à parte anteriori dependentem, ait : *Accipe* Charitas.
vestem sacerdotalem, per quam charitas intelligitur. Potens est enim Deus, ut augeat tibi charitatem, & opus perfectum. Sub hæc invocato per hymnum (*Veni creator*) Spiritu S. inungit Episcopus iacro oleo ambas manus à pollice ad indicem usque in formam crucis, orátque his Benedi-
verbis : *consecrare, & sanctificare digneris, Da- cendi &
mine, manus istas, per istam unctionem & nostram offerendi
benedictionem : ut quaecunque benedixerint, be- potestas.
nedicantur, & quaecunque consecraverint, con-
secrentur, & sanctificentur. In nomine Domini
nostri Jesu Christi. Deinde Episcopus consecratas manus jungit, quas ministrorum aliquis lineo vinculo ligat. Tum exhibitum cum vino calicem, & cum patena hostiam ordinandus tangit, dicente Episcopo : *Accipe potestatem offerre sacrificia Deo missasque celebrare, tam pro vivis, quam pro defunctis.* Post hæc Missa ad offertorium usque ab Episcopo peragitur, intereaque frictis medullâ panis, lotisque aquâ manibus, creati presbyteri accensam Episcopo candelâ, manibus exosculatis, offerunt; moxq; offertorium, & verba consecrationis cum eodem legunt, ac subinde data pace, ex manibus Episcopi, osculo prælibatis communicant. In-*

*Conjunctio
sum Deo.*

*Potestas
absol-
vendi*

*Obedien-
tia Epis-
copo de-
bita.*

terim canitur : *fam non dicam vos servos, sed a-
micos meos, quia omnia cognovistis, quæ ope-
ratus sum in medio vestri. Accipite Spiritum S.
in vobis paracletum, ille est, quem Pater mittet
vobis. Vos amici mei estis, si feceritis, quæ ego
precipio vobis. Gloria Patri, &c.* Postea stantes
omnes recitant symbolum Apost. Credo, &c.
profitentes fidem, quam prædicaturi sunt. Inde
Episcopus utramque manum super caput ge-
nuflectentium ponit singulis dicens : *Accipe
Spiritum S. quorum remisero peccata, remit-
tuntur eis, & quorum retinueris, retenta sunt,
& mox explicat complicatam casulam, addens ;
stolâ jucunditatis induat te Dominus. Deni-
que genuflexi junctis manibus inter manus E-
piscopi interrogantur singuli : Promittis Epis-
copo ordinario tuo, reverentiam & obedientiam ?
& quisque respondet : promitto. Cui osculo
dato, Episcopus dicit : pax Domini sit semper
tecum, Postremò monitos, ut ritus celebra-
di discant, solenni hac benedictione : Benedi-
ctio Dei omnipotentis Patris & Filij & Spiritus
S. descendat super vos, ut sitis benedicti in or-
dine sacerdotali, & offeratis hostias placabiles
pro peccatis & offensionibus populi omnipotentis
Deo, cui est honor, &c. dimittit. Vide, quan-
tam in suis Sacerdotibus sanctitatem, quamque
perfectam charitatem, tanquam in amicis,
quibus, Christus corporis & sanguinis sui
depositum & pretium credidit, Ecclesia re-
quirat.*

quirat, Quot piis deprecationibus, quot facris ritibus, quot admonitionibus, quot signis, quanto studio & contentione, suadet, inculcat, repetit ministris suis disciplinæ custodiam, puritatem vitæ, & morum sanctimoniam! Moy- ses ad montem Dei accessurus, jubetur calceamenta de pedibus deponere, quod locus sanctus esset, at vos, ô Ministri Dei, non accessistis ad laudabilem montem, & accensibilem ignem, & turbinem, & caliginem, & procellam, & tubæ sonum, & vocem verborum, ad quæ Moyses hæsit exterritus & tremebundus; sed accessistis ad Sion montem, & civitatem Dei viventis, &c. ad testamenti novi mediatorem Jesum, & sanguinis asperersionem melius loquentem, quam Abel. Quod si igitur, tantâ religione sibi Deus serviri voluit in figuris, ut dixerit: si audire nolueris vocem Domini tui, ut custodias & facias omnia mandata & ceremonias, venient super te omnes maledictiones: quantâ observatione digna erunt, quæ in lege gratiæ, ubi ipse Deus homo factus sacerdos & hostia est, præscribuntur: Quanta, ait Tridentina Synodus, cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit; qui cogitarit, maledictum in S. literis vocari eum, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessariò fatemur, nullum aliud opus adeò sanctum ac divinum

Veneratio sacris rebus debita.

Hebr. 12.

Deut. 28.

Sess 12 c. de obser. in Missa.

„à Christi fidelibus tractari posse , quàm hoc
 „ipsum tremendum myſterium , quo vivifica
 „illa hoſtia, quâ Deo Patri reconciliati ſumus,
 „in altari per Sacerdotes quotidie immola-
 „tur ; ſatis etiam apparet , omnem operam &
 „diligentiam in eo ponendam eſſe , ut quantâ
 „maximâ fieri poteſt cordis munditiâ & puri-
 „tate , atque exteriori devotione ac pietatis
 „ſpecie peragatur. Arcam olim ligneam tot
 Philiſtæi curioſè intuentur ac pereunt. Oza
 irreverenter tangit & concidit. *In eis diſca-*
mus quanti piaculi, ſimul & periculi ſit, indignè
tractare, aut ſumere ſacroſanctum Chriſti Cor-
pus , in hoſtia ſalutari , cujus typum ſic Deus
magnificavit , ſic ſublimavit , ſic vindicavit.
Væ ſacrilegis manibus, vae immundis pectoribus
immundorum Sacerdotum , à quibus tam inſo-
lenter quotidie tangitur , & ſuſcipitur , ſi talis
ultio in umbra , qualis fiet in veritate ! Simus
 igitur illud quod Eccleſia tot ritibus à nobis
 exigit, ſancti & innocentes , niſi ex ipſa confe-
 cratione noſtra coram ſupremo damnari ju-
 dice velimus.

B Thom.
 de Villan.
 Conc. 3. de
 Euch.

Affectus pu-
 ritatis &
 obedientia.

DISTICHON MEMORIALE.

Sanctorum nos vita decet. (2.) quam ritibus
ordo quilibet appoſitis exprimit. (3.) ara
petis.

CONSI-

C O N S I D E R A T I O

De Sensuum Custodia.

P U N C T U M I.

Examina te I. Quomodo custodias oculos, cavendo ab aspectu non necessario mulierum, puerorum formosorum, proprii corporis, morum alienorum, rerum curiosarum.

Examina te 2. Quomodo custodias aures ab auditu sermonum noxiorum (ut sunt detractiones, murmurationes) levium (ut sunt ludicræ & parum religiosæ facetiæ aut narratiunculæ) impertinentium (ut sunt nova de bellis aliisque variarum regionum gestis aut eventibus) suavium (ut sunt musica instrumenta extra templum, & profanæ conciones) periculosorum (ut sunt colloquia cum mulieribus vel formosis juvenibus.

Examina te 3. Quomodo custodias gustum cavendo, ne præproperè (id est extra tempora prandii & cœnæ) nimis ardentè & lautè (id est delicatiores cibos appetendo) studiose (id est condimenta ciborum inordinatè , & voluptatis tantùm causa adhibendo) comedas aut bibas ?

Exami-

Examina te 4. Quomodo custodias odoratum à nimia delectatione haustâ , ex floribus , variis suffitibus , balsamo, moscho, unguentis ?

Examina te 5. Quomodo custodias Tactum ab illicitâ & sensuali contrectatione mulierum, Puerorum, Tui ipsius, bestiarum, aliarum rerum mollium.

PUNCTUM II.

Perpende motiva ad sensuum accuratam custodiam incitantia.

Primum est. Quia per sensus male custoditos oritur concupiscentia , & per hanc peccatum, si ergo domum tuam claudis, ne ingredi possit , qui tibi aut domesticis noceat , cur non magis claudes portas sensuum , per quas concupiscentia , & cum hac malorum maximum, scilicet peccatum ingreditur.

Secundum est. Quia per sensuum custodiam amor erga DEUM mirè declaratur, illâque vicissim à Deo singulariter amari meretur; id ut clarius cognoscas , finge sponsam regis à variis procis ad adulterium sollicitari, quorum unus pretiosas imagines, alter jucundissimam Musicam. Tertius splendidissimum Convivium. Quartus odores suavissimos. Quintus dulcissima oscula in præmium promittat; quos tamen omnes ipsa generosè repellat, asserens se omnia

omnia hæc dona longè excellentius in suo me-
sponso possidere ; an non hanc sponsam , si
sponsus ejus hoc certamen in occulto arbitra-
tus esset , mirè recreaturam sponsum suum,
ejusque amorem sibi demerituram putas ? at-
qui idem facit anima sensus suos severè custo-
diens, cur ergo non similem amorem à sponso
suo DEO expectet ?

Tertium est. Quia sensuum custodia est
mater orationis, & consolationum coelestium,
uti experientia quotidiana confirmat.

P U N C T U M III.

*Inquire media ad hanc custodiam procuran-
dam apta :*

Primum est. Ut frequenter & accuratè per-
pendas conditiones voluptatum carnalium ,
quæ sequenti disticho explicantur :

*Noxia, vana, brevis, falsa est, turpisque
voluptas ,*

Ferre solet solus, gaudia vera Deus.

Secundum est. Ut supra singulorum sen-
suum custodiam aliquot diebus aut hebdoma-
dibus examen particulare facias.

Tertium est. Ut, ubi sensum aliquem ad vo-
luptatem ex rebus creatis hauriendam incitari
advertis, mox eidem meliorem aliquam volu-
ptatem ex ipso DEO petitam objicias , quem
in finem juvabit quasdam jaculatorias preces

in promptu habere, quarum aliquæ generales sint pro omnibus sensibus, aliquæ particulares pro aliquo duntaxat sensu; generales esse possunt: quis ut Deus? Deus meus & omnia, renuit consolari anima mea, memor fui DEI, & delectatus sum. Delectare in Domino, & ipse dabit tibi petitiones cordis tui. JESUS sole serenior, & balsamo suavior, omni dulcore dulcior, & cunctis amabilior.

Particulares esse possunt pro Visu. Quid mihi est in cœlo, & à te, quid volui super terram? averte oculos, ne videant vanitatem; in via tu vivifica me. Pro Auditu: JESU Decus angelicum, in aure dulce canticum, in ore mel mirificum, in corde nectar cœlicum. Nil canitur suavius, auditur nil jucundius, nil cogitatur dulcius, quàm JESUS Dei Filius, Domine, quo ibimus? verba vitæ æternæ habes. Sonet vox tua, mi JESU, in auribus meis, vox enim tua dulcis, & facies tua decora. Pro Gustu: Tua JESU dilectio, grata mentis refectio, replens sine fastidio, dans famem desiderio; Qui te gustant esuriunt, qui bibunt adhuc sitiunt, desiderare nesciunt, nisi JESUM, quem diligunt. Cibus meus est, ut faciam voluntatem ejus, qui misit me, ut perficiam opus ejus. Pro Odoratu. Trahe me post te; curremus in odorem unguentorum tuorum. Pro Tactu: Quocunque loco fuero, mecum JESUM desidero, quàm lætus cùm invenero, quàm felix cùm

cum tenuero. Tunc competens, tunc oscula,
quæ vincunt mellis pocula, sed in his parva
morula, JESU fruar per sæcula.

MEDITATIO IX.

*De doctrina & virtute Ministrorum
Ecclesiæ.*

VERITAS. Minister Ecclesiæ cum
doctrina studium rerum divina-
rum conjungere tenetur, tam ad
debitam officii sui administrationem,
quàm diversorum malorum cautelam.
(2.) Deindè, ut mores ad exemplum
Christi formet, mortificatione eidem se-
dulâ opus est. (3.) Inprimis verò, ut ex-
emplo & ædificationi sit omnibus, mo-
destia illum & humilitas ornet.

ORATIO PRÆPARATORIA communis.

PRÆLUD. I. Christum tibi propone, Agnum
Paschalem cum Discipulis manducantem, ac
deindè etiam pedes discipulorum abluentem.
Illic ritum observantia, hic humilitas ex-
emplo sit. 2. Gratiam pete imitandi.

M

I. PUN.

I. P U N C T U M.

Doctrina
& veri-
tas in Sa-
cerdotibus
requisita.

Malach. 2.

D. Hier.
in hunc
locum.

Ignoran-
tia pessun-
dat Eccle-
siam Dei.

Isa. 56.

CONsidera ante omnia in Ecclesiasticis, at-
que in primis Sacerdotibus, & populi Pa-
storibus, requiri doctrinam & veritatem. Quod
jam olim Deus in figura expressit, quando Sa-
cerdotem in Rationali suo, quod erat ex auro
hyacintho, purpura, coccoque, ante pectus
duos lapides pretiosos ferre voluit, quibus in-
scriptum esset, *Urim & Thumim*: hoc est, do-
ctrina & veritas. Quia sacerdotale pectus sci-
entiae veritatisque aliis communicandae voluit
esse reconditorium. *Labia enim Sacerdotis* ait,
custodient scientiam, & legem requirent ex ore
ejus; quia Angelus Domini exercituum est. Nā
Sacerdos Angelus dicitur, id est, nuntius, quia
Dei & hominum sequester est, ejusque ad po-
pulum nuntiat *voluntatem*. Indignissimū pro-
fecto est tanti muneris in se executionem sus-
cipere, ex quo Dei gloria, salus propria, totque
aliorum mortalium dependet; & quid sibi,
quid aliis praestandum sit, ignorare. Quae enim
hinc confusio in tota Dei Ecclesia, quae morum
in se aliisque everasio! Hinc illae olim in popu-
lum Israëliticum calamitates incubuere. *Specu-*
latores ejus caeci omnes nescierunt universi, cani
muti non valentes latrare, dormientes, & aman-
tes somnia, ipsi pastores ignoraverunt intelligen-
tiam, omnes in viam suam declinaverunt, unus-
quis-

quisque ad avaritiam suam, à summo usque ad novissimum. Venite sumamus vinum, & implemur ebrietate, & erit sicut hodie, sic & cras. Hæc videlicet consequentia est, ut ubi Ecclesiastici lectionem sacram, studiumque proficiendi in divinarum rerum cognitione deferunt, ibi ad curam opum, aut ventris delabantur: salutem suam proximorumque & totam Dei Ecclesiam magno multorum scandalo, ingenti detrimento, & irreparabili animarum clade, destituant.

„Unde ignorantia mater cunctorum errorum, maximè in Sacerdotibus Dei, vitanda est, qui docendi officium in populo susceperunt. Sacerdotes enim, legere S. Scripturas frequenter admonet Paulus, dicens ad Timotheum: *Attende lectioni, ex hortationi, & doctrina.* Et sanè ignorantia nescio, quomodo excusari possit in eo, qui se magistrum infantium, & Doctorem insipientium profitetur? Ignorans utique ignorabitur, imò & multos ignorare faciet & ignorari, Quare salutaris Hieronymi ad Nepotianum & quemvis clericum monitio est. *Divinas scripturas sæpius lege, imò de manibus tuis nunquam sacra lectio deponatur. Disce quod doceas, obtine eum, qui secundum doctrinam est fidelem sermonem; ut possis exhortari in doctrina sana, & contradicentes revincere. Sermo Presbyteri scripturarum lectione conditus sit. Et quamvis tibi munus docendi alios non incumbat:*

Qui curam librorum deponunt, ventris gerunt.

Concil.
Tolet. 4.
cap. 24.

Bern. super Ecce
nos rel.
c. 24.

De vita
Cleric.

Tit. 1. 9.

Latissimus
campus
studij Ecclesiastici.

sunt sacrae leges & canones, illis utique, qui ab harum observatione Canonici dicuntur, scitu necessariae; sunt leges ritusque, quibus Sacramenta administrantur, sunt aliae juxta quas vivendum Ecclesiastico institutiones, est tota scriptura, ejusque commentationes à doctis traditae, sunt Concilia & sancti Patres, sunt fidei religionisque nostrae placita, nec in paucis controversi, & à variis haereticis impugnati articuli, & omnis Theologica, quae latè patet, scientia, quibus tum capescendis, tum tradendis Ecclesiasticum voluit Deus occupari; ne aut ad curam rerum mundanarum, aut ad commestationes ventrisque deforme servitium, aut turpiora etiam carnis desideria animum adjiceret. Sed & officii quemque ratio ad varia horum necessario scienda adstringit. Ea enim aptitudine nisi ad ordines accesserint, Episcopus tenetur rejicere, non levem damnationem habiturus, si ineptos admittat. Et sic corporum Medicus, nisi peritus, non accipitur, quomodo animorum medicus, cui aeterna salus credenda est, admittetur? *Nonne si caecus caeco ducatur praester, ambo in foveam cadunt?* In ceteris nobis artibus providemus idoneos, & ad Dei servitium in Ecclesia, pro salute publica institutum, imperitos recipiemus? Absit tanta ab illis Numinis irreverentia, quorum est huic rei advigilare.

Expende igitur, an quae tui officii sunt, probè te-

*Rejiciendo
di igno-
rantes ab
hoc statu.*

Mate. 15.

bè teneas? Si experiaris hæc tibi deesse, quæ requirit Ecclesia, cave in hunc te statum inge-
ras, ne tuam aliorumque salutem pessundes.
Quod si tamen pedem intuleris : omni con-
tentione & studio ad cognitionem te dignam
enitere. Non frustra supra Apostolos Spiri-
tus S. in linguis igneis apparuit, Nam osten-
dit Deum in Ecclesia sua ministros velle, qui
divina loquerentur, ad proximi ædificationem
& instructionem, in doctrina ac veritate. Quæ
nisi feceris procul te abesse à spiritu illo divino
demonstrabis. Quod si ad Ecclesiam velut ad
otiosorum hominum aream transisti, ut redi-
tibus sacris pinguesceres, & paucis quandoque
in domo Dei psalmis raptim decantatis, aut re-
citatis, ad otiosam vitam, instructam mensam,
societates, diverticula recreationum, luxumve
redires, brevia hujus vitæ gaudia æternus luctus
occupabit. Non servis Ecclesiæ : sed illa tibi.

*Ad quæ
Ecclesiæ
minister
obligetur.*

Detestare tam manifestam hominū insaniam
qui apertis oculis ruunt ad perditionem ; &
idoneum te Deo præbe ministrum, ut potens
sis exhortari in doctrina sana, & possis eos qui
contradicunt arguere. Moveat te mater Eccle-
sia, cui tanquam fidelis filius operam tuam ad-
dixisti : moveat institutio intentiōque Majo-
rum, non nisi ad Dei gloriam hominūque sa-
lutem has opes destinantium : moveat tanta
multorū necessitas & salus in periculo colloca-
ta, quæ tuis precibus, instructione, exemplōque

*Detestatio
ignavia,
& igno-
rantia.
Tit. 1.*

Dan. 12. 1.

fulcienda est: moveat denique animæ propriæ fors & gloria; nam *qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti, & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stella in perpetuas æternitates.* Contra qui ignorantes & ignorati, *curam carnis in desideriis suis perficient*, hi breve fluxæ vitæ gaudium æterno luctu terminabunt.

II. PUNCTUM.

Mores clericorum
ad exemplum
Christi
formandi.

1. Tim.

4. 12.

Sess. 22.

c. 1.

Mortificatio
ad hoc
necessaria
est.

CONSIDERA, quod homo Ecclesiasticus, quantum ad mores & vivendi disciplinam attinet, reliquis Christianis probitatis exemplum esse debeat. Ita Timotheum suum Paulus instruit: *Exemplum esto fidelium, in verbis, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate.* Nam, ut Tridentinum ait: *Nihil est quod alios magis ad pietatem & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita & exemplum, qui se divino ministerio dedicarunt. Cum enim à rebus seculi in altiorem sublato locum conspiciantur, in eos tanquam speculum reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur.* In quos enim alios potius oculos animumque convertant, quam quos instituto & habitu perfectionem vident profiteri, ducesque ceteris hominibus ad virtutem instruendis præpositos? Quia verò tales non repentè cum professione sua inferiorem hominem cupiditatésque illius deponunt, necesse

cessu est eisdem in perpetua sui custodia, & pravorum affectuum mortificatione versari: Qui enim Iesu Christi sunt, carnem suam crucifigunt cum vitijs, & concupiscentijs suis. Nec meliores aut sanctiores Apostolo sunt, ad tertium coelum rapti, & arcanorum Dei conficio, qui tamen de se fatetur: ego sic curro, non quasi in incertum, sic pugno, non quasi aerem verberans, sed castigo corpus meum, & in servitutem redigo; ne forte cum alijs predicavero ipse reprobus efficiar. Si ira inmoderata efferris, si arrogantia extolleris, disce à Christo, quia mitis est, & humilis corde, & coram hoc magistro ac iudice tuo frequenti exercitatione mansuesce & humiliare; si luxuriâ tentaris, jejuniis lascivientem carnem frange: nam si omnis, qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet; & illi ut corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam; quantum dedecus nostrum sit, in hoc studio, à vanis ejusmodi hominibus superari? Confusio certe & ignominia est, Iesum Christum crucifixum, pauperem, & esurientem fartis predicare corporibus, & ad jejuniorum doctrinam rubentes buccas, tumentiaq; ora proferre. Si lubrica tibi lingua sit, (ut seculares ad Ecclesiasticorum sermonem aures arrigunt) alliga sermonem tuum, ne luxuriet, ne lasciviat, & multiloquio peccata sua colligat, sit restrictior, & ripis suis coërceatur: sit ori tuo ostium, ut claudatur ubi oportet, & ob-

1. Cor. 9.

D. Paulus
amans
mortifi-
cationis.
Matt II.

Necessa-
ria omni-
bus est.

Cap. Ec-
clesiæ
Principes
dist. 35.

Ambros.
lib. I, de
offic. c. 3.

Lib. 2. de
Confid. c.
15.
Jac. 1.

Prov. 10.
19.

Chrysost.
hom. 1. de
David &
Saul.

Eccli. 22.
v. 33

Custodia
sensuum
necessaria.

*seretur diligentius. Mirum est, quod nuge inter
seculares nuga sint, in ore autem sacerdotis blas-
phemia. Quare, si quis putet se religiosum esse, non
refrenans linguam suam, sed seducens cor suum,
hujus vana est religio. Facilis omnino in lingua
lapsus est, inter homines ex seculi lege viventes
loquentesque: nam in multiloquio non deerit
peccatum, qui autem moderatur labia sua, pru-
dentissimus est. Dum aliorum facta recensemus,
aut facile adjuvamus adulatione, vel favore cor-
rupti; aut detrahimus correptione vel
invidia, nonnunquam, quo nihil est pejus. &
ipsa fovemus dissimulatione vel approbatione
vitia. Quantum in Dei ministro dedecus &
malitia! Longè enim pejus est collaudare delin-
quentes, quam delinquere. Siquidem is, qui, dum
peccat, condemnatur interius peccatum suum, pote-
rit aliquando ad se redire: at qui laudat maliti-
am, is se privavit curatione, quam affert poeni-
tentia.*

Expende, quanta hinc scandala & malorum
illecebræ ab eo præsertim nascantur, qui tan-
quam iudex à Deo est constitutus, ad scelera in
aliis condemnanda, & virtutem persuadendam;
& dic cum Siracide: *Quis dabit ori meo custo-
diam, & super labia mea signaculum certum, ut
non cadam ab ipsis, & lingua mea perdat me?*
Quod si enim equis frena in ora mittimus, ad
consentiendum nobis: quantò æquius, ut linguam
nostram frenemus, eademque custodiā aures,
ocu-

oculos, manus reliquosque sensus & potentias muniamus? Qui alios ad obsequium flectunt, & sibi dictum esse noverint: *Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram. Deponite iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem de ore vestro; nolite mentiri invicem, exspoliantes vos veterem hominem cum actibus, & induentes novum, secundum imaginem ejus, qui creavit illum. Hoc enim est mortificare se, sive mori mundo, & vivere Deo.*

Colos 3.

Desideriū
mortifica-
tionis.

Vtinam hac morte frequenter cadam, ut evadam laqueos mortis, ut non sentiam vitæ luxuriantis mortifera blandimenta, ut non obstupescam ad sensum libidinis, ad æstum avaritiæ, ad iracundiæ & impatientiæ stimulos; ad angores sollicitudinum & molestias curarum. Moriatur anima mea morte iustorum, ut nulla illa illaqueat fraus, nulla oblectet iniquitas. Bona mors, quæ vitam non aufert, sed transfert in melius. Contra, mala vita, quæ mortem non aufert, sed transfert in deteriore: anima enim, quæ in deliciis est, vivens mortua est, quam post mortem temporalem, mors exspectat sempiterna.

S. Bern.
ler. 52. in
Canto

1. Tim. 50

III. PUNCTUM

Considera necessarium esse Ecclesiasticis audire ac sequi Apostolum hortantem: *dignè ambuletis vocatione, qua vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine, &c. Renova-*

Ad exem-
plum alius
propositi
sunt.

Eph 4. v.

1. & 23.

M 5

mini

Matt. 5.

Modestia,
& tempe-
rantia de-
bet.

Sess. 22. c.
1. de ref.

Sess. 24. c.
1. de ref.
S. Greg.
hom. 11.
in Evang.

mini autem spiritu mentis vestrae, & induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est, in iustitia & sanctitate veritatis. Non enim illis satis: declinare malum, sed oportet etiam facere bonum. De quibus dictum: vos estis lux mundi, non potest civitas abscondi supra montem posita: neque accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, ut luceat omnibus, qui in domo sunt. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in caelis est. In primis verò modestia & humilitas sunt, quæ clericum ornant, & honesta in luce ceteris imitanda proponunt. Decet enim ut loquitur Tridentinum, omnino Clericos vitam moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu aliisque omnibus rebus nihil nisi grave, in oderatum, & religione plenum præ se ferant. Deinde convenit, ut non solum modesta suppellecti, & mensa, ac frugali victu contenti sint, verum etiam in quocunque vita genere, ac tota domo caveant, ne quid appareat; quod à sancto hoc instituto sit alienum, quodque non simplicitatem Dei zelum, & vanitatum contemptum præ se ferat. In hoc tamen bonorum operum, nisi ipsius etiam modestiæ studio, illud in primis agendum, ut ita fiat opus in publico, ut tamen intentio maneat in occulto: ut & de bono opere proximis præbeamus exemplum, & tamē per intentionē, qua soli Deo placere querimus, semper optemus secretum. Planē an-

ceps

ceps lucta est, quæ cum cœnodoxie studio
 suscipitur, quia hoc malum tam virtutibus,
 quam vitiis adhæret. Quocirca in oculis Dei,
 omnia contemplantis & judicantis, constitu-
 tus, sibi quisque dicat: *Quis te discernit? quid* 1. Cor. 4.
habes, quod non accepisti, si autem accepisti, quid
gloriaris, quasi non acceperis. Pone tibi ante o-
 culos illum, de quo Christus, parvulum, quem
 in medium Discipulorum produxit, & audi: *nisi* Matt. 18.
conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli,
non intrabitis in regnum cœlorum. Quicunque
 ergo humiliaverit se, sicut parvulus iste, hic ma-
 jor est in regno cœlorum. Pone ante te Christum 2. Cor. 8.
 ipsum, qui cū dives esset, propter nos egenus fa- *Humilitas*
 ctus est; cū in illo omnes essent thesauri sa- *necessaria*
 pientie, & scientie Dei; cū esset Dominus Do- *est.*
 minantium & potens super omnes Reges ter-
 ræ, propter nos opprobrium hominum factus est,
 & abjectio plebis, & tanquam in sola humilita-
 te omnis esset perfectionis vis: *discite*, inquit, Matt. 11.
à me, quia mitis sum, & humilis corde. Et qui- Luc. 22.
 cunque voluerit esse major inter vos, sit vester
 minister, & qui prædecessor est, veluti ministra-
 tor. Ecce, ego in medio vestrum sum, sicut qui
 ministrat. ut iccirco & summus in Ecclesia
 Pontifex hunc titulum non erubescat: *servus*
servorum Dei.

Procul igitur absit honoris ambitio: & si
 prælaturæ digniores in Ecclesia administrandæ
 sint, offerantur, non quærantur. Et noveris, *Ambitio*
 ubi *exitialis*
est.

ubi major est honos, illic onus majus, & ratio
difficilior supremo Judici aliquando reddenda.
Sapientis monitum est. *Noli querere à*

Eccli 7.4. Domino ducatum, neque à Rege cathedram honoris.

Sap 6.6.

*S Bern. in
Decl super,
Ecce nos.*

*Timor ru-
inae.*

Phil. 2.

*D Bern.
ser 1. sup.
Missus*

Domino ducatum, neque à Rege cathedram honoris. Durissimum siquidem judicium his qui praesunt, fiet: exiguo enim facile conceditur misericordia: potentes autem potenter tormenta patientur. Age, ergo, quoniam judicium grave his qui praesunt, festina multiplicare Præbendas, inde ad Archidiaconatus evola, deinde aspira ad Episcopatus, ne ibi quidem requiem habiturus, quoniam sic itur ad astra. Quo progederis miser? an ut ab altiori gradu casus sit gravior? neque enim sic paulatim decides; sed tanquam fulgur in impetu vehemente, quasi alter satanas, subito dejicieris. Muta animum atque illum imitare, qui cum in forma Dei esset, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens. Hunc intueri, & erubescere cinis. Deus se hominibus subdit, & tu dominari gestiens hominibus, tuo te proponis auctori? Præes igitur? sic aliis exemplo Christi præsis, sicut qui ministrat.

DISTICHON MEMORIALE

*Viruti doctrina comes sit, (2) formaque Christi
Afflicti (3) & placeat cura
modesta gregis.*

PRO DIE IV.

MEDITATIO X.

De Ministrorum Ecclesiae obedientia, castitate, & paupertate.

VERITAS. Non Deo tantum singularem observantia Minister Ecclesiae, verum & sacris legibus ac Prælati subiectus esse tenetur: (2) tum verò devitato otio, prava conversatione, perpetuæ castitati sese adstringere, (3) ac denique bonis Ecclesiae non ad se, aut amicos ditandos, verum ad honestam sustentationem, & pauperum subsidium uti.

ORATIO PRÆPARATORIA
consueta.

PRÆLUDIUM I. Proponetibi Christum, inter vincula Iudeorum obsequi trahentibus, ad flagra denudari, & denique nudum crucifigi. 2. Petegratiam illius virtutes sequendi.

I. PUNCTUM.

Considera viris Ecclesiasticis inprimis dictum esse, *qui vult venire post me abneget semetip-* *Christum ad mortem*

usque obe-
dientē Ec-
clesia mi-
nister
imitetur.

Gal. 6.

Phil. 3.

Phil. 2.

2. Mach.
9.

A secula-
ribus ne-
gotiis ab-
stineat.

2. Tim. 2.

semetipsam, tollat crucem suam, & sequatur.

Hoc omnes discipulos Christi fecisse constat, & Paulum inter Apostolos, postremum quidem ordine, non tamen fervore, qui de se profitetur: *mibi autē absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo: quique omnes post se invitat: imitatores mei estote, sicut & ego Christi.* In hac imitatione primum facile locum habet obedientia quā Christus ad mortem acerbissimam sustinendam æterno sese Patri submit-
fit, factus obediens usque ad mortem, mortē autem crucis. Gravissima sibi ille in agone tormenta imminere videns, & horrente natura subterfugiens: *Veruntamen, ait, non sicut ego volo, sed sicut tu vis.* Hanc promptitudinem Paulus ipso conversionis principio expressit, cum diceret: *Domine, quid me vis facere?* hanc æquum est ministrum Dei ubique imitari. Nam si *justum est, mortalem hominem esse subditum Deo*, quidni consecratum Deo servum? Hic igitur ante omnia Dei legibus, quibus quisque Christianorum obligatus est, venerationem & obsequium debet, quod perfectiorem supra vulgus statum consecetur. Deinde singularibus sui status legibus tenetur, sive illæ vetent, sive imperent: ita Negotiatorem, Medicum, sive Chirurgum, Aucupem aut Venatorē, Histri-
onem vel Mimum agere, non est Clerici, sacrif-
que decretis damnatur: nam *nemo militans Deo impli-*

implicat se negotiis secularibus. Et æquum est, ut ab illicitis venationibus, aucupiiis, choreis, tabernis, lusibusque abstineant, atque morum integritate polleant; ut merito Ecclesia senatus dici possit. Ad illa quoque quæ in sacro ministerio sui sunt officii strictè obligantur; quòd & muneris susceptio, & Ecclesiæ suos ministros alentis compensatio hoc exigat. Et si tanta olim fuit arce reverentia: ut David constituerit coram arca Domini de Levitis, qui ministrarent, & recordarentur operum ejus, & glorificarent atque laudarent Dominum: quomodo non in umbra, sed in sacrorum nostrorum veritate Christum præsentem non magis veneramus? Siquid hic laboris, aut molestiæ sese offert, cur ultro nos ingerimus? an qui commoda percipit, onera recusabit?

Jam quos Christus suo nomine in Ecclesia moderanda Prælatos constituit, his quoque honorem, obedientiamque deberi, quis dubitabit? Nam si *omnis anima potestatibus sublimioribus subdita est, ita, ut qui resistit potestati, Dei ordinationi resistat, & sibi damnationem acquirit; & si etiam seculari obsequendum Principi sit, in rebus ad politicam disciplinam spectantibus: non enim sine causa gladium portat, Dei enim minister est, vindex in irâ ei, qui malum agit; quantò illud observandum religiosius erit, in rebus ad Ecclesiasticam disciplinam ipsumque Dei cultum pertinentibus, cui ipsa*
etiam

Trid. sess. 24 de Ref.

Ecclesiasticum munus sedulo obeat

1. Par. 16.

Prælati suis obtineant.

Rom. 13.

Hebr. 13.

etiam disciplina politica subordinata est? Non frustra Apostolus præcipit : *obedite Præpositis vestris, & subjacete eis, ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri.* Certè Clemens Papa hujus obedientiæ rigidus exactor, omnes Sacerdotes, Diaconos, Subdiaconos, reliquosque de Clero suis Episcopis refractarios, *non solum infames, sed & extorres à regno Dei, & consortio fidelium, & à liminibus S. Dei Ecclesiæ alienos declarat.*

Epist. 3.

Confusio
inobedien-
tis
Ministri
Dei iustis-
sima.

Erubescamus igitur in hac Christi militia detrectare imperium, quando ipsum ducem nostrum, non Deo Patri solum, verum & mortalibus parentibus subditum fuisse legimus, atque in secularis militiæ disciplina summa plerumque severitate delicta inobedientiæ cernimus, & magna observatione mandata etiam gravissima, cum vitæ fortunarumque omnium discrimine videmus acceptari: & illic quidem, ut corruptibilem coronam accipiant, quæ sæpe fallit: hic autem incorruptam, quæ sine dubitatione legitimè certantibus confertur. An refractarios non percellunt Christi ad Apostolos eorumque successores monita: *qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit?* Neque pii, sui que judicii homines sibi hic adulentur: *melior est enim obedientia, quam victima, & quasi scelus idololatriæ est nolle acquiescere.* Quare quodcunque facitis, ex animo operamini, sicut Domino, & non sicut hominibus.

Luc 10.

1. Reg 15.

Colos. 3.

II. PUNCTUM.

Considera quod singularis amor castitatis
 studiumq; incontaminati corporis Eccle-
 siæ ministrum deceat, ob sacrorum reveren-
 tiam, & quod Christus voluerit suos discipulos
 carni prorsus renuntiare: *Siquis, ait, veniat ad*
me, & non odit patrem suum, & matrem, &
uxorem, & filios, & fratres & sorores, adhuc
autem & animam suam (sensitivam) non po-
test meus esse discipulus. Et Apostolis dicendum
 fuit: *ecce nos reliquimus omnia:* priusquam
 illis Christus hîc centuplum, & deinde vitam
 æternam promitteret. Ut de Concil. 2. Carth.
Placuit & condecet, ait, Sacros Antistites,
& Dei Sacerdotes, nec non & Levitas, con-
tinentes esse in omnibus, quò possint simpli-
citer quod à Deo postulant impetrare, ut
quod Apostoli docuerunt, nos quoque custo-
diamus. Quare & S. Hieronymus ex mente
 Ecclesiæ contra Jovinianum statuit: *Episcopi,*
Presbyteri, Diaconi, aut Virgines eligantur; aut
vidui; aut certè post Sacerdotium pudici. Et
 Chrysostomus de Patientia Job: *Dixit, inquit*
S. Paulus (De Episcopo) unus uxoris virum,
non ea ratione, ut id nunc in Ecclesia observetur.
oportet enim omni prorsus castitate Sacerdotem
ornatum esse. Et S. Leo Pontifex ad Athana-
 sium *Ad exhibendam perfectam continentia*

Castus sit
Ecclesiæ
sticus.

Luc. 14.

in fine
Apol.

Ep. 48. c.
omnium
d. 52.

Epist. 42.
Nullum
d. 28.
Epist. 2.
c. 1.

Mulierum
viter con-
sortia.

Epist. 47.

Fugiat pe-
ricula.

August.
ser. 2.

Dom. 15.

post Trin.

*puritatem, nec Subdiaconis quidem carnale
connubium conceditur. Et S. Gregorius: Nul-
lum facere Subdiaconorum presumant Episco-
pi, nisi qui se victurum caste promiserit. Hinc
„Nepotianum sic ad castitatem Hieronymus
„instruit. Hospitiolum tuum, aut raro, aut nun-
„quam mulierum pedes terant. Omnes puel-
„las & Virgines Christi, aut æqualiter ignora,
„aut æqualiter dilige. Ne sub eodem tecto
„mansites, aut in præterita castitate confidas.
„Nec sanctior Davide, nec Sampsonē for-
„tior, nec Salomone potes esse sapientior.
„Memento semper, quod paradisi colonum
„de possessione sua mulier ejecit, &c. Cave
„omnes suspiciones: & quidquid probabiliter
„fingi potest, ne fingatur, ante divita. Crebra
„munuscula, & sudoriola, & fasciolas, & vestes
„ori applicitas, & oblatos ac degustatos ci-
„bos, blandasque ac dulces literulas sanctus
„amor non habet. Et Virgini apud Clericum
„commoranti: Quid tibi necesse est, in ea ver-
„sari domo, in qua necesse habes quotidie aut
„perire, aut vincere? Quis unquam morta-
„lium juxta viperam securos somnos capit?
„quæ etsi nō percutiat, certè sollicitat. Securius
„est perire non posse, quam juxta periculum
„non perisse. Nimirum, contra libidinis im-
„petum apprehende fugam, si vis obtinere victo-
„riam; nec tibi verecundum sit fugere, si casti-
„tatis palmam desideras obtinere. Ita S. Josephus
relicto*

relieto etiam in manibus mulieris pallio fugiendo vicit. Si dignam te societatem & conversationem quæris : *cum viro sancto assiduus esto, quemcunque cognoveris observantem timorem Dei, cujus anima est secundum animam tuam & qui, cum titubaveris in tenebris, con-* D Ambr.
dolebit tibi. Aut adjungaris probatissimis l i. off.
quibusque senioribus. Nam, ut æqualium c. 43.
usus dulcior, ita senum tutior est, qui magisterio quodam & ductu vitæ colorat mores adolescentium, & velut murice pietatis inficit. Nam si hi, qui sunt ignari locorum, cum
solerti viarum iter adoriri gestiunt, quanto Proborum m
magis adolescentes cum senibus debent no- senum
vum sibi vitæ iter ingredi, quo minus errare consortio
possint, & à vero virtutis tramite deflectere. delectetur.
Contra, fuge personas in quibus potest malæ conversationis esse suspicio. Nec paratum Hier. Ep.
illud habeas trivio : sufficit mihi conscientia ad Nep.
mea, non curo, quid de me loquantur homines. Certè Apostolus providebat bona non
tantum coram Deo, sed etiam coram hominibus : ne per illum nomen Dei blasphemaretur in gentibus. Et quis neget Davidem psal. 17.
nobis rectè consuluisse, cum viro innocente innocens eris, cum perverso perverteris? Nam S. Basil.
sicut in pestilentibus locis sensim attractus hō Deus
aër latentem corporibus morbum injicit, sic non est
in prava consuetudine ac conversatione maxima mala hauriuntur, etiamsi statim incom- autor
modum mali.

Compota-
tiones, con-
vivium
declinet.

Hier. l. r.
in Iovin.

Concil.
Aquilei
Can. de
vita Cler.

„modum non *sentiatur*. Cum otiosis sociis
ad lusus facile, & vanas levésque confabula-
tiones, ad convivia etiam ac pocula diverti-
tur. Quæ cuncta integritatem mentis corpo-
risque pessundant, nec diu continentem esse
patiuntur. Siquidem *esús carniū, & potus vini*
ventrisque saturitas, seminarium libidinis est.
„Undè *Convivia*, & nimiam Laicorum fami-
„liaritatem, multarum offensarum & scanda-
„lorum originem, Clerici, in quocunque gra-
„du constituti, declinare, ac fugere *debent*.

Hæc seriâ mente revolve, & tanquam scopu-
los castitatis devita. Qui inter mulierum con-
fortia, inter leviculorum, & otiosorum homi-
num societatem, inter vina epulâsque frequen-
tes diu illibatum pudorem tuetur, hic ex Ec-
clesiasticis corvo rarior albo censebitur. No-
verat id, qui nos admonet Paulus: *Nolite ine-*
briari vino, in quo est luxuria; Subtrahatis vos
ab omni fratre ambulante inordinatè: quia
corrumpunt bonos mores colloquia prava. Non
in commensationibus & ebrietatibus, sed indui-
mini Dominum nostrum J. C. O quàm con-
sultè sapiens. *Fili mi, si te lætaverint peccato-*
res, ne acquiesces eis, ne ambules cum eis, pro-
hibe pedem tuum à semitis eorum. Luxuriosa res
vinum & tumultuosa ebrietas. Verùm, ut scrivi,
quoniam aliter non possem esse continens, nisi de-
us: adi Dominum, & deprecatus sum.

Eph 5. 11.

2. Thess. 3.

1. Cor. 15.

Rom 13.
Prov. 1. &
cap 2. 0.

Sap. 8.

Desideriū

Sequar, ô Domine & amplectar tam salubre
confi-

consilium, iis me sociabo, qui ædificationi serviant; non seducant, sed deducant exemplo & moribus. Sed quia *sentio aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ*, ne me inducas in tentationem, sed libera ab omni malo.

casta conversationis.

III. PUNCTUM.

Considera, quod Ministri Ecclesiæ Dei, exemplo Christi & Apostolorum, pauperes, hoc est, sine possessione priorum bonorum ad nutum vendibilium, esse teneantur. Hoc jam olim in figura constitutum: *Non habebunt Sacerdotes & Levitæ partem & hereditatem cum reliquo Israhel: Dominus enim ipse est hereditas eorum.* In lege nova, qui discipulorum Christi vestigia sequi volunt; nisi dicant: *Ecce nos reliquimus omnia*; non habent promissionem centupli, & vitæ æternæ. Qui in terra præsumunt habere difficultatem; quomodo non erubescunt dicere: *Dominus pars hereditatis meæ.* Vbi est illud Apostolicum: *quæ conventio Christi ad Belial?* qui terrenas possessiones relinquere nolunt, cur peccata populi comedunt? Sed nō est satis reliquisse propria; etiam illa, quæ ab Ecclesia conferuntur in usum tantum necessarium, non in luxum luxuriamque sunt impendenda. De altari cui servit, vivat Clericus: vivat, non luxurietur, non superbiat, non ditetur, non sibi de bonis Ecclesiæ ampla palatia fabricet, nec in

Ecclesiastica paupertas clericum decet.

Deut 18.

August. de contemptu secul. t. 9.

Bern in Decl. Ecc. cc nos.

*Necessaria
tantum
conceduntur.*

*sess. 25.
c. 1. de
Refor.*

loculos congreget, nec in vanitate, vel superfluitate dispergat, nec extollat de facultatibus Ecclesiae consanguineos suos. Jam olim in Carthaginensi concilio statutum ac à Tridentino repetitum est; ut Episcopi non solum modesta suppellectili & mensa, ac frugali victu contenti sint, verum etiam in reliquo vitæ genere, ac tota domo caveant, ne quicquam appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum, quodque non simplicitatem, Dei zelum ac vanitatum contemptum præ se ferat. Quæ verò de Episcopis dicta sunt, ea ad universos, quæcunque beneficia, tam secularia, quam regularia obtinentes, ipsosque etiam Rom. Ecclesiae Cardinales spectare decernit.

*Superflua
pauperum
sint.*

*D. Bern.
loc. cit.*

*Sess. 24.
de Ref.
Consanguinei
hinc nequeunt
ditari.*

Porro quæ ex bonis Ecclesiasticis in frugalem usum impensis superflua sunt, ea pauperibus ex veteri Ecclesiae instituto debentur: non amicis, nisi & inter pauperes censerì possint. Patrimonia, siquidem pauperum sunt facultates Ecclesiarum, & sacrilega illis crudelitate surripitur, quidquid sibi ministri, & dispensatores, non utique Domini & possessores, ultra victum accipient, aut vestitum. Quare & Tridentina Synodus interdicit omnino, ne ex redditibus Ecclesiae consanguineos, familiaresque suos augere studeant. Cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent; sed si pauperes sint, iis ut pauperibus distribuant: eas autem
non

non distrahant, nec dissipent ejus causa. Imò
quam maximè potest eos sancta synodus
monet, ut omnem humanum hunc, erga fra-
tres, nepotes, propinquosque affectum,
undè multorum malorum in Ecclesia semi-
narium extat, penitus deponant.

Si tamen fors obtigit in Ecclesia tenuior, au-
di Pauli ad Timotheum instructionem. *Habē-
tes alimenta, & quibus tegamur contenti simus :
nā qui volunt divites fieri, incidunt in tentatio-
nem & laqueum Diaboli, & desideria multa in-
utilia & nociva mergunt homines in interitum.
Radix enim omnium malorū cupiditas.* Quod
expendendum illis est, qui, ubicunque in Eccle-
sia lautioris sese, aut novi etiam beneficii cum
priori conjungendi offert occasio, nec studio,
nec quandoque etiam muneribus per se aliósve
oblatis parcunt, & sibi perditionem conciliant.
Nam cui bono hæc abundantia beneficiorum
est? Tibi enim, cum supra conditionem, ho-
nestamque, non lautam vitam, impendere fa-
miliæ nihil liceat, onusque solum dispensandi
in pauperes cætera, tuis humeris imponas, cur
alterius ministerio privas Ecclesiam? Periculo-
sum negotium! quod paucos in seculo ditat,
plurimos in æternum præcipitat. Sed dispen-
satio, ais, impetrata est. At quibus causis, quàm
solidâ veritate fundatis? Hæ enim si fallant, to-
ta dispensatio corrui, tu iniquus bonorum de-
tentor, te tuosque fautores mergis in interitū.

1. Tim. 6.
*Lucrum
omne ve-
titum.*

*Non ne-
cessaria
beneficia
perditio-
ni sunt.*

Deus non fallitur, hic de ultimo etiam obolo
 rationem poscet, & rapinam sacrorum bono-
 rum inultam esse non patietur. Aliquando au-
 dies: *Stulte, hac nocte repetent animam tuam,*
& quæ parasti cuius erunt? Quam dissimilis illi
 es, qui nascens non reperit hospitium, & mo-
 riturus in cruce, non habuit, ubi caput recli-
 naret?

S. Hier.
 Ep. 2. ad
 Nepot. c.
 5.

Jer. 12.
 Propositū
 viiæ fru-
 galis &
 Apostoli-
 cæ.

1. Pet. 5.

„Obsecro itaque te, & repetens iterum, ite-
 „rumque monebo, ne officium Clericatus ge-
 „nus antiquæ militiæ putes, id est, ne lucra se-
 „culi in Christi quæras militiâ: ne plus habeas,
 „quàm quando clericus esse coepisti, & dica-
 „tur tibi: *Clerici eorum non proderunt eis.* Non-
 „nulli enim sunt ditiores Monachi, quàm fue-
 „rant seculares, & Clerici, qui possideant opes
 „sub Christo paupere, quas sub locuplete &
 „fallace Diabolo non habuerant: ut suspiret
 „eos Ecclesia divites, quos mundus tenuit an-
 „te mendicos. Mensulam tuam pauperes &
 „peregrini & cum illis Christus conviva no-
 „verit. Negotiatorem clericum, ex inope di-
 „vitem, ex ignobili gloriosum quasi quandam
 „pestem fuge. Ita Domine, sic cupio: fac ut te
 „tuumque Apostolum monentem audiam & se-
 „quar. *Pascite eum, qui in vobis est gregem Domi-
 „ni, providentes non coactè, sed spontaneè secun-
 „dum Deum, neque turpis lucri gratia sed volun-
 „tariè: neque ut dominantes in Clerum, sed forma
 „facti gregis ex animo: ut cùm apparuerit Prin-*
 ceps

ceps Pastorum percipiatis immarcessibilem gloria coronam.

DISTICHON MEMORIALE

Parendi sit cura tibi (2) ne femina tangat :

Quare senes, (3) inopes, siquid abundat opum.

MEDITATIO XI.

De Charitate, Zelo, & Patientia Ministrorum Dei.

VERITAS. Raram vitæ perfectionem Ministri Dei ex officio à se suscepto profitentur, quæ eximia charitate Dei, proximique nititur (2) tum verò Zelo gloriæ Dei, & salutis proximorum, discreto & constanti. (3) Postremo insigni patientia, tam in laboribus, quàm persecutionibus ex amore Dei sustinendis.

ORATIO PRÆPARATORIA

communis.

PRÆLUDIUM I. *Propone tibi Christum à resurrectione inter discipulos de perfectione & charitate differentem, ac denique Petro oves*

N 5

suas

suas commendantem. 2. Pete gratiam ipsius institutionem sequendi.

I. P U N C T U M.

*Summa
vita per-
fectio à
ministis
Dei exigi-
tur.*

*Bern. in
Decl. Ecce
nos.*

In psal. 15.

Psal. 72.

*Minister
Dei totus
Dei est.*

Gregor.

Considera maiorem vitæ sanctitatem perfectionemq; à Dei Ministris ad vitæ sublimioris professionem assumptis, quàm ceteris hominum requiri, & quidem multò maximam à Sacerdotibus ad sacra Ecclesiæ mysteria, ipsumque Christi in Eucharistia tractandū corpus, assumptis: ne sanctum canibus detur. Sacerdos enim cœleste tenet officium, Angelus Domini exercituum factus est: tanquam Angelus, aut eligitur, aut reprobat. Inventa quippe in Angelis pravitas, & districtius iudicetur necesse est, & inexorabilius, quàm humana. Ecclesiasticus à mundo ad Deum conversus dicet cum Augustino: Dominus pars hereditatis meæ & calicis mei. Eligant sibi alii partes, quibus fruantur, terrenas, & temporales: portio mea Dominus est: bibant alii mortiferas voluptates, pars calicis mei Dominus est, Et cū Davide: mihi autem adherere Deo bonum est, & ponere in Deo spem meam. Ante omnia igitur, tanquam servus fidelis se tenetur devovere, non solis externis consecrationis ritibus, sed intimis animi affectibus Deo: ut cuius se ministrum profitetur, infidelis servus futurus, si cuiquam alteri magis adhærescat. Nemo enim magno, & Deo, & sacrificio,

ficio, & Pontifice dignus est; nisi qui prius seipsum Deo hostiam viventem, & sanctam exhibuerit, rationalemque cultum, gratum, atque acceptum ostenderit. Talem sese hostiam Deo exhibet, qui per charitatem perfectam, tanquam holocausti ignem, cor suum Deo immolaverit. Qui enim manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. Et hac Apostoli olim flagrabant, cum dicerent: Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum S. qui datus est nobis. Sine hac, neque scientia, neque eloquentia & prædicandi facultas, neque cetera, seu naturæ, seu gratiæ dona quicquam profutura sunt: Si enim linguis hominum loquar & Angelorum: charitatem autem non habeam, factus sum velut æsonans, & cymbalum tinniens. Etsi habuero prophetiam, & noverim mysteria omnia, & omnem scientiam, & si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. Quæ causa, quòd in sacris officiis, tam multi Ecclesiastici langueant? sæpe à choro absint; aut si adsint, sine pietatis sensu perfunctoriè & raptim canant aut orent? cur alii clamosi in cathedra Stentores, tam parum animos audientium percellunt? alii Sacramenta cunctanter & desidiosè administrant? an non ideo, quia hæc sola deest actionum omnium anima, quæ est charitas? Ex hac verò charitate Dei pendet & dilectio proximi. Nam, mandatum habemus à Deo, ut qui diligit Deum, diligat & fratrem suum.

Theol.
Apol. 1.

Charitate
Dei emi-
net.

1. Joan. 4.

Rom. 5.

1. Cor. 13.

Charitate
proximo
obligatur.

1. Joan. 4.

Et

Bern. de
dilig. Deo

Et quidem, *ut perfecta iustitia sit diligere proximum, Deum in causa habere necesse. Alioquin proximum pure diligere quomodo potest, qui in Deo non diligit? porro, in Deo diligere non potest, qui Deum non diligit.*

Hac pro-
prium sig-
num est
ministro-
rum Dei.

Hic expendant animarum Pastores exemplum Christi Pastoris boni, qui ita dilexit proximum, *ut animam suam posuerit pro ovibus suis.* Per quam difficiles vias, per quot adversa ille errantem ovem secutus est? quot labores, itinera, calumnias, opprobria, & persecutiones sustinuit, quot bonis in corpore & anima, sæpe etiam ingratos cumulavit? Tales & Christus discipulos, & in suo munere successores desiderat. *In hoc enim ait, cognoscent omnes, quod discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.* Ad quid in Ecclesiam Dei venisti? cuius geris ministerium? cuius munus suscepisti? quot hominum salus, ex te tuaque sedulitate dependet? quàm jucundum est illius amicum esse, qui postquam occiderit, *habet potestatem mittere in gehennam?* quàm gloriosum est illum imitari, qui *omnibus omnia factus est, ut omnes lucrifaceret.*

Joan 13.

Dolor ne-
glecti officii
& deside-
rium im-
plendi.

1. Cor. 9.

II. PUNCTUM.

Zelus pro
honore
Dei & sa-
lute ani-

Considera, zelare quemlibet Ecclesiasticum cum debere pro honore Dei, pro salute Ecclesiæ, & proximorum; quia minister Dei & Eccle-

& Ecclesiæ est. Hic porrò zelus ex eodem charitatis igne in cordibus nostris accendendus est. *Ignem, ait, Christus veni mittere in terram, & quid volo, nisi ut accendatur?* Hoc vehementer inflammatus erat ille Christi minister, qui dicebat, proximorum saluti intentus: se verfatum, in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum. Et, quis infirmatur, & ego non infirmor? quis scandalizatur, & ego non uror? Ego autem libentissime impendam, & super impendar ipse pro animabus vestris: licet plus vos diligens, minus diligar: imitatus illum qui cum pertransisset benefaciendo, & sanando omnes oppressos à Diabolo, denique & semetipsum moriens superimpendit in ligno crucis salutem nostram. Tali zelo David accensus dicebat: *Tabescere me fecit zelus meus, quia oblitum sunt verba tua inimici mei.* Nam Dei minister est vindex in iram ei, qui male agit.

*marum
Dei ministri decet.*

2. Cor. 11.

2. Cor. 12.

Act. 10.

Ps. 18.

Rom. 13.

Debet tamen i. ejusmodi zelus cum prudentia & discretionem esse conjunctus: ne simus ex illis: qui emulationem Dei habent; sed non secundum scientiam. Ignorantes enim justitiam Dei, & suam quærentes statuere, offendunt. Semper quidem zelus absque scientia minus efficax, minusque utilis invenitur, plerumque autem & perniciosus valde sentitur. Quò igitur Zelus fervidior ac vehementior spiritus, profusiorque charitas, eo vigilantiori opus scientia est, quæ zelum supprimat, spiritum temperet, ordinet charitatem.

Zelus tamen i. sit discretus.

Rom. 10.

2.

Ber. ser.

49.

2. Sine li-
vore aut
alio vitio.

Aug. in
Ps. 118.

1. Mach. 2.
54.

3. Sit com-
patientis
animi.

Rom. 9. 2.

Philip 3.
18.

Luc. 9.

4. Fortis in
adversis.

Chrysost.
hom. 52.
in Act.

5. Sine res-
pectu hu-
mano.

Luc. 9.

tatem. 2. Videndum ne ex livore, superbia, aut indignatione procedat, sed ex puro amore Dei. Nam *emulationē Dei suo spiritu inspirat fidelibus Deus; amoris enim non livoris est.* Hac *emulatione Phinees Pater noster, ait Mathathias moriens, Zelando zelum Dei, accepit testamentum Sacerdotii aeterni.* 3. Cum dolore animi compatientis alienæ calamitati sociandus est. Ita Paulus *Tristitia, inquit, mihi magna est, & continuus dolor cordi meo. Optabam enim ego ipse anathema esse à Christo, pro fratribus meis. Multi enim ambulant quos saepe dicebam vobis, (nunc autem & flens dico) inimicos crucis Christi, quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum.* Ita & Christus, videns civitatem Ierusalē, *flevit super illam.* 4. Cū animi fortitudine junctus Zelus est, qui omnia adversa sustinet, aut perrumpit. Fortis enim, ut mors delectio; dura ut infernus *emulatio.* Nam qui igne Christi *tactus fuerit, nihil curæ illi est gloria & ignominia. tentationes verò sic contemnit, & flagella & carceres, quasi in alieno corpore pateretur, aut velut adamantinum corpus possideret. Quæ autē sua- via sunt in hac vita ridet, atque ad ea sic afficitur, quasi corpore mortuus esset.* 5. Sine respectu personarum monet & exequitur, quæ ex divina gloria esse judicat, memor Christi monentis, qui *me erubuerit & sermones meos hūc filius hominis erubescet, cum venerit in maiestate sua, & Patris, & Sanctorum Angelorum.* Sine quo re-
spectu

spectu usque adeò D. Paulus fuit, ut diceret : *si Gal. 1.*
adhuc hominibus placerem Christi servus non es-
sem. Et hic quidem in ministro Dei zelus sæpe
 est necessarius, ut quorundam potentiorum au-
 dacia comprimatur; discretionem tamen condi-
 dus, ne plus destruat, quàm ædificet.

Expende, quem in te affectum experiare, an
perfecta charitas in te sit, quæ foras mittit timo-
rem, & animum zelo Dei flagrantem, pro illius
 gloria, & proximorum salute, aut propugnanda,
 aut propaganda, ad quævis audenda patien-
 dæve inflammet? Quod si defuerit; ille tibi ignis
 charitatis magis magisque est accendendus, un-
 de hæc zeli flamma prorumpit. Nondum satis
 pretium animæ, vitæque ac mortis æternæ,
 nondum mortem Christi, & ardentissimum il-
 lius amorem, ut par est, æstimare nosti.

*Quibus
mediis his
Zelus ac-
cendendus*

O quis mihi dabit, ut illo zelo accendar,
 quo flagrarunt tot sancti ministri Dei, atque
 in primis ille, qui Ephesiis valedicens scribit ;
per triennium nocte & die non cessavi cum la-
chrymis monens unumquemque vestrum : ita cū
 his, ita cum aliis versatus, nec laboribus obru-
 tus, nec doloribus opprobriisque deterritus,
 tanquam Angelus Dei, illorum zelum est æmu-
 latus, qui sunt *administratorii spiritus*, missi
 propter eos, qui hereditatem capiunt salutis. An
 non fas est, tales tantosque, & in coelis, & in ter-
 ris, pro Dei honore & proximorum salute ze-
 latores imitari?

*Desiderium
boni Zeli.*

*Act. 20.
31.*

Heb. 1. 14.

III. P U N C T U M.

*Persecu-
tiones &
adversa
superanda
sunt.*

Joan. 15.

2. Tim. 3.

1. Pet. 2.

*Difficul-
tates in il-
lustri mu-
nere supe-
randa.*

D. Hier.

ad Nepot

Considera, fieri non posse, ut absque tribulatione ac persecutione vivas, si munus tuum in Ecclesia rectè sedulòque exequaris: nam & illud suas habet molestias, & improborum adversum te conatus non rarò insurgent. Habet enim princeps hujus mundi suos ubiq; ministros, qui Dei ministris zelo impio adversantur. Præmonuit Christus: *Non est servus major Domino suo, si me persecuti fuerint, & vos persequentur.* Et Paulus suâ doctus experienciâ, tradit quod omnes qui piè volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patiantur. Et Petrus: *in hac, ait, vocati estis; quia & Christus passus est pro nobis, relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus. Qui cum malediceretur, non maledicebat; cum pateretur, non comminabatur, tradebat autem judicanti se injustè.*

Fidelis Dei & Ecclesiæ minister proposito sibi Christi summi Sacerdotis exemplo, ad hoc solum intentum gerit animum, ut sibi imposi- tum à Deo munus juxta voluntatem ipsius exequatur; sicut Legatus Regis suo officio exequendo intentus, viarum pericula & occurrentes difficultates perumpit, memor cujus personæ munerisque dignitatem sustineat. Ita per bonam famam & malam, à dextris & à sinistris Christi miles graditur; nec laude extollitur, nec vitæpe-

vituperatione frangitur: non divitiis tumet, non contrahitur paupertate, & leta contemnit, & tristia: per diem sol non urit illum, neque luna per noctem. Talis erat Elias Thesbites olim, qui cum periculo capitis impium Regem Achab sæpè coarguit idololatriæ aliorumque scelerum, improbissimæque Reginae Jezabeli prædixit, fore ut canes nefariam in agro dilacerarent. Talis & Joannes Baptista, qui Herodi incesto coram exprobrare ausus: *non licet tibi habere uxorem fratris tui.* Et quamvis jam inclusus carceribus, non destitit tamen illius aliorumque scelerum indignitatem Herodi exponere, poenitentiamque suadere, memor officii sibi à Deo commissi, memor divinæ gloriæ, salutisq; alienæ. Tales denique tam seduli, tam ferventes, contemnentes periculorum erant Apostoli omnes, in ministerio sibi à Deo imperato: quos non persecutio, non gladius, non fames, non nuditas, non angustia, nō tribulatio, non mors ipsa poterat separare à charitate Dei, & proximorum: qui etiam *ibant gaudentes à conspectu concilii: quoniam digni fuissent pro nomine Iesu contumeliam pati.*

*Exemplo
Eliæ.*

3. Reg. 28

*Matt. ix.
Et Joan.
Baptistæ.*

Quis nobis hoc tribuat, ut simili ardore succendamus hodie in Ecclesia Dei? quanto illius esset facies illustrior, fides ferventior, major pietas & religio! Expende quantum nunc istorum decus sit, qui aliquando hoc officio præclare functi ac defuncti sunt, quàm celebris illorum

*Desideriū
patiendū
pro Deo.*

illorum in terris recordatio, quàm immensa in
 coelis gloria ! quàm dulci atque inexplicabili
 nunc flagrent ac fruantur amore Dei in æterni-
 tate, qui eodem hic accensi fuerunt in tempore.
 Quin imus, quin consequimur, tam illustria in
 terris Sanctorum vestigia, quando *non sunt con-*
dignæ passionēs huius temporis, ad futuram glo-
riam quæ revelabitur in nobis.

DISTICHON MEMORIALE.

Te geminus sustollat amor (2) Zelusque salutis
Discretus, (3) patiens spectata operando Deum.

CONSIDERATIO

De Linguae custodia.

PUNCTUM I.

EXamina te quomodo artem loquendi didi-
 ceris, quæ in tribus maxime consistit. I. Ut
 parum loquamur : itaque examina te, an suo
 tempore silentium accuratè observes : an
 non de te tuisque rebus sine necessitate aut fru-
 ctu loquaris, adeoque negligas sapientis confi-
 lium Eccl. 32. datum : adolescens loquere in tua
 causa vix ? an non in quotidianis colloquiis
 plus æquo garrias, iterum immemor instructi-
 onis à sapiente datae, eodem loco : in medio
 magnatorum (quales ob virtutem merito cre-
 dis esse fratres tuos) non præsumas, & ubi sunt
 senes,

senes, non multum loquaris, sed potius audi, & tace, & pro reverentiâ accedet tibi bona gratia.

II. Ut consideratè loquamur, & os sicut loculos aperiamus: itaque Examina te, an facile & libenter de rebus ad te non pertinentibus (puta iis, quæ à sæcularibus geruntur, quæ in bello fiunt) loquaris, an jocos facetiâsque parum religiosas in colloquiis usurpes? an verba mendacia, vel certè amphibologica absque causa justa proferas.

III. Ut charitativè loquamur: itaque examina te, an de superioribus tuis aut etiam aliis hominibus facile murmures? an aliorum famæ detrahere soleas? an mordacibus aut acerbioribus verbis ullum ex fratribus tuis, aliisve lædere nonnunquam audeas.

PUNCTUM II.

Perpende motiva ad hanc artem addiscendâ.

Primum est: quia hæc ars religiosis quasi propria est, teste S. Jacobo c. 1. Si quis putat se religiosum esse, non refrænans linguam suam, hujus vana est religio.

Secundum est, quia hæc ars est quasi firmissimus murus, defendens hominem à multiplici peccato, quod, teste Sapiente, prov. 10. in multiloquio non deerit, hinc idem prov. 25. dixit: Sicut urbs potens, & absque murorum ambitu, ita Vir, qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum.

Tertium est, Quia optimum est medium ad

perfectionem consequendam : hinc Arsenio petenti ostendi viam ad salutem , coelitus vox allapsa dixit: Fuge, tace, quiesce , & salvaberis. Unde meritò S. Jacobus c. 3. dixit: si quis in sermonem non labitur, hic perfectus est vir.

Quartum est , quia verbum dulce multiplicat amicos, Eccl. 6. Deum scilicet & homines; & favus mellis composita verba, prov. 16. singularem suavitatem Deo, proximo, & tibi causantia.

Quintum est , quia lingua sacerdotis religiosi Deo consecrata est, ad laudandum scilicet eum, per officium divinum , & conciones ; & eundem per modum rhedæ in stomachum quotidie transvehendum. An ergo piaculum grande duces, calicem, aut Ciborium Deo consecratum ad profanos usus adhibere , & non magis vereberis linguâ Deo, tot, tamque titulis ponderosis sacratâ ad ipsius offensam vanosq; ac ludicros sermones proferendos abuti ?

PUNCTUM III.

Inquire media ad hanc artem addiscendam.

Primum est , Silentium accuratè servare : hinc Pythagoras quinque annorum silentium discipulis suis imposuit , ut hanc artem discerent; & meritò, quia nemo severè loquitur, nisi, qui libenter tacet, teste Thom. de Kemp. l. 1. c. 20.

Secundum est , firmum facere decretum, nunquam de se aliquid laudabile , nunquam de

de aliis aliquid repræhensibile proferendi.

Tertium est, Non esse citatum in lingua, juxta consilium sancti Spiritus Eccl. 4. itaque juxta ejusdem monitum c. 28. Aurum tuum & argentum confla (id est omnes vires tuas congrega) & verbis tuis facito stateram, & frænos ori tuo rectos, & attende, ne labaris in lingua tua. Hinc sanctus Augustinus suavit, ut omne verbum prius veniat ad limam, quam ad linguam, seu, ut Germani dicunt, *wäg/ ehe du wagst.* & sanctus Paulus c. 4. ad Coloss. hortatur, ut sermo noster sit sale conditus; ô quàm cautè saltem aspergimus!

Quartum est, ita loqui, ac si tota civitas, aut locus in quo habitas, audiret, aut certò sermo tuus typo publico esset vulgatus; an non enim saltem Deus audit, qui pluris à te æstimari debet, quam omnes homines, & Angeli? an non ille in medio tui & illius, qui loquitur, consistit, repetitque suum illud: quos confertis sermones ad invicem?

Quintum est, dare operam, ut proficias in spiritu, tunc enim in te locum habebit illud Eccl. 6. bonus homo de bono Thesauro cordis profert bonum; ex abundantia enim cordis os loquitur; item illud Ecclesiæ: Repleti sunt spiritu sancto, & ceperunt loqui magnalia Dei.

Sextum est, tollere radicem, quæ garrulitatis, & omnium vitiorum inde ortorum causa est: hanc autem radicem indicat Thomas Kemp.

lib: I. cap. 10. dum ait: ideo tam libenter loquimur quia per mutuas locutiones ab invicem consolari quærimus, & cor diversis cogitationibus fatigatum optamus relevare. Et multum libenter de his, quæ multum diligimus, vel cupimus vel quæ nobis contraria sentimus, libet loqui, & cogitare, ita ille: stude ergo, nihil aliud quærere, & amare, nisi Deum, & sanctum beneplacitum ejus, & totam garrulitatis & filiarum ejus originem sustulisti.

MEDITATIO XII.

De perfectione & conjunctione cum Deo Sacerdotibus necessaria.

VERITAS. Magna Sacerdotis in terris sanctitas requisita est, quòd Christi Salvatoris nostri vices, in sanctissimo Sacrificio obeat; (2.) ideòque ad singularem cum Deo familiaritatem: (3) deinde ad quotidianum in perfectione progressum, sine quo perseverare difficile est, conniti tenebitur.

ORATIO PRÆPARATORIA communis.

PRÆLUDIUM I. *Proponat sibi Christum, in via & hospitio Emanantis cum suis discipulis*
con-

conversantem, & convalescentem. 2. Petat gratiam ex ipsius consortio proficiendi.

I. P U N C T U M.

Considera, quòd, uti Christus non tantum supremus Sacerdos est, sed & Mediator, intercedens inter Deum & hominem deprecator, & *semper vivens ad interpellandum pro nobis*; ita Sacerdos ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur, in *ys* quæ sunt ad Deum ut offerat dona & sacrificia pro peccatis, & orationibus suis interpellat pro nobis. Quod ultimum illi munus cum reliquis Ecclesiæ ministris commune est; primum singulare, & prorsus divinum; quia in Christi persona Sacrificium illud offertur. Quis igitur satis aut mente concipiet, aut verbis explicabit, quàm diligens ad illud dignè peragendum animi corporisque præparatio, quàm ardens desiderium Deo rectè serviendi, & quàm sedula ac devota sacrificii executio requiratur. Quanta, quam stupenda res! Christus homini mortali suas in terra vices mandat, idque in supremo mysterio, quo majus ipse nullum in terra pergit: offerens semetipsum hostiam pro peccatis nostris æterno Patri. Qualem hic requirit jure Christus in Sacerdote puritatem spiritus, devotionem mentis, reverentiam offerentis. Ipse Christus adest, Christus immolatur, ideoque per id tempus, & Angeli Sacerdoti assident, &

Heb. 7. 25.

Heb. 5.

*Sacerdotis
magna
sanctitas
ad Christi
vices di-
gnè obven-
das requi-
ritur.*

*D. Chry-
sostomus.*

cale-

*Sacrificij
summa
dignitas
eadem po-
stulat.*

1. Reg 6.

*caelestium potestatum universus ordo clamores
excitat, & locus altari vicinus plenus est. An-
gelorum choris, in honorem illius qui immola-
tur. Hæc si non humanis intuemur oculis,
(quibus certè ad summam venerationem cum
sancto tremore excitaremur) attamen indu-
bitatâ, longèque minus fallenti fide contem-
plamur, ut iccirco mirum sit, quemadmodum
homo sanæ præsentisque mentis, hoc in loco
officiòque torpere possit, aut cum levi etiam
imperfectiore & macula non vereatur ad tre-
mendum hoc mysterium accedere. Bethsāmītæ
olim videntes quàm admiranda Deus per ar-
cam operaretur : *Quis inquit, poterit stare
in conspectu Domini Dei sancti huius ?* Tanta
erat erga figuram mysterii huius reverentiâ : ut
intelligas, quid in ipsa veritate præstandum sit.
Sive enim expendamus supremam offerentis
Christi dignitatem, sive ipsius mysterii mag-
nitudinem, hostiæque oblatae excellentiam, si-
ve illam cui offertur Dei maiestatem, sive illius
quâ offertur, actionis inæstimabile pretium,
sive illorum pro quibus offertur necessitatem,
ac fructum incredibilem, omnia planè in hoc
mysterio summa, excelsissima, divinissima sunt,
ut angelicam magis, quàm humanam purita-
tem sanctitatèmq; exigere videantur.*

*Admira-
tio divini
mysterij.*

O felix & sublimis homo, qui ad tantam
tamque excellentem dignitatem officii à Deo
admitteris; infelix, atque infra homines des-
pici-

piciende, quisquis abuteris. O adoranda majestas, quanta tua bonitas & demissio est, quòd ad verba & manus hominis peccatoris de summo tete cœlo inclines! ô detestanda hominis malitia & arrogantia, qui ad tanti mysterii transactionem cum scelerum conscientia indignus advolat! ô bone Jesu, qui in hoc mysterio & offerens & hostia es, da: ut ex infinita illa scaturigine gratiarum, quæ hic exundat, aridum cor meum irrigetur, ne quicquam te tuoque ministerio indignum admittam; sed puro corde, ardenti desiderio, perfectâque charitate te Deum meum amplectar, & in hostiam mihi totiq; Ecclesiæ salutarem offeram!

*Et gratia
implora-
tio.*

II. P U N C T U M

Considera, à Ministro Dei non minus, quàm aulæ secularis ministris exigì, ut Regi ac Domino suo frequentes adsint, atque ad omne ministerium domûs, hoc est, Ecclesiæ, parati, promptique sint, & tanquam familiares cum eo conversentur, ipsum in oculis animoque circumferant, atq; ipsius crebro alloquio, mandatis, consuetudine delectentur. Certè solius Eucharistiæ aliorumq; Sacramentorum prudēs ac pia usurpatio, *infinitus thesaurus est hominibus, quæ qui usi sunt, participes facti sunt amicitie Dei.* Atque ad hujus amicitie usum suos potissimum discipulos Christus eorumque successores delegit. *Vos autem dixi*

Dei Minister in Ecclesia Deo familiaris sit.

Sap. 7. 14.

Joan. 13.

amicos, quia omnia, quaecunque audivi à Patre

meo, nota feci vobis. Et quibus magis, quàm Ecclesiae suae ministris caelestia mysteria communicavit? qui etiam arctiori amicitiae & familiaritatis lege, quàm hi Christi domestici, eidem devincti tenentur? Quàm gloriosum Abrahamo fuit amicum Dei appellari! Unicum illi Deus praeceptum dederat: *ambula cor àm me, & esto perfectus*: quo ille tanquam fidelis minister, non parum in Dei familiaritate profecerat, quod & sibi datum esse, jure omnes Ecclesiae Dei que ministri existimare possunt. Quo enim fine hos vocavit? an non ut sibi velut domestici ministrarent? nemo negabit. At quale hoc ministerium, quod exigit? *constituitur pro hominibus in iis quae sunt ad Deum.* Quænam hæc? sacrificia, orationes, psalmodiae, sacramentorum administratio, aliorumque ad religionem ac pietatem institutio, quod est ubique de rebus agere divinis, & cum Deo conversari. Nunquid in cælo Sancti, Angelique Dei, cum summa voluptate, sine intermissione, occupantur & gaudent, concinentes, *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth!* Ipse Christus Servator noster, quàm in oratione frequens! in qua etiam pernoctare solebat, non tantum pro se, verum & Ecclesiam suam sollicitus deprecator. Unde Petro ait: *oravi pro te, ut non deficiat fides tua.* Quando igitur Ecclesiasticus atque in primis Sacerdos, hoc munus, Christum Sanctosque imitandi, orandique pro Ecclesiae necessita-

Heb. 5.

Vt muneris Deo esse familiares tenetur, cum hoc in omnibus Deum spectet.

cessitatibus, impositum suscepit, detrectare omnino non poterit; & gravi sese noxa obstringet, nisi, ut par est, pie devotèque expleverit. Jam quid memorem proprias illius necessitates inter tot mundi discrimina, & labendi occasiones, nisi orationis præsidio, vix superandas. *Necessitas propria cogit.* Quod si enim Augustino teste; *ille novit rectè vivere, qui novit rectè orare:* existimandum non *Hom. 4. ex 50.* est, Ecclesiasticum virum, sine recto pioque orationis usu, diu rectè victurum. Ut manifestum sit quòd magna illius, quàm publicè in Ecclesia certis horis peragenda, quàm privatim etiam persolvenda, incubat ipsi necessitas. Cetera, ad ministerium prædicationis & sacramentorum pertinentia, nihil attinet percensere; cùm nihil eorum sit, quod, ut divinum, ut Ecclesiæ necessarium, ut ad honorem Dei proximique salutem institutum, præcipuam diligentiam attentionemque, juxta præscriptas Ecclesiæ leges, non requirat.

Expendat hic quisque, quam personam, quodque in se munus suscepit, aut decernat admittere: & ne quid illo indignum fiat tantam in re, quanta est Dei gloria, salusque non solum propria, verum & totius Ecclesiæ, impensè provideat. Etenim tam excelsa munia non possunt, nisi cum magna pietate rectè administrari: nec, nisi cum magna impietate desidiosè negligi. Unde Episcopo illi dictum, *quia tepidus es, incipiam te evomere.* *Æstimatio periculi in muneri neglectu.* Quale ergo judi- *Apoc. 8.*

um his imminet, qui pinguiora Ecclesiæ beneficia occupant, & plerumque per Vicarios officium persolvunt, adeoque ventri magis serviunt, quam Deo! Cave imiteris.

*Gratia ad
exequen-
dum po-
stulatio.*

Agnosco, ô Deus meus, obligationem meam in tam sancti muneris administratione. Et quis mihi tribuet, utque tanquam fidelis servus constituar super familiam tuam, & sanctissimam in omnibus impleam voluntatem?

III. PUNCTUM.

*Profectus
ad perse-
verandū
necessari-
us est.*

*D. Bern,
Ep. 23.*

Considera, non esse satis bene cœpisse, sed qui perseveravit ad finem, hunc salvum fore: neminem autem facile in tali statu, tot occasionibus labendi exposito, perseverare, nisi indies studeat proficere. Nunquam justus arbitratur se comprehendisse, nunquam dicit satis est; sed semper esurit sititque justitiam. Ita, ut si semper viveret, semper quantum in se est, iustior esse contenderet, semper de bono in melius proficere totis viribus conaretur. Non enim ad annum, vel ad tempus, instar mercenarii; sed eternum divino se mancipat famulari. Quocirca quantumcunque hic profecerimus. Nemo dicat, sufficit mihi, justus sum: ubi dixerit sufficit, ibi hæsit. Vis coronari? Esto fidelis usque ad mortem; Iustorum enim semita quasi lux splendens, crescit usque ad perfectum diem.

*Aug. in
ps. 69.*

*Apoc. 1.
Prov. 4.*

Quid igitur ad torporem excutiendum facies? Imitare Paulum: Ego, ait, non arbitror me comprehendisse: unum autem quo retro sum et obli-

obliviscens, ad ea verò, quæ sunt priora, extendens meipsum, ad destinatum persequor, ad bravium supernæ vocationis Dei, in Christo Jesu. Quicunque ergo profecti sumus, hoc sentiamus, priorum quæ fecimus bonorum obliti (& quem diem, ut par est, impendisse se quisquam poterit gloriari?) ad futurum tempus perfectè Deo impendendum nos vertamus. Et quis sibi diem unicum certò potest polliceri? Hunc ergo sic saltem impendamus, ut si primus esset, ac ultimus: dicamúsque cum Apostolo: *Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis: nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum; sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos, sicut Dei ministros: ne cogamur aliquando cum Imperatore Tito dicere: amice, Diem perdidisti.* Hac ratione S. Carolus Borromæus, Ecclesiasticorum exemplar optimum, sese in dies singulos excitare solitus, ad summam perfectionem contendit. Eidem familiare erat, suadere omnibus, ut præsentem haberent in animo ubique Deum. Quid enim verius, quàm quod in eo vivimus, movemur, ac sumus? hoc indubitata fide tenendum est, illud solùm requiritur, ut nos ipsos Deo præsentem animo sistamus, memores, ex occulto eum omnia intueri, adeoque in quemque nostrum intentos habere oculos animúmque, ut si aliud omninò nihil toto orbe curaret. Hæc cogitatio, fide viva sæ-

*Proficere
cipienti.
1. inci-
piendum
in dies*

1. Cor. 6

*1. In Deo
præsentia
ambu-
landum.
Act. 17.*

Ps. 76.

3 Omne
opus ad
Deum di-
rigendum
est.

1 Cor. 10.

Psal. 23.

S. Leo
serm. 40
quadr.4. Annua
spiritus re-
collectio
non faciliè
negligenda.

Ps. 118.

Psal. 83.

pius innovata, dormire non sinit minister Dei, etiam excitabit gaudentem cum Davide, fatentemque: *memor fui Dei, & delectatus sum*: labor mihi dulcis, *jugum Domini suave est*: Denique ejusdem Borromæi consilium erat. hoc agendum, ut omne opus nostrum dirigetur ad honorem Dei. juxta Pauli monitum: *omnia in gloriam Dei facite* Quod difficile non erit in conspectu Dei ambulanti, qui ubique nulli magis, quam Deo placere cupiet. Hoc ergo fac, & vives. *En brevis methodus & proficiendi indices & perseverandi.* Quam si quique ministrorum Ecclesiæ, ut facilis est, ita non graventur accipere, his *benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem.*

Verum, quia dum in carne & mundo hoc versamur, necesse est, de mundano pulvere etiam religiosa corda sordescere: magna divina pietatis dignatione provisum est, ut, ad reparandam mentium puritatem, aliquot dierum nobis exercitatio mederetur. Erit igitur secessus ille dierum aliquot, quo mundi curis planè sepositis, animæ salutisque meæ supremum tantum negotium tractem, retractemque, quotannis omnino salutaris, nec faciliè omittendus ad profectum felicemque ex hac vita transitum adspirantibus.

Expende, quis adhæc præstanda tibi sit animus, acque ex hac resolutione tua præcipuum æternæ felicitatis tuæ momentum atque incrementum pendere noveris. Semel saltem in anno *dispone domui*, & dic: *ô bone Jesu, traheme post te & inclina cor meum, ad faciendas justificationes tuas in æternum.* Nam beatus vir cujus est *auxilium abs te, ascensiones in corde suo disposuit, ibit de virtute in virtutem, donec videbitur Deus Deorum in Sion.*

DISTICHON MEMORIALE

Hostia perfectum sibi vendicat alma minister.

(2.) *Ni jungare Deo (3.) proficiasq; cades.*

FINIS.

Masen, Jacob,

Recollectio spiritualis

Colonia Agrippina 1691

Asc. 3113#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11166544-6

VD17 12:104351H